

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת שלח תשפ"ו

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

כארא פארק

1415 55th Street
Brooklyn NY 11219
347.760.5924

היכל הקודש

קרית יואל

8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.467.5299

היכל הקודש

מאנסי

34 Union Rd.
Spring Valley, NY 10977
845.445.9314

היכל הקודש

כני ברק

רחוב ירושלים 2
052.760.5715

היכל הקודש

וויליאמסבורג

27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652

היכל הקודש

קרית יואל

8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.662.4888

היכל הקודש

בלומינגטאון

24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804

היכל הקודש

ירושלים

רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150

צו הערן די

הערליכע שיעורים

פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

ג'דפס ע"י

**קרן הדפסה
היכל הקודש**

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

השושן דף לח עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" תוספות

1 גועה והטילה ריעי – אז או זה. געה = צעקת, כמו: 'אם געה שור על
 2 בליל' (איוב ו). **לאבא** – לרב הזה קרי ליה שמואל הכי, משום כבוד. **לאווי**
 3 **אוי** – לפרכס האזן, בתמיה, דפרכס חיות גדול הוא זהו "אווי" לשון 'מיוזן'
 4 אותו ממקורו' (אבות פרק ג משנה ז). **שאני אומר** – שאינה צריכה כל כך,
 5 אלא כל פירוס שמסוכנת מפרכסה,

6 שאינה עושה דבר שהוא הוצאת נפש –
 7 הוי פירוס; כולקמן. שאין המיתה עושה
 8 בשעת הוצאת נפש, קרי לה מדה.
 9 ובמהנה דקה קאי, דאילו טב – אפילו
 10 כפופה ופשתה הוי פירוס. **אי** –
 11 מרדקא המתניחין היה גומינין של
 12 כדקיימית; אז החזירה כשרה – משמע
 13 שפשתה: אז מפיתחה וחזירה. **אבל**
 14 **משמע** – מיעיקא וכפפתה, לא. קא
 15 מעיקא וכפפתה – אז הפרכס. **משמו** –
 16 ש רבי יוסי. **הא** – דאמר רב לעיל: גועה
 17 הוי פירוס. **דעבי קלה** – שהיה קלה
 18 עבה וחזקה, דודאי אתי מכח חיות. **דעמי**
 19 **קלה** – "כחה" מנרמנין: עמיא ויקרא
 20 (ג). **שורתת** – בסמוך. **פחות** –
 21 למרדוק; חיות הוא זה. **אמר רב הסדא**
 22 **פירוס** **שאמרו** – אני פרכס. **משמע**:
 23 שחטה. ואני מפרש: מאי סוף ששמעתי –
 24 אמצע שחטה היא. והאי קרי לה סוף –
 25 לאפקי אם תחלת שחטה פירסה. כיון
 26 דבאמצע שחטה לא פירסה – לא היה
 27 לה חיותא. **אי** ר' הא, סוף משום נטלת
 28 נשמה. **מנא אמיתא** **לה** – דהאי סוף
 29 ששמעתי אמצע הוא. **איפת** – פשטה
 30 ולא החזירה, דאמרין פסולה. כל היכי
 31 תתו ותחיל – דלאחר ששחטה לא תסגי
 32 בפסד יתי בלא כפיפה חזרה; בתמיה.
 33 **אבטי** **ליה** **רבא** **לעולם** **סוף** **שחטה** –
 34 דוקא. ודקאמרת: כל היכי תתו ותחיל
 35 לאחר שחטה, שפשתו ותחיר. **שאני**
 36 **אומר** **רב שאינה עושה** **כן** – פשטה חזרה
 37 לאחר שחטה. בידוע הו' בתחלת שחטה
 38 – כלומר, אפילו פירסה בתחלת שחטה
 39 – דיהי. כשרה. אף על גב דהויא מסוכנת
 40 כיון דלמלאי כותלי בית השחטה – דם –
 41 בידוע שונקה. וכמדת רבי אליעזר –
 42 דאמר. וזנק ויזק פירוס. **ואמר שמואל** **כ"י**
 43 – לחכי איצטרך לפרשי דכותלים דרבא
 44 לא הו' כותלים משום, אלא כותלי בית
 45 השחטה; דאי הו' כותלים ממש – למחר
 46 תתו יכולים להקיני אי האי זינק וזה
 47 החיל שחטה אז באמצע שחטה. **הא**
 48 החלה בתחלת שחטה – ימצא הזינק
 49 למעלה בכותל, ובמה תחת בית שחטה
 50 עדיין בכמהה זינקת למרדוק, ואם ימצא
 51 הזינק למטה בכותל – בידוע שבאמצע
 52 שחטה זינקה, שלא היה בה כל כך לזנק
 53 היום למרדוק. אבל השתא דאמר שמואל
 54 דני כותלי לא הו' כותלי משום, אלא
 55 כותלי בית השחטה – לא מצינו למידע אי
 56 תחלה שחטה זינקה או לאחר שחטה. והלכי קאמר: אי מרת בשלמא כל כמה דפירוס, אפילו בתחלת שחטה, הוי פירוס. **שפיר** – דהא זינק למחר על ידי זינק
 57 דפרכס אורחא. **אלאי אי אמרת** – באמצע שחטה בעינן, מאן לימא לן למחר דזינק דלאורחא באמצע שחטה? הוה? דלמא בתחלת שחטה זינק וזינק וזינק – לעולם
 58 שפיר פירוסן לא הו' פירוס אלא באמצע או בגמר שחטה. ושמי זינק, ועדיף חיותה פירוסה גדול אלא, הלכך אפילו בתחלת שחטה זינקה שפיר מרת **יית** **אם**
 59 זינקה – ומתקני "דייה" – מכלל דקיל. קיל מרדכי נפלא! – דבעי ביד וברגל, בשניהם. ועדיף מרדכי – דאמר: ביד או ברגל. **אבוהים** – שם האיש. **אבוה**
 60 **רב אבוהים** – זהו אבוהים עצמו, ומכירין חז"ל הן ולא את האב. והוי קורין אותו על שם אבוה שעשו את בני סימן. **לך** – משמע דחמירי האי זיכרונם דרבנן
 61 מתוך דלעיל. ואי דרבי אליעזר עדיף, מאי "עדיף" ששמענו דעדיף – "כיון מיבעי ליה למימרו אלא שמע מיתו זינקת, ואפילו הכי סגי ליה כי הוי בתחלת
 62 שחטה. בסוף שחטה – סוף גמוש, שפרכס בגמר שחטה, דתרויבי בה חיות אחר שחטה.

1 **גועה** או הטילה ריעי וכבשה באונה הרי זו פירוס – אפילו לרב גמלאל ומומר.
 2 וכעני פירוס די רוגל, חשיב האי פירוס. ולחכי פריך שפיר ממריחא דקתני
 3 בסמוך. געה והטילה ריע – אין זה פירוס. ושמואל דאמר: איצטרך ליה לאבא אוזי
 4 אוי, סבר כרבנן דאמר: או די או רגל. והלכי פריך עליה דרב ענן דמפרש מילתא
 5 דשמואל: תנינא ופשטא דאלבא דרבנן,
 6 פשוטה וכפפה הרי זה פירוס, כפופה ופשתה
 7 לא הוי פירוס.

8 **אצטרך** **ליה** **לאבא** – פירש בקונטרס,
 9 דשמואל ליה קרי ביה לשון
 10 כבוד. ובערוך פירש שפך שמו, ורבי' הוי קורין
 11 אותו על שם השביתות, כמו ודכל וכותי הו'
 12 קרו ליה. **רבי' לרבי' יודה** **דנשא**, ושמואל
 13 שהיה הלכתי הוי קורו בשמו. וכו' ללמן גמלא
 14 'ואי הכי אמר אבא לא ידע מנפיה כלום',
 15 וכו' ערבי פסחים (פסחים קט"ב), **לא** **נחליא**
 16 **ואויליא** **לאבא**, ובפרק 'כל גנות' (עירובין
 17 צ"א); **אי** **קפיד** **אבא** **קטרו** **ביה** **המינאי**.
 18 ובפרש"ש משמע סוף פרק 'ראשית הגז' (חולין
 19 קל"ג), דאמר רבי יוחנן לאסיס: מאן קרי סדרא
 20 בבבל? אמר ליה: אבא אריאכא. וכטע עלוי רבי
 21 יוחנן על שקראו כן – משמע בהדיא 'דאבא'
 22 'לא שוקן חשיבות. ומידו, כמנע שהיה קורו
 23 בשמו להחריה לא היה מושג, אי לא משום
 24 דאמר 'אריאכא', שהו' לשון גנאי, דרבי יוחנן
 25 נפיה היה קורו 'אבא' בפרק 'כספי הדם'
 26 (חולין פ"א); **אבא** **דמשפתח** **בריאי** **היה**, אף
 27 על פי שריב היה חשוב ורבה מרבי יוחנן. מיה,
 28 על רב דגונא דאמר בפרק 'יום הכפרים'
 29 (ומנא פ"א) 'קאי אילא אבא למקטל נבא' –
 30 קשה, שהיה הלמינרו וקורו בשמו. ואמר
 31 'בחלק' (סנהדרין ק"א); מפני מה היה נעש גנאי
 32 – מפני שקורו לרב בשמו. ולפירושו הקונטרס
 33 'דאבא' לשון חשיבות – נגא.
 34 **אילימא** בסוף שחטה כל היכי תתו ותחיל
 35 ועפרש רבינו תם, דמדקתני
 36 'שאינה אלא הוצאת נפש' דיק, דאטו מי לא
 37 חתה הרבה אם לא הוציאה נפשה על סוף
 38 שחטה?
 39 **רבא** אמר פירוס שאמרו בסוף שחטה – והא
 40 דלא חיישנן דלמא תחלת שחטה זינק –
 41 משום דלא שריחא שיהיה זינק אלא בסוף **כ"י**
 42 יולד פרט ליוצא דופן – לא מלשון לידה דרש,
 43 אלא מנר לידה לידה מנכור, כדאמרנין בירש
 44 פרק 'יציא דופן' (נדה מ"א). **הא** **דרשנין** **ירש**
 45 'אשה כי תוריע ולידה' – עד שחלה במקום
 46 שמועד, דמשמע דצריך מיעט למעט יוצא
 47 דופן, ולא ממעטין ליה מלידה לידה מנכור –
 48 משום דא לא יא' 'כי תוריע' וליד דרשנין 'תלך'
 49 – לרבות יוצא דופן, כרבי שמעון.
 50 **א**

51 **אבוה דרב אבוהים**, ואמר ליה אחוה דרב אבוהים: **ומדרבנן** **מי** **עדיף**? **והא** **הנן**, **והקמיים**
 52 **אמר** **רבא**: **עדיף** **פירוסה** – בסוף שחטה. **אמר** **רבא**: **מנא** **אמינא** **לה?** **דתינן** **רב** **נחמן**
 53 **היה** **אם** **זינקה!** **קל** **מדרבנן** **גמלאל**, **ועדיף** **מדרבנן**.
 54 **אמר** **רבא**: **אמר** **לי** **ספא** **בר** **חילקאי**, **אקשי** **בה**
 55 **אבוה דרב אבוהים**, ואמר ליה אחוה דרב אבוהים: **ומדרבנן** **מי** **עדיף**? **והא** **הנן**, **והקמיים**
 56 **אמר** **רבא**: **עדיף** **פירוסה** – בסוף שחטה. **אמר** **רבא**: **מנא** **אמינא** **לה?** **דתינן** **רב** **נחמן**
 57 **היה** **אם** **זינקה!** **קל** **מדרבנן** **גמלאל**, **ועדיף** **מדרבנן**.
 58 **אמר** **רבא**: **אמר** **לי** **ספא** **בר** **חילקאי**, **אקשי** **בה**
 59 **אבוה דרב אבוהים**, ואמר ליה אחוה דרב אבוהים: **ומדרבנן** **מי** **עדיף**? **והא** **הנן**, **והקמיים**
 60 **אמר** **רבא**: **עדיף** **פירוסה** – בסוף שחטה. **אמר** **רבא**: **מנא** **אמינא** **לה?** **דתינן** **רב** **נחמן**
 61 **היה** **אם** **זינקה!** **קל** **מדרבנן** **גמלאל**, **ועדיף** **מדרבנן**.
 62 **אמר** **רבא**: **אמר** **לי** **ספא** **בר** **חילקאי**, **אקשי** **בה**
 63 **אבוה דרב אבוהים**, ואמר ליה אחוה דרב אבוהים: **ומדרבנן** **מי** **עדיף**? **והא** **הנן**, **והקמיים**

1 או כשב פרטי טעם. חזקה הדבא "או למעט. וברפא קמא (חולין ב.גא.) קאמר: "אר
 2 לרבות פלגס, ובני ורוא ואת בני נמי דרשין (חולין ע.ג.) "או שה' לרבות בלאים
 3 ויש לומר: דבני פלגס ממילא אימעיט, ולא צריך קרא אלא לרבות. וכן לגבי אותו ואת
 4 בנו - ובכלל אימעיט כלאים. ושור ושה אי אתא יכול להוציא בלאים מבניהם. אבל
 5 הבא, משכח ורובי כתיב - וזהו דהוא יכול להוציא בלאים
 6 בלאים מבניהם, וממילא איתרבו: לרובי כתיב
 7 "אר למעט. וכבי האי גונא שבני במורחבא?
 8 (בבא קמא ע.ג.) גבי "ושבחו או מכריו. ואם
 9 תאמר: אם בן מ'א' עד יהוה למעט כלאים,
 10 שאתא יכול להוציא בלאים מבניהם, ומ'א'
 11 כשב - ודמהו שני לומר: דהוא איתו ראי כל
 12 כך למעט כמו כלאים. ולרבי מעטא קמא
 13 מוקמינן בדרמי טפי - בבלאים, וחדר ממעטין
 14 נדמה. נדמה לא ממשעטין אלא משום דרמי
 15 כלאים.

16 **אלא** דמתה הדר ילדיה - והא דאמר
 17 ברפא "וצא דופן" (נדה מדא.) וברפא
 18 "מי שמת" (בבא בתרא קמ"ב.) דעבר מיה
 19 ברישא - היינו היבא דמתה מעצמה, כדאמר
 20 ברפא קמא דערכין (ג.א.) וחולל אידי דותא
 21 דחיותה עילא סיפתא דמלאך המות ומתחבא
 22 לסימניו, אבל נדרג לא.
 23 **אלא** אי פרש למיחה חזר פרש לחיים - אין
 24 להוציאו מכאן דאפילו בדי שמים אפשר
 25 ליעצמו. וקרא אימעיט דאיתרפאן אם יבא
 26 אליהו ואמר שבמצטום נעשה. ושביקין לקרא
 27 דאיהו דחוק וזקן אנפשיה.
 28 **מוצרך** כבד שלה - לאו דוקא נקט ויתרה
 29 הכבד, משום דעולה סלמה דהוא
 30 כחלל דם. אלא איתרפא כותל של שאר בער נמי,
 31 כדאמרין בגמרא: יחיב וזוה לטבתא שראל
 32 מאי? ורוארו דמלתא הוא דנקט. **פסולת**
 33 סתם מחשבת נברי לעבודה זרה - והם
 34 תאמה לקטן (ט.ט.) גבי השוחט לשים ידים
 35 דקנה: פסולה, ודייק עלה: פסולה - אין, וזכור
 36 מתים - אל. פירוש: ולא מיסרתי בהנאה. אבל
 37 קנה, רבי אליעזר אומר: פסולה, ואף על גב
 38 דאסור אף בהנאה, כרתיב: סתם מחשבת
 39 נברי לעבודה זרה ויש לומר: לקטן דייק מרלא
 40 קנהי "חרי אזו וזכור מתים", אבל הכא. אידי
 41 דאמר רבי כשרה - אמר רבי אליעזר: **הני**
 42 **הני** תנאי אתו ליה דרבי אליעזר ברבי יוסי -
 43 פירוש: רבנן רבי אליעזר דמתניתין, אבל רבי
 44 יוסי אל סבר ליה כותיה. והא אמר דאין רבי
 45 חולך אלא אחר העובד.

1 **פרט לבלאים** - כן רחל ותיש, שפסול לקרבן, ומרוביא דרבי ליה. נדמה
 2 ע - עו שולדה מתייש במתה, ובנה דומה לרהל. **פרט ליוצא דופן** - שקרעה
 3 והוציאה, פעמים שמתה ופעמים שחיה. **שבנה ימים פרט למחוסר זמן** - שלא
 4 הגיע לשבעה ימים, ואפילו אמן קרובי אמו. **תחת אמו** - היה שעה אחת, פרט ליהוה.

5 והיכי דמי? והא יתוסף אלימאן דלעולמיה
 6 אמיה ולאחר שעה מתה, לעולם תיחז?
 7 בתמיה, וכי לעולם ירביח? לחיות? והא
 8 תחת אמו קרינן עד דהא וזכא למימר
 9 דאשמועינן קרא שחיהו אמו כל שבעת.
 10 דהנאי בתורת כהנים, רבי יוסי הגלילי אומר:
 11 מה תלמוד לומר "תחת אמו"? לפי שנאמר
 12 "שבנה ימים יחד עם אמו" (שמות כ"ב), וכל
 13 כל שבעת? תלמוד לומר "תחת אמו", אי
 14 "תחת אמו" יכול אפילו יצא ממנה כשחיה
 15 מתה? תלמוד לומר "עם אמה" - משמע
 16 שנתעם בעולם אתה, שחיה קרובה אמו,
 17 הא כיצד? אפילו נתקיימה לה אמו שעה
 18 אחת. והאי "תחת אמו" משמע ליה לרבי
 19 יוסי הגלילי חליפי אמו, שמתה אמו ורוא
 20 נשאר במקומה. **אלא ימתה וחדר ליהוה**
 21 - היינו יוצא דופן, וכל שקרעה והוציאו
 22 את לולדה, בין מתה בין חיה - והי יוצא
 23 דופן. **זה פרט ליתחך** - אמר, כלומה,
 24 בשעת מיתתה ליהוה דר חרם. ואשמועינן
 25 קרא דבעין דהות עד גמר ליהוה לאחד
 26 ליהוה מעט, ואי לא - הוה ליה ליתוס. דעל
 27 כרדיה, האי "תחת אמו" - למעט: התי
 28 באמצע ליהוה ומתה בגמר ליהוה אתי. **אי**
 29 **אשרת בשלמא** - אחר סוף ליהוה שאשמועינן
 30 דבעין חיותא, שריא כולו מחיים, ולמעט
 31 מתה בגמר ליהוה. היינו - בלא אימעיט ליה
 32 מתה בסוף ליהוה מרבי יולד? פרט ליוצא
 33 דופן, דהאי נמי לא יוצא דופן הוא כי מתה
 34 בגמר ליהוה. **אלא אי אשרת לא בעינן**
 35 **חיותא בסוף ליהוה** - וקרא למעטי מתה
 36 באמצע ליהוה אחת. לפה יי קרא מבי יולד
 37 **נפקא** - דאבתי הוה ליה יוצא דופן? אלא
 38 שמע מינה: כל מלאת ובעה בה רבנן דהוא, אף
 39 בעינן שריא חיות בגמר ליהוה. **פסולה** -
 40 אם מסוכנת הוה, אדריכה לעשות
 41 בהוצאת נפש. **גהא** - לא אלוהא בתבי,
 42 חיותא הוא. **יריפוק** - בציר מכשכוש.
 43 כולוהו תנחוו - לשון קשיא הוא. כלומה,
 44 למה ליה לרבה לאשמועינן הדלתא?
 45 הא סתם מיתניתין היא **משנה** ורבי
 46 **אליעזר פוסל** - רדכין רבהמה נוגי היא, אף
 47 על גבי דירשאר קשטוי - מצינא ביה
 48 מחשבת נוגי, דסתם משחבתו בלתי דהיה.
 49 **חצר כבד** - טרפשא דכבדא, *איבריש
 50 בלעז. **אמר רבי יוסי קל וחומר** - ולא
 51 מהנאי בה מחשבת בעלים, הואיל ישראל
 52 שחט לה. ומה במקום שמשחבת פוסלת -

53 דהיינו במקדשין, כדכתיב (ויקרא ז) "ואישב" - קרי ביה: לא יחשב לאוכלה ביום השלישי, כי פגול היה. והכי מפרש בובחים (ט.ב.). אין הכל חולץ **אלא אחי**
 54 **העובד** - דבתיב: "ומקריבתי את אישבו", אבל בעלים לא פסלי במקדשין כי מקריב לה כהן. מקום שאין המחשבת פוסלת - כגון בחולין, כלומר, חולין שאין המחשבת
 55 פוסלת בהם. ודמאמר מפרש מאי קאמר, דהא מחשבת עבודה זרה פסלה בהו, דהא "ובד תמיס איקור, מה ממ אסור בהנאה - אף תקרובת עבודה זרה אסורה בהנאה.
 56 **גמרא והני תנאי** - תנא קמא רבי אליעזר, ואין לרבי רבי אליעזר ברבי יוסי. כלומר, דעמייה דתנאי קמא דמכשר - לא משום דאין מחשבת חולבת אלא אחר
 57 העובד, שאם כן היינו רבי יוסי. והא רבי אליעזר ברבי יוסי כתיב להו, טעמייה מפרש ואזיל. **הענין** - מכוונה. **שהבעלים מפליגין** - וטעמא מפרש שחיתת ברפא
 58 "בית שאמן" (מזא.) בסופו, דכתיב: "ואקריב מקריב" וגו' ונבדבר טו', אלמא בעלים קרי מקריב. **החכך** איתנהו בכלל "המקריב" ולא יחשב, אם חשבו על שחיתת כהן
 59 או על זריקתו על מנת לאלוה חזין לומנא - והי פיגול. **מיהו תנאי קמא** - דמכשר. **כברי** אין הוה שמעיה - לגו דחשיב על שחיתת ישראל. ואומר: שחיתת בהמה זו
 60 לעבודה זרה תהא - אסורה, דמהנאי מחשבת בעלים כרבי אליעזר ברבי יוסי. ואי לא שמעיהו דחשיב - סתם מחשבת נברי לעבודה זרה לא אמרינן. **זה עובר** -
 61 משום שחיתת פנים טקל לה, דאפילו קרבן כסודא ליה לרבי יוסי דאין הבעלים מפליגין. ורבי יוסי פליג תאנא קמא וארבי אליעזר. **איבא דרביי אפילו ברשמעיה** -
 62 לגו דחשיב, פליגי רבנן עליה דרבי אליעזר. ואת ליהו לתרויהו בעלים מפליגין בקרבן, כרבי אליעזר ברבי יוסי, וגבי חולין פליגי. **חזין מפנים** - מחשבת עבודה זרה
 63 בחולין. מחשבת פיוגול בקרבן.

1 לא ילפינן – למימר: בעלי אסורין, אלא כדכתיב קרא (תהלים קו) "ובחי מתים"
 2 – שנזבח לעבודה וזה. ובפנים הוא דכתיב (במדבר טו) "הקריב הקריב"
 3 דבעלים קרי מקריב, אבל בחוץ לא אמרין הכי. ורבי אליעזר סבר ללפינן – ב"מה
 4 מצעדי דבעלים פוסלים במחשבת עבודה וזה בחולין, ואפילו אתר שחטו. ונבי גוי
 5 אפילו כסגמא, דסתם מחשבת נבי

לעבודה וזה. והי מחשב וזה עובר לא
 6 אמרין – ד"המקריב לא יחשב" – מקריב
 7 ממש קאמר. לזרוק דמה לעבודה וזה –
 8 ודאשתה לשם עבודה וזה, שדיה ברעו
 9 לעבודה בשחיטה זו – דברי הכל אסורה,
 10 דהא וחי מתים הוא אלא בשלא היה
 11 מתוכיו לזכות שחיטה זו עבודה לעבודה
 12 וזה, אלא שחיה לעצמו על מנת שיעבר
 13 העבודה וזה בוריקא דמה או מחשבין להלכה.
 14 פסולה – אסורה בהנאה. מחשבין מעבודה
 15 לעבודה – מחשבת פסולה שעת עבודה זו על
 16 עבודה אחרת. כגון שחיט בשחיטה על
 17 הוריקא – דהיא מחשבת לגבי עבודה וזה.
 18 דגרמינן חוץ – איסור עבודה וזה. מפנים
 19 – דמחשבת פיגול של פנים, ששחטו על
 20 מנת לזרוק דם למזר או להקטר אימורין
 21 למזר – והיו קרי פיגול. שחיה לשמה –
 22 בתורת מיידי, דכל שאר אבות בעשרו שלא
 23 לשמן, אבל חטאת שנשחטה שלא לשמה
 24 פסולה, וכן פסח שנשחט שלא לשמו. ואם
 25 שחט החטאת לשמה לזרוק דמה שלא
 26 לשמה, רבי יוחנן אמר פסולה – דגרמינן
 27 מחשבת פסול שלא לשמה ממחשבת פיגול
 28 דעיקרו מעבודה לעבודה. וצריכא –
 29 לאשמועינן בתריותיהו מולוקת דרבי יוחנן
 30 ורבי שמעון. דאי איתר כהא – מחשבת
 31 קמייתא דהשוחט את הבתמה. בהא קאמר
 32 ריש לקיש – דאין מחשבין. פנים מפנים –
 33 פסול החטאת שלא לשמה מפניגול. אלא
 34 וביזה דעבודה וזה דרשיתאם. בהנאה.
 35 כדאמרין במסכת עבודה וזה (ט"ב).
 36 תקרובת עבודה וזה מיקרי "ובחי מתים",
 37 כדכתיב: "ויאכלו וזה מתים" ותהלים ק"ו.
 38 מה מת אסור בתנאה – אף תקרובת עבודה
 39 וזה אסורה בתנאה. ומת גופיה מנזל דאסור
 40 בתנאה? איתא "שם", "שם", נאמר כן.
 41 "זמתת שם מרים" במדבר כו ואמר להלן
 42 "דברים כ"א, מה עגלה ערופה אסורה
 43 בתנאה, כדאמר: שם גולה ערופה –
 44 מת אסור בתנאה. ומה מת אסור בתנאה
 45 ונשמא אבולח – אף תקרובת עבודה וזה
 46 נמי. אלא פשיטא – האי "אין מחשבין
 47 פסולת בחולין" – מעבודה לעבודה קאמר.
 48 ששחיבת פסולת במקורשין – דרפשיטית.
 49 דעיקר פיגול – מעבודה לעבודה הוא. אלא
 50 כמות עבודה פסולה – אם אמה, שחשבת
 51 עצמה לעבודה וזה. פנים קשיא ליש
 52 לקיש – דקתני: "מחשבת פסולת

1 ריש לקיש אמר מותרת – מודה ריש לקיש דחייב מיתה, כדאמרין בפרק ארבע
 2 מיתות" (סנהדרין א.א.א.). מיהי דהוא מאשתתא להו, דדי מותר, ועובר בסיק.
 3 ואין לתמוה היאך נהרגו הא דלמא ממילך ולא זריק דם לעבודה וזה, כדאמרין בפרק
 4 ארבע מיתות" (שם ע"ב ב) דמיתת שאמר אלך ואעבר. פסול, דמיקר ולא עביד
 5 הכא דהיא לא ממילך, לן דעביד מעשה,
 6 ששחט על מנת לזרוק, וזה, דהא אפילו דיע
 7 ודאי שלא חרוק – גמיה דחשיב עובר עבודה
 8 וזה בשחיטה זו, מה ששחט על מנת לזרוק.
 9 אלא וביזה דעבודה וזה דמיתסרא דכי
 10 משכחת לה – תימה: אי חשיב פיגול אף
 11 במחשבת בלא דירור, אם כן משכחת וביזה
 12 עבודה וזה דמיתסרא – דברבור, שפירש בפירוש
 13 ששחט לעבודה וזה פסול. קשיא לרבי שמעון
 14 וחומר לן לקיש – פירש בקטנות ולא מצי למישרי, קל
 15 וחומר שלו מפגול, והיא על ליה לומר
 16 "פסולת" אלא "מפגלת", דהא על גב דמטיע
 17 דקרי ליה לפיגול "פסול", דהניא בפרק שני
 18 דבחסם (ב"מ.א.) חוץ לקומנו – פסול ואן דחיבין
 19 עליו כרה, הכא דאיכא למטיע – הזה ליה
 20 למישרי "מפגלת", כדאמרין בפרק שני דבחסם
 21 (שם) גבי הא דתני: שחובב נפסל בארבעה
 22 דברים כ', וריק בנימאי, דיקא נבי דקתי
 23 "שחובב נפסל" לן קאני "שחובב חמפלי", אבל
 24 קשה: אמאי לא מוקי לה בשינוי בעלים? דמדה
 25 ריש לקיש דמשחיבין מעבודה לעבודה, אם
 26 אמר "דריני שחט על מנת לזרוק דמו לשם
 27 פלוגי" דפסול, כדאמרין בפרק שני דבחסם
 28 (שם) לכן נראה, דליכא לאוקמי קל וחומר לא
 29 במחשבת פיגול ולא בשינוי בעלים, שאם
 30 לתרווייהו שכן אינן באותה עבודה, שאם אמר
 31 "דריני שחט לשם חוץ לזמו ואן חוץ למקמר"
 32 ואי לשם פלוגי – כשהו, כדאמרין בפרק קמא
 33 דב"מ (י"א), ורבינו עובד גיט: פנים לריש
 34 לקיש לא קשיא. דמוקי לה במחשבת פיגול.
 35 חוץ קשיא לרבי יוחנן – ואם תאמר: ולימא
 36 דקאי רבי יוחנן כרבנן, כדי היכי דילפי
 37 רבנן וכן מפנים לענין דאין מחשבין על עבודה, היכי
 38 ניני ללפינן לענין דמחשבין מעבודה לעבודת
 39 וללשונא בתרא, לימא דקאי כרבי אליעזר וש
 40 לומר: דלגבי הא מחשב על עובד שייך למילף
 41 חוץ מפנים, דגלי דהנא בפנים דבעלים קרי
 42 "מקריב", והוא חוץ בחוץ דכתיב (תהלים קו)
 43 "ובחי מתים", דאם בעלים מחשבין – חשיב וביז
 44 מתיים, כיון דבעלים קרי "מקריב" בפנים, ואין ה
 45 אלא גילוי מילתא בעלמא. אבל לענין דמשחיבין
 46 מעבודה לעבודה – לא אשכחנן דילפינן כלל,
 47 והוא דמחשבין בפנים – גזירת הכתוב בעלמא
 48 הוא.
 49 דא מקמי דשמעיה מרבי יוחנן – תימה מאי
 50 תירוצו הוא זה שמרין, שאמר ריש לקיש קודם
 51 שלמד המשנה:

מקום

1 ודא קתני "מפגלת" – שנתע מיהו בשאר פסולי פנים נמי, כגון וריק דם חטאת שלא לשמה, קתני מחשבין. חוץ קשיא לרבי יוחנן – דקתני כהא: בחולין
 2 אין מחשבת פסולת מעבודה לעבודה. כשלא פנים ליש לקיש לא קשיא – דאיכא למימר: מקמי דשמעה לזך מנתיחין ולחלץ עמוד בן מרבי יוחנן רביה היה פליג
 3 אסרא דרביה, ואמר: הסתריא ביה ולפינין, ולשון דשמעה לזך ומנתיחין מרבי יוחנן רביה, דיע דלא סביא רבי רבי יוחנן רביה, אלא מנתיחין הוא ואמר: פסול מפניגול,
 4 איכא למימר דהדי רבי יוחנן – ולשון דרביה היה ומנתיחין משנה ורבייתא, לישנא אחריתא: לכתב דשמעה לרבי רביה רביה דפליג עליה ואמר: מחשבין,
 5 איכא למימר דהדי רביה. דא קתני: אין מחשבת פסולת בחולין – לא מעבודה לעבודה קאמר, אלא בארבע עבודות קאמר. וחי קאמר (מה –
 6 מוקדשין שנפסלין במחשבת בארבע עבודות, שחיטה וקבלה וריקה והולכה), באיזו מאלו שחשבו על מנת לאכול מן הזבח חוץ לזמונו פיגול הוא – אין מחשבת הולכת
 7 אלא אתר העובר.

חולין

חולין. פרק שני - השוחט דף לט עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)" תוספת

1 **מקום** שאין מחשבה בכולן אלא בשתי עבודות - פירש בקונטרס: בשחטה
2 ובהקטר. וכתב: וקשה לכתבו יצחק בן אשר: בהקטרם דם לעבודה וזה לא
3 מיתסר בשר, כדמוכה לקמן בני הגור טיעי דרביי דרבי לטובי ישראל ואמרי: דמא
4 ותרבי לרדן ובשרא לרדנו, ומספר דכשרה. הלכה כרבי יוסי דהא מחזיקה עבר
5 לאמרין, ובמה שחטא דם לעבודה וזה אחר

6 כן לא חיישין עד שני אהרן הדריא בתוספתא: אם
7 משחטה זרק דם לעבודה וזה וחקטיר חלבה
8 לעבודה וזה - זה היה משעה בקיסרי אלא
9 אמר בה לא אישור לא הותר. היינו משום
10 שהזכיר סופו על תחלתו כדבסמוך, אבל
11 בהקטר מדיא לא מיתסרא ורצף לומר: נדי
12 בדבמה לא מיתסרא. דא מדיא איסור.

13 **עד** כאן לא קא שרי רבנן אלא רבא שמעיין
14 דחשיב - וללשנא תררא דלעיל על
15 כרחק לא שרי רבנן אלא בזה משום דהו עובד.
16 אבל הכא, אנת עינא שחטת זרק אחרין כן דם
17 לעבודה וזה. אמר רב שני כהן אוכל
18 בתרומה - בפרק 'דמביא אשם תלמי' (בירוח

19 דב), מפרש דקסברי רבנן: המפקיד עבדו וזה
20 לחיותה ורצף נן שחורה, ומעטב נן שחורה
21 אוכל בתרומה. **כי** לא אתי לדידה אמאי אצוח
22 - דהא דביה בפרק קמא דבבא מציעא (א"ב)
23 תקפה אתה דבבא בפנינו דמאי בשעת ולבסוף
24 צוח - שפיר עבי כן לרבי שמעון בן לרובנן,
25 דהאי טעמא 'כי לא אתי לדידה אמאי אצוח'
26 לא שייך התם. ואיכא טעמא אחריתי התם

27 דקסברי אמאי אצוח וזה קא חזי רבא
28 **רישך** חדר - אפילו למאן דאמר משות בני
29 קונת - הכא לא סמכא דתעיה, כין דמצי מרדי
30 ליה. ואי אלמא הוא - אסור מדרבנן, ואפילו
31 למאן דאמר בפרק שני בדברותא (ג"א) דמשיבתי
32 בני קנה וזה מלתא.

33 **ועלה** לגנ ונפל וזמ, אמר רבן שמעון בן גמליאל: אם מעצמו נפל - תרי זה גמ, דאם תריוה דתתיו

34 אינו גמ, ודלמא שאני התם, דקאמר 'כתבנו' - אלא אמר רבינו: משום פכודו דרבן שמעון בן

35 גמליאל דהקא, דתניא: הפותב נכסיו לאחרים והיו ביה עבדים, ואמר הלה 'אי אפשר ביה', אם

36 היה רבו שני ביה - תרי אלו אוכלין בתרומה. רבן שמעון בן גמליאל אומר: כיון שאמר הלה

37 'אי אפשר ביה' - כבר וכו ביה ורשין. והיוני ביה: לתנא קמא אפילו עומד וצווח? אמר רבה,

38 ויאותמו רבי יוחנן: בצווח מעיקרא - דכולי עקמא לא פליגי דלא קנה. בשותק ובסוף צווח -

39 דכולי עקמא לא פליגי דקנה. כי פליגי - שיהיה לו על ידי אחר ושתק, ולבסוף צווח, תנא קמא

40 סבר: מדישתין קננהו, והאי דקא צווח - מיתרד קא תרד ביה. ורבן שמעון בן גמליאל סבר:

41 הוכיח סופו על תחילתו, והאי דלא צווח מעיקרא, סבר: כי לא אתי לדידה אמאי אצוח. אמר רב

42 יהודה דהא שמואל: הלכה פרבי יוס. הנהו מרדכי דאתו לציוקניא, והוב דרבי לטבתיה ישראל,

43 אמר להו: דמא ותרבא לרדן, משפא וכישא לרדן. לטבתיה רב מוכי בר רב מתנה לטבתיה דרב

44 יוסף: כי תאי גוונא משל? שלח ליה, הכי אמר רב יהודה: אמר שמואל: הלכה פרבי יוס. אמר ליה

45 רב אחא ברביה דרב אמי: לרב אישי: לרבי אליעזר, ותיב ליה וזא לטבת ישראל, וזא אמר ליה:

46 חיוני, אי אינש אלמא הוא דלא מצי מדחי ליה - אסור, ואי לא - אמר ליה: רישך וזה. **משנה**

47 השוחט לשם הרים, לשם גבעות, לשם ימים, לשם נהרות, לשם מדברות - שחיתוהו פסולה.

48 שנים

1 חולין - לענין עבודה וזה שאין מחשבה פוסלת בהן ברבע עבודות אלא
2 בשנים, בשחטה ובוקריה. דהני הוא דכתבין: (שמות ב') 'זובח לאלהים יחיים',
3 'בל אסוף נסכים מדם' (תהלים טו), אבל קבלה הוולבה לא כתיב בהו.
4 והקטרה, אף על גב דשייבא בעבודה וזה, מיהו לא עבודה היא לאפסודי

5 בדמה משום הקטר וזה הלכה לעבודה וזה,
6 והכא כד נשחטה ולא זרק חלב לעבודה
7 וזה, דהא אפילו בפנים לא מפסלי קרבן
8 אם חשב על אכילתו כד בשעת הקטר
9 הלבנים, ואחר כך חושב עליה - לרוק
10 דמה או להקטיר חלבה. משום כבודן

11 דרבנן - דאמרין לא אמרין סתם משחטת
12 נכרי לעבודה וזה, והאי נמי, אף על גב
13 דאגלאי מילתא דוממה הוא, לא אמרין:
14 מסתמא כי שחטה ברישא - לרבי שחטה,
15 דסתם משחטתו לעבודה וזה לא אמרין,
16 דהא דלא מפענא חשיבין - לא בתחלה
17 ולא בסוף. אלא בני כבי - דבשעת
18 שחטה בחוקת בני הוה. אבל ישראל -

19 כיון דהיו בחוקתו בשעת שחטה, הוכיח
20 סופו לא אמרין - דלדמא אחר השחטה
21 נכנס בו יצר הרע ותשמדו. דרבן שמעון
22 בן גמליאל - דאמר: חסוד סופו על
23 תחלתו. דברא שאמר כתבו נני לאשתי

24 וזה אמר 'כתבו ותני', וזה חלק. ו' צעה
25 לשחק בה - שלא פוצר בו לתת לה נני
26 לפטרה מיבם אם נמות, והפליגה דברים.
27 ואין לא געשין שחורו לנשר, ולא
28 אמר 'תנו'. לרבי נקט בריא, דאילו מסוכן
29 דימאן לן הלכה כרבי שמעון שוריה,
30 דאמר: כתבין ונתונין, וזה (גיטין ס"הג),
31 בראשונה היו אמורים, והוצא בקולר האמר

32 'כתבו נני לאשתי', אף על פי שלא אמר
33 'תנו' - ואין אלו כתבים ונתונים, שפני
34 שחיה בחול על מיתתו ולא הספק לבחור
35 דבריו. וחזרו לומר: האי המפרש הוציא
36 בשנייא, רבי שמעון שוריו אומר: אף
37 מסוכן, ואמר רב חננאל: הלכה כרבי
38 שמעון שוריו. ונפל ומת - וזה כתבו

39 ונתנו העדים נני לאשתי. אם מעצמו נפל
40 - דהאי מתחלה היה עדתו לעלות ולפלוץ,
41 והוה ליה בחול כמסוכן. משעת לפתור -
42 דהא אמרת רישא: רצה לשחק בה, ולא נתת
43 חילוק בדברא דוילמא שאני התם -

44 דקאמר ברישא 'כתבו', ואיכא קצת
45 הוכחה בתחלה. ונפלו לגוי מילתא
46 דהיא הוא. דהאי דאמר ברישא 'כתבו'
47 על מנת ליתן קאמר, ואמר הלך - זה
48 שניתנו לו. **אי אפשר** - אי רצוני, אם היה
49 רבו שני ביה - זה האומר 'אי אפשר

50 - על כרחו שלו הן, ואכלו בתרומה.
51 ולקמיה פרך: ואפילו עומד וצווח? כבר
52 זכר ביה וישא ראשון - שחאה ישראל.
53 אפילו עומד וצווח - בתמייה והיכן מיצינו

54 מקבל תנא בעל כרחו? בשותק - וקבל השטר. שיהיה על ידו אחר - מסוס שטר המתנה לאחר בפניו, ואמר לו: וזה בשטר זה לשם פלוני. רבי יוסי - דאין
55 דכל הולך אחר השוחטו ואפילו שמעניה חשיב - לא פסול. שייני - ישמעאליים, ואינו אוכלין אלא בשר שחוטתו. ואפילו היה מותה מאלה שוחט אותה
56 לאוכלה, וכן דרכן. **דמא ותרבא** - אילים. **דמא** - אילים. **דמא ותרבא** - לעבודה וזה. **דמתוך** שחיה מרודים בעסקות היו נותנין לטבחי ישראל לשחטו ולפשיטו. **כרבי יוסי** -
57 ומותרין. **לרבי אליעזר** - דאמר מחשבת נכרי לעבודה וזה, פוסלת שחטת ישראל אפילו אין לו בה אלא דבר מעט. **ויוב ליה** - זה גוי וזה לטבח ישראל בשביל בשר,
58 ואמר לו שחטתו בחמתך תן לי בריו זה בשר, מן מיתסר (וכי) בתומה דרבי? מן אמרין: כי אמר רבי אליעזר - הדיבא דהוא: בתומה שחטתו מוכי ונבזה מעיקרא,
59 או שחטה כולה של ונתנה לישראל את חמתך כבד בעל. אבל כי וזאת ונאנו. לא יז למא לא שגנא? אי אשכח אשכח - זה לא מצא איש ישראל לדחיה
60 אם היה רוצה לחזור לו ודבר גמל - אישכחנה דקניגיה גמורה היה. ואי לא מצא אמר ליה רישך וזה - ראי רישך וזה היה זה על זה או קבל דעניו. וכיון
61 דמצי לדחוי, ואשכחנה וכי שחט ישראל לאו ארתא? ודג קשטו, ואינו נעשה שחורו על כרחו, דמימר אמר האי ישראל: אי עינא מחרגא ליה וזה - הלךך שריא,
62 ואי בעי ידוי ליה. ואף על גב דקיימאן לן (בכורות י"גא). כדור הגוי קונת ויש לו חלק בה, מיהו ישראל כי שחט מסלק ליה לגוי ואינו נעשה שחורו. דאמר ליה. את
63 לעוניה שפתחך. אמר באינש אלמא, על כרחו שחטת אף בשבילו היה, ורג מחשב עליה. **משנה** לשם ימים - שעשה הם עבודה וזה.

שנים

חֹלֶיץ, פֶּרֶק שְׁנֵי – הַשּׁוּחַט דָּף מֵעֲמוּד א – מִתּוֹךְ מַהְדוּרַת "אֲבָן יִשְׂרָאֵל" (שְׁט״ינֹלֶץ) רִלָא תּוֹסֵפוֹת

שנים אוהוין – זה ראשון בהן. וכן דברי בשר – שחיתו סתם. **גמרא**
 וזכי פתום – ליאסר בהנאה, כיון תקרובת עבודה וזה שאסורה במה, וזמא אסור
 בהנאה, דנפקא לן מנסכת עבודה וזה (כ.ט.ג.) מוחמת שם מיריס' ובמדרב, כ'
 וגמר שם' שם' מגעלה ערופה וליריס באו. מיכאל וישלוש קמן – כלומר,
 לשום גדול שמכלל הבריות או לדרים קטן

שְׁנֵים אוֹחִיזין פֶּסְכִין וְשׁוֹמְטין, אֶחָד לְשֵׁם אֶחָד מִכָּל אֵלֹו וְאֶחָד לְשֵׁם דְּבָר פֶּשֶׁר - שְׁחִימָתוֹ פְּסוּלָה. גְּמָרָא פְּסוּלָה - אִין, וְכִתְבֵי מוֹתִים - לָא. וְרִמְיָתוֹ: הַשּׁוּחַט לְשֵׁם הָרִים, לְשֵׁם יַעֲקוֹב, לְשֵׁם נְהִרֹת, לְשֵׁם מְדִבְרֹת, לְשֵׁם הַמָּה וּלְכָנָה, לְשֵׁם מִזְבְּחֵי, וּפְגוּלוֹת, לְשֵׁם מִיכָאֵל הַשֵּׁר הַגָּדוֹל, לְשֵׁם יִשְׁשׁוּל קָמֶן - הָרִי אֵלֹו וְכִתְבֵי מוֹתִים! אִמֶּר אַבְיִי, לָא קְשִׁיָא: לָא דָאֲמַר הָרִי, לָא דָאֲמַר לְבָרָא דִּיהִי. דִּיקָא נַמִּי, דְּקִדְמֵי דְוִימָא דְמִיכָאֵל שֶׁר הַגָּדוֹל, שְׁמַעַן מִיָּתָה. אִמֶּר רַב הוֹנֵא: הִיתָה פְּתִימַת חִבְרוֹ רְבֻצָה לְפָנֵי עֲבֹדָה וְהָרִי, פִּינּוּ שְׁשַׁמְתָּ בְּהַ סִימֶן אֶחָד - אֶסְרָה. סְבַר לֵהּ כִּי הָא דָאֲמַר עוֹלָא אִמֶּר רַבִּי יוֹחֲנָן: אָף עַל פִּי שְׁאֲמְרוּ הַמְשַׁתְּחֹה לְבַתְּמַת חִבְרוֹ לָא אֶסְרָה, עֲשֶׂה בְּהַ מַעֲשֶׂה - אֶסְרָה. אִיּוֹבִיָה רַב הַנְּחָן לְרַב הוֹנֵא: הַשּׁוּחַט הַמָּאֵת בְּשִׁבְתָּ בְּחוּץ לְעִבְדָּה וְהָרִי - תִּיבֵי שְׁלֵשׁ הַמָּאֹת; וְאִי אִמְרַתְּ פִּינּוּ שְׁשַׁמְתָּ בְּהַ סִימֶן אֶחָד אֶסְרָה - אֲשׁוּמוֹתֵי חוּץ לָא לְתִיב, מִתּוֹךְ

הא דאמר לדר – שאינו נעשה עבודה וזה, כדפריש בקנטרס. ואף על גב דלא חשיב
 אלה לאסור התקרבות, מכל מקום עובדו בסיף, כדנתיב בפרק 'כל העלמים'
 (עבודה וזה מ.א.) היום העובדים את הדרים – הם מותרים, ועובדיהם בסיף, ואמרין
 נמי בפרק 'ארבע מיתות' (סנהדרין כ.א.ס.) מיד דהוא אמתשהו לדר, וזה מותר ועובדו
 בסיף, וכן לתמוה דכין לדר מיקרי אלה,
 אמאי עובדו בסיף? דרוקא לענין איבד קאמר
 קרא ולא מיקרי אלה, דכתיב (דברים יב')
 ברישה דקרא 'אבד תאבדון'. ואם כן הני
 פירוש: אליהם של הדרים תאבדון, ולא
 הדרים שהם אליהם, ועובדים אותם תאבדון.
 ומה שתקורב רח – מותר – היינו משום דמגנין
 זמל, דכתיב 'אבד תאבדון' וגו', ואמרין
 בפרק 'דבי ישמעאל' (עבודה וזה נ.א.) בכלים
 ששתמשו בהן לעבודה וזה הכתוב מדרב,
 ואמר רמנא דרוקא אליהם על הדרים, אל
 הדרים עצמן אליהם, ואם יגבי משום הכי
 העובד בסיף, אף על גב דלא מיקרי אלה,
 שרדי מותר הוא – משום דגלי רחמנא עביד
 מלולת דמגנין, כדכתיב (דברים יד) 'וזאת את
 השמש' וגו', ואף על פי ששחטין בגלגל
 דרקיע, והא דקתיב 'כאן לשם מה ולבנה'
 וזה וזכי מתיב – היינו לגידיה שם תלושים
 גדולים המגנינים אותם, כדמפרש במתני
 שנים עשר מלאכים מגנינים את החמה, ומיהו,
 בקנטרס של פירש, כן דמוק האי קרא 'וזאת
 את השמש' וגו' בתלושים, ומייתי ראה מניה
 דאף על גב דבעלי שם לא מיתירי משום עבודה וזה, מכל מקום פריש, ואמרי
 תקרובת דידהו. ואם תאמר: ומאי שנת תקרובת דר? עמפי, דר? דפלוני בן תנאי בפרק
 'כל העלמים' (עבודה וזה מ.א.) דתנן: ומה שעלין אסור, רבתי' 'לא תתמוד כסף הוב
 עליהם', רבי יוסי אומר: על הדרים אלהם וכל הדרים אלהם. ואמר רבנא דפלוני
 בצפרי ר' יוחנן ור' לומר: דהתם מיירי כשעובדים את הצפרי, ואפילו הכי שרי לה לרבי
 יוסי הגלילי, משום דאין עובדין אותו אלא אב דר, ובטיל לגביה, דלא חיל נפול תמוד
 כן העיקר. ורבנא נמי, אי קרא דהוה שרו מהאי טעמא. אי נמי, שרי פרק 'לא מיתירי
 שעובדים אותו, וקרא לעלמא בעלמא. וזה אהמא: אבד תאבדון' וכו', ואמרין
 דברא אבין ר' יוחנן. אלא דברא שרי ב רח חיים. והוא חילא דתיב – צפוי נמי
 תומר. ואפילו לגבה משמע דהוה שרי, וזה אהמא: אבד תאבדון' וכו', ואפילו מיירי
 כשאין עובדין אותו, מאי שנת מתקרבות בעלי חיים דאסור? ויש לומר: דצפרי שרי טפי,
 דבטיל אביהו, דהוה נעבד עמזר שריל, לפי שהוא בעל חיים. ומיהו נראה, דצפרי בעל
 חיים אסור אפילו לרבויה. ומפרין דהתם: טעמא דרבינו קרא, וזה אל רבינו קרא –
 צפוי מותר, וזה דכתיב (דברים יב) 'אבדתם את שםם מן המקום הזה' – כל העוש
 לשמם. והשתא, למה לי למידק טעמא דרבינו קרא? השתא נמי דרבינו קרא תקשה
 ליה: השתא, מותר להדיעות דרמן הבה? לגבה כתוב אלא דאי אף להדיעות אסור.
 היינו טעמא, דאפשעית דאסורים ידעו, ומיקרי נעבד לכל הפחות לגבי גבה. וא
 הכתוב ד'לא תתמוד' לאסור צפוי, אפילו לא נעבד אלה לגבה. אף על גב דדר
 נמי ושאול נעבד לענין גבה, כדמכתיב בפרק 'כל העלמים' (עבודה וזה מ.א.) דדמשתחוהו
 לדר אביו אסורין, מכל מקום צפוי מותר, דלפינן מכלים דלא מיתירי, כי היכי דלפינן תקרובת מכלים כדפרישין בפרק 'לא יעור'

אלו משום שישם אדם עבודה וזה, וזהו משום מוקצה שהקצו לתקרבות עבודה
 וזה, כדקיימא לן בתמורה (כ.ט.א.) מ'דאעטערן קרא למיתרנהו לגבה. כדנתיב
 (בבא קמא מ.ב.) 'מ'הקבר' – לא הוציא את התעבד, 'ומן האצן' – לא הוציא את
 המוקצה. מכלל להדיעות שרי, מיהו, כי עביד מעשה בפשיטא מיתירי, כדאמרין
 בפרק 'רבי ישמעאל' (עבודה וזה ג.ב.) אף על פי שאמר המשתחוה לקרקע
 עלם לא אסרה, חפר בה ברות ושריפו ומערתו והשתחוה לן – אסור, והבא
 נמי, אף על גב דאתכי בעלי חיים ניהו – מיתירי. והאי סימנ אחד לא דוקא,
 דהוה חזק לחצי סימן, ודומת חבירו נמי, אף על גב דפשיטא לן דקא ארם אוסר
 דבר שאינו שלו, אשמעינן רב דנאסר לה במעשה כל דהו. רבוצה – לא
 מיבעיא שנתה, ודעהשנדיה דרבינו. אקאה בהרבהה גופשת שלו, אלא אף
 על גב דרברעה על קאה אסור לה במעשה. המשתחוה לנפש תיבוי' לא אסרה
 – אפילו למזבח, דעשה עבד. עשה בה מעשה אסרה – אף להדיעות. וטעמא ליק
 במנסכת עבודה וזה (כ.ב.) מ'כל הבלים אשר הוציח המלך' הוא במלכותו מגיעול
 הגבר' ודברי הימים ב.טו.) ואמר, מר' אהרן' – שגנוס, אהרן בהנאה, ואף
 על גב דלא ודידה וזה חיל שרת. השוחט חמט – לקמייה מפרש שו
 שנת חטאת דנקט. שלש המאות – בשוגג. משום שבת, ומשום שחוט קדשים
 בחוץ, ומשום עבודה וזה, ששולשתן וכו'. וברית מלכות מלקל לא מיטפר בשבת,
 שדרי מתוקה הוא אצל בני גו, שאבר מן חיה אסור להם. והשתא כי שחתי להם
 בעלים – דבר שאינו שלו וזה, דרש גבוה חזי.

מִתְקָן

לדר אביו אסורין, מכל מקום צפוי מותר, דלפינן מכלים דלא מיתירי, כי היכי דלפינן תקרובת מכלים כדפרישין בפרק 'לא יעור'
רְבֻצָה לפני עבודה וזה – פריש בקנטרס, כי מיבעיא עומדת. דכתיבההוה לתרביצה – קבא בהנהוה שיעושית. שלש קבא, רבי הריהו ימי לא קנה לה שחחשב שלו,
 אם אין ארם אוסר דבר שאין שלו, דהא גזל ולא נתיאשו הבעלים שנתן אינן יכולין להקדישו, וזה לפי שאינו ברושותו כו'. ולקמן (מ.א.) נמי דאמר רב
 נתמן: אין ארם אוסר דבר שאינו שלו, פריך ליה ממגנין. ומאי פריך ממגנין? אף על גב דלא מיתירי אלא דבר מעשה גדול כל כך – אסרה.
לְפָנֵי עבודה וזה – אין לפישי דוקא לפני עבודה וזה, וכדבי ר' יהודא בן בבא דאמר לקמן (חולין מ.א.) אין מנסכין אין עשה לפני עבודה וזה, וזאת הדין שאין עבודות. הנראה דרוקא
 לענין ניסוך קאמר, דבכל דוכתא דאיירי בשוחט לא נקט 'לפני עבודה וזה'. ועוד, דאמאי פריך בסמוך אשחישו חוץ? לא לתיב, דמתקן בעפר הוא? הנה בשלא שחט לפני
 עבודה וזה, ולא מיתירי. ומכל מקום חייב העובד, מיד דהוה אסור לדרו' לא דאי, אף על פי שלא עביד עבודה וזיני נמי מיתירי. והא דנקט אהרן לפני עבודה וזה – וזאת
 דלמלא נקט, אי נמי, אף לפני עבודה וזה, אהמא דנקט עבודה וזה מתוכין אף על פי שלא פירש, ובגין שדרי שישאל משהו. והשתא מצי למימר דנקט רבוצה, על לא מביעא
 דרביצה לפני עבודה וזה – ודאי: לשם עבודה וזה נתחון. אלא אפילו רבוצה כבר, כיון דישראל משומד הוא, ושחט לפני עבודה וזה – מתוכין לעבודה וזה. **כי** לא דאמר שלא
 לא מיתירי סייעתא משהאל מלא מלא מיתירי. בתמא תיבוי' על ידי מעשה. אבל מיתירי. במעשה וזאת אין יכול לדרק, דלמלא עולא מעשה רבא קאמר, דאמר בסמוך. והא
 דקאמר בסמוך: ועולא מעשה כל דרו קאמר – היינו משום דלרב הונא לא מצי לפרישי מעשה רבא, ואם כן על כרחך מעשה כל דרו קאמר, ואי סימן אחד בעל כן הוה ליה
 לפירוש. **וְרִיב** שלש טעוא – לא נתח למנינא. דאם כן ליתני ארבעה, ולכן שוהא וזים הפתורים. אלא כהוה אשמעינן דרוש, דלענין דקאמר ר' יוחנן, אף על פי שאין חילא דהוציא
 מיד אבר מן חיה, כדאמר בפסחים בפרק 'אלו דברים' (ג.ג.) ובחין לעבודה וזה היי חידושו, כדמכתיב בשמעטא. ואם תאמר: ואמאי חייב משום שחישו חוץ? והא אינו מתקבל בפנים,
 והשתא חתק ליתא אלא ביחיד, ואין קרין שרי עובדו שרי לומר: ויכין אדם וזק הוציא. כדאבשינן, פריש על דרביה (כ.ב.) וביב עזרת ששחטן שלא לשמן? אף שלא למנן
 – יש לו להתירי משום שחישו חוץ, דברקין 'השוחט ומעלה' (בבא קמא כ.א.) מביכין מקריא לחיוב חוץ, ואם לא כן הפסולין שאם על לא ידר. אף על גב דאדאור הוא בנן בדר פטור
 משום מחסר זמן, שבת לא חשיב מחסר זמן, דאן זה אלא משום דאין עשה דקרבין יחיד וזהו לא תעשה דשבת.

חולין. פרק שני – השוחט דף מא עמוד א – מתוך מהדרות "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" רלה

1 **אבל יבח** – דבר הובח בספק, הדיינו בהמה, דעך – מלוק הוא. **וא אין**
 2 **אדם אוסר דבר שאינו שלו מאי איריא** – דחני עוף? אפילו בהמה נמי,
 3 דוא לא פקע שם קדשים מניחו ומהוה. איתו מחייב משום עובר עבדה
 4 זרה, ומכל מקום, אף על גב דא מיתראס מפלחא. כיון דקניא ליה
 5 לרשי – שדרי הבעלים מתחברים בה.

6 **כרדיה דמיא** – הלכך לא מצי למיחני שום
 7 זבוב, ודאילו עולה מפתח אעשה, והטאת
 8 ואשע על חטאים, שלמים ושאר קדשים
 9 קלים כרדיה ניהוה. לרובי נקט עוף ובחצי קנה
 10 פגום, ומדמייב בשחיטת חץ בהווא פורטא
 11 דמיתסר ביה. אחד לשום אחד מכל אלא
 12 – אפילו בהמה ולא ארדיה, אלא ארדיך
 13 ששחט לשום דבר כשר. **המטמא** – טהרות
 14 של תבירה. **והתרמט** – ותרומה בחולין של
 15 חבירו, דמחיל להו, דמיבעי ליה לחבונתו
 16 לכתמים בדמי תרומה, הדינו כוון, ולא חוץ
 17 אלא לכהנים. **והמנסך** – יין של חבירו
 18 לעבודה זרה. **בשוגג** – שיל דע שדא
 19 תרומה, ולא עד שזאה נאסר בנימוך זה.
 20 או כסבר דין שלו הוא. **פסור מלשלים** –
 21 ואף על גב דמוק בשוגג חיוב, כדקיימא בן
 22 (בבא קמא כ"א), אדם מועד לעולם, בין
 23 עד ובין נשן ביה, אלא כדאיתא, דבא הויק
 24 שאינו ניכר הוא, ולא שמה הויק. ובמוד
 25 חיוב שלמה, קדושה רבנן, ומשום דקס
 26 ליה ברובה מניה לא מפשט, ואף על גב
 27 דחיוב מיתה משום עבדה זרה, ואפילו לא
 28 הדרו בו, ולא מקטילי, קיימא לן (בכורות
 29 ד"ג), חיוב מיתות שוגגין פטורין מלשלים
 30 – **הבא חיוב אפילו אתרו ביה**, כדאוקמינא
 31 טעמא במסכת גיטין (נ"ב), משעה דאגבדה
 32 על מנת לאסורו מחייב לשלמו, ומחייב
 33 בנפשו של חי עד שעת נסוק. **שניכס** –
 34 כשכר ידו לתמוע לעבודה זרה, **שלא בפני**
 35 **עבודה זרה** – רבאטא אשמועני. **אסרי**
 36 **אף**, אף כהנאה, אדער אסר דבר שאינו
 37 של. ועוד שיכול לומר לו – אפילו ניסכו
 38 לעבודה זרה, **אל כל הימני כו'** – דאין
 39 אדם אוסר דבר שאינו שלו. **לאונסי** – על
 40 כרדי, שחאסר. **ורב נתנו ורב עטרם ורב**
 41 **ציתא אסרי לך** – ורב דרב הונא תרסק
 42 כתנאי, דהא רבי יהודה בן בבא פליג. אבל
 43 מילתא דרין לא הויק כתנאי, דאין אמרין
 44 שפיר אפילו לתנא קמא. דאפילו לרדיה דאדם אוסר – הני מלי גוי, אבל
 45 ישראל – לעצור לחבריה עבדי, ואין דעתו לעבודה זרה. בישראל משומד –
 46 והוא אד מצי לאוקמא באדיא ליה שחפתו בנהו, כדאוקמינא אינהו לעיל.
 47 השתא מיהא, כיון דאפילו לחבי דגוי אוסר, ומקומינא ליה גוהו ואלאבא דתנא
 48 קמא. **התרו בו** – בישראל, אלא שחט לעבודה זרה, ודאי שחט שקבל
 49 התראה, וקודם לכן לא היה בחזקת משומד. **מאי** – מי אוסר או לא, קבלת
 50 התראה אשחתינו בן יודי ועד שעת מורה על עשה, והתורה אמרה אשתה
 51 חיוב מיתה, ודאי אמרתי. **יודי עני, ועד אגו**, ועד עשה שחט. **אמרוני**
 52 בסנהדרין (מ"א), "מות יומת" – עד שיתיר עצמו למיתה. **משנה** **לחך ימים**
 53 – ולא לומר: לשקרא דימא קד שחיט. **ולא לחך הבעלים** – שלא אמרנו
 54 מקבל עד לעבודה זרה והוא **לחך עונה של מים** – גזמא, כמו "עוגיות
 55 גלפנים" מדעת קטן (כ"א), לשון מורי. **לישנא אורינא**, לחך תנוגול, והוא היא.
 56 **ובכפינה** – יכול לשחוט על גב הכלים, הודם שוותה לחך הים שלא ללכרך
 57 את הפינה, ולא מחייב כשחט לחך ימים. **אבל עושה טמא** – משמע: שחט
 58 לתוכה. ובגמרא אמרתי, אף ארשת אין שוחטין לגזמא דגזמא – משום
 שחא

1 **כיון דקניא ליה לכפרה כרדיה דמיא** – והא דפריך ברפח כרדיה בודחם (ק"א), א
 2 מוקינא ועבד אינו שלו דוא, ואין אוסר אדם דבר שאינו שלו ומוקל לה בקדשים
 3 קלים – היינו כרב הונא דלעיל. ולחני אמרנא דבא מתוקמא אף בחטאת, כרדיה
 4 דמיא.
 5 **תנא** שמע שנים אוחזין בסכין ושוחטין בו –
 6 משמע הבא חרב הונא ועולא דלעיל
 7 (מ"א), אסרי אף לחיטוי. דרך דשמי אוחזין,
 8 והוא דרבי יהודה בן בתירא, ורבנן בסמוך –
 9 איירי אף לחיטוי. ומשמע דלחידוהו נגא.
 10 והשתא, (עבדה זרה ג"ר), השתא ריב
 11 ישמעאל" (עבדה זרה ג"ר), מכלים שחזנה
 12 דמלך אחז, דאמר רמז "כבונט" – שבונט
 13 והקדישו אחריים תחתם. הוי אסור אף לחיטוי.
 14 ותימה דרתם לעיל בהוואו פירקא (עבדה זרה
 15 ג"ב), שם מנייה רבי יוסי, בין שאלו מרבי כלים
 16 שנשתמשו בהן בבית רועי, מודו שמרבי בהן
 17 בבית המקדש? אליבא דמאן דאמר עבדה זרה
 18 הוא – אז לית עובד, לך, השתא לחיטוי אסרי
 19 כוון, ומסקי דאמרוך, ודידיה ליה מקרא
 20 ד"הכונט" שגזמון, ומה דאריה דהיא? התם אסרי
 21 שדך לחיטוי כלים שחזנה אחז, דרב תני
 22 שדך לחיטוי, למאן דאמר (ולאן לעבודה זרה
 23 הוא? ויש לומר, דקרא ר"ב הבעלים דהוא איירי
 24 לגבוה, ומייתי מניה ראיא לעלא, דכין
 25 דאסרי, אף על פי שלא שעה חזו שום
 26 כוון, ויש אלא שנשתמשו בהן לעבודה זרה, אם כן
 27 דיבא עדיב מעשה גמור, ממחלה לעומד
 28 הכוונה – אית לן למימר דאסור אפילו
 29 לחיטוי.

1 **אבל יבח** – לא; **ואי אין אדם אוסר דבר שאינו**
 2 **שלו, מאי איריא הטאת העוף? אפילו הטאת**
 3 **בהמה נמי!** – כיון דקניא ליה לכפרה – כרדיה
 4 **דמיא, תא שמעי: שנים אוחזין בסכין ושוחטין,**
 5 **אחד לשום אחד מכל אלו ואחד לשום דבר כשר**
 6 **שחיתו פסולה!** – **הבא כמאי קנינן – דאית**
 7 **ליה שחפתו בנהו, תא שמעי: המטמא והתרמט**
 8 **והמנסך, בשוגג, פסור, כמורד – חיבו – הכא**
 9 **נמי דאית ליה שחפתו בנהו, כתנאי: גוי שניכסך**
 10 **וינו של ישראל שלא בפני עבודה זרה – אסרו:**
 11 **רבי יהודה בן בתירא ורבי יהודה בן בבא מתירין**
 12 **אותו מפני שני דברים: אחד – שאין מנסכין יין**
 13 **אלא בפני עבודה זרה, ואחד – שכולו לומר לו:**
 14 **לא כל המנסך שתאסר ייני לאונסי, ורב נחמן ורב**
 15 **עמרם ורב יצחק אבירי: אפילו למאן דאמר אדם**
 16 **אוסר דבר שאינו שלו – הני מלי גוי, אבל ישראל**
 17 **– לצעוריה קא מפיין, תא שמעי: שנים אוחזין בסכין**
 18 **ושוחטין, אחד לשום אחד מכל אלו ואחד לשום**
 19 **דבר כשר – שחיתו פסולה!** – **הכא כמאי קנינן**
 20 **והמנסך, בשוגג, פסור, כמורד – חיבו – הכא נמי**
 21 **בישראל משופד, אמר רב אחא בריה דרבא**
 22 **לרב אשי: התרו בו וקבל עליו התראה, מאי אמר**
 23 **ליה: התיר עצמו למיתה קאמר? אין לך משופד**
 24 **גזול מנה, בשנה אין שוחטין לא לחך ימים, ולא**
 25 **לחך נהרות, ולא לחך כלים; אבל שוחט הוא לחך**
 26 **עונה של מים, ובכפינה על גבי כלים, אין שוחטין**
 27 **לגזמא כל עיקר, אבל עושה גזמא בתוך ביתו בשביל**
 28 **שנינים הדים לחובה; ובשוק לא יעשה, ולא**
 29 **יחוק**

1 שריצה, משום דאין אדם אוסר דבר שאינו שלו, ומסכת עבדה זרה פרק רבי ישמעאל" (נ"ב),
 2 משמע ולא שרי לובני אלא לחיותו גי נסכיה, דמניה מייתי ראיא אחא דקאמר
 3 התם: ואני גי נסכיה לחימה ישראלא, אף על גב דאסור בתנאה, למעיל דמי מהווא
 4 גי נסכיה שרי, דמקלא קלייתו שרי לומר, דרבי מייתי דתם, רבי דרבי יהודה בן בתירא
 5 שרי לובניו לכל גי שריצה, ולרנן גי שריצה, דלעיל שרי לובניה לחיותו גי נסכיה,
 6 **בישראל** – משומד – פירש בקונטרס, דלוא חזין דדהא מצי לאוקמי דאית ליה
 7 שחפתו בנהו, כדאוקמי לעיל, וקשה דאם בן אמאי חזי הקשה קשיטא שכבר תירץ,
 8 אלא נהא, דאף על גב דאית ליה שחפתו בנהו, אבתי איכא למימר לעצוריה קמיתין,
 9 **הכא** נמי בישראל משומד – לתרץ אמרתי חזיה מצי למימר "בדחוק" (גיטין נ"ב),
 10 מנסך יודי שנגב.
 11 **אין** שוחטין לחך הגזמא – אמר רבתי הם רדינו גזמא קייה, דתראי במקבל הם
 12 לעבודה זרה, וקשה דאם בן בלא עשה לו בלא עשה לך מנסך דרין לגזמא איבא תקנה לנסך
 13 חצרו; ולפריך טוב ליהודי מלשחוט אפילו לחך גזמא שאיני נקדי.
 14 **ובשוק** לא יעשה בן – אף על גב דאמר רב (שבת ד"ב), כל מנסך שאסור תבנים מפני
 15 מראית העין אפילו בחורי חדרים אסור – היינו כמו שחטון בתנא אבל לא
 16 כנגד תנא, שם אין רואים אותו עשה בן ביצענא דהוה שם חשד כמו בשוק, אבל כאן,
 17 הוראה ששעה בביתו אמרתי לנך חצרו הוא עשה, ומיהו, כירושלמי שם דכל משנה פליג אורב מהדיא, וטראה שאין התלמוד שלנו סובר בן, מרלא הקשה ממתניחין לרב כמו
 18 הקשה מוזב שבבאר, ומשני נהאי היא פברק "מחא אשר" (שם ד"ב), וכל דתרו דפריך לרב פברק קמא דמסכת עבדה זרה (כ"א) – שם שפתחו לו מיתוהו לפני עבדה זרה, וישב
 19 לך קין ברילו, ומשני להו, קאמר כירושלמי דפליג אורב. **הא דאמר פברק אף** פ"י (בכורות ס"א) – עיניו שבת ב – מעמבו ברילו בביצענא שבת ואינו חושש
 20 – בהוואו מאן מודה רב דלא שייך שם חשד, דהא מדאורייתא שרי למעבד לכחלה שבת.

חולין. פרק שני - השוחט דף מא עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)" תוספתא

1 **ורבי** שמעון מכשי - פרש הוטרטתה. דלא חישי למראית העין. ורבינו יצחק בן אשר
2 מפשי. דלא שייך כלל לרבי שמעון מראית העין. ודומה במקדש על מנת לשחוט
3 בחוץ. ורבי שמעון לטעמיה. דמפשי בפרק "דרי עליו עטרין" (מנחות קט"א.) "דרי עליו
4 עולה על מנת שאקריננה בבית חוני" - יקריננה לבית המקדש. ורבי שמעון אומר: אין
5 זה עולה. וטעמא - שלא התנדב כדרך

6 המתנדבים. כדתנן בפרק "דמנחת ודמנחת" ודמנחת
7 (שם קט"א.) "דרי על מנתה לרביא מן השעריך" כו'
8 כו'. רבי שמעון פטה. שלא התנדב כדרך
9 המתנדבים. והרדא ור' הירושלמי ור' הירושלמי ור' הירושלמי
10 רבי שמעון מכשי. שאין כיוצא בה מתנדב
11 אמר רבי שמעון: ומה אם אמר "דרי עליו עולה"
12 ולשוחט עובר הירושלמי שאמר עולה היא? **ורבא**
13 לא אמר לשם חטאתי - אם לא אמר
14 "לשם חטאת", ואפילו אם אמר "דרי" זו
15 חטאתי" - לא אמר כלום, כדאמרין בפרק
16 קמא נדרים (א"א.)

17 **אימר** נדר בציענא - ולעיל דלא חישינן
18 שמא ש' לו זבח בתוך ביתו בציענא.
19 דאית ליה קלא. מרגיליה דהירושלמי שלא יבואו לידו
20 ודע.

21 **לא** שני אלא שאין לו אשה - מה שהקשה
22 בקנטרס: אי שאין לו אשה, למה לו
23 לכתובתיה? ור' הירושלמי: פשיטא. למאי נהו ליה
24 ש' לומר "אין לו אשה" - היינו שאין אנו יודעין
25 אם יש לו אשה אם לאו. וכן "אין לו זבח"
26 דלעיל. אבל בידוע דאין לו לא איצטרך.

הדרן עלך הבל שוחטין

1 **יתקף את המינין. גמרא:** "אין שוחטין לא לתוך" וכו'.
2 **מאי** שאן לתוך ימים דלא - דאמרין: לשיא דיימא
3 קא שחית. לתוך עושה של מים נמי אמרי: ללבואה
4 קא שחית! אמר רבא: בעבירים שנו. "אין שוחטין
5 לגומא" וכו'. והא אמרת: אין שוחטין לגומא קלא!
6 אמר אביי: רישא בגומא שבשוק. אמר ליה רבא, והא
7 מדרקתי רישא: ובשוק לא יעשה אלא כמקל דרישא והא
8 בשוק ספקינן! קלא אמר רבא, הכי קאמר: אין שוחטין
9 לגומא על עיקר; והרצועה לנגר חצרו כיצד הוא עושה?
10 עושה מקום חוץ לגומא ושוחט, ודם שותת ויורד
11 לגומא; ובשוק לא יעשה כן, שלא יתקף את המינין.
12 תניא ברוחיה דרבא: היה מהלך בספינה ואין לו מקום
13 בספינה לשחוט - מוציא ידו חוץ לספינה ושוחט, ודם
14 שותת ויורד על דופן הספינה. ואין שוחט לגומא כל
15 עיקר, והרצועה לנגר חצרו כיצד הוא עושה? עושה
16 מקום חוץ לגומא ושוחט, ודם שותת ויורד לגומא;
17 ובשוק לא יעשה כן, משום שנאמר: "יבדקתיהם לא
18 תלכו", ואם עשה כן - יצרך בדיקה אחריו. **משנה**
19 השוחט לשם עולה, לשם זבחים, לשם אשם תלוי,

1 שהוא חוק המנין לעבודה זרה. יתקף את המינין - יחזיק ידיהם בחוקותיהם,
2 "יחזיקו לשון חוק. **גמרא** לכבואה - פירוש שלו הנראה במים. עכו"ין - לא
3 מיכרב בהו בכבואה. והאמרין אין שוחטין לגומא - הדרת תני אבל עשה גומא כל
4 עיקר - ואפילו בבית, דמחייב כמנחת. על דופני הספינה - דומפני הספינה למים.
5 לנקה. לנקות. מילקום - חרין קטן. ובשוק
6 לא יעשה - שאין אדם חס לנקר את השוק.
7 בדיקה אחריו - שגזמן שהו הוא לעבודה זרה
8 וברדלו מפתו ומיניו. **משנה** השוחט - חולין
9 בחוץ, לשם עולה - דביין דבואה בנדר
10 ובנדרה, הוראה אומר: עכשיו הוא מקדש
11 ושוחטת לעולה. וקרישם בחוץ מותרים.
12 וגזר רבן עילאי פסול. וכן שלמים וכו'. **אשם**
13 תלוי - בא על ספק זבוב כרה, כשהו כני
14 החיובת לפניו ואכל אחת מתוך. ובאי עדים
15 ואמר: אחת מתוך של היה חיבת, ובאי ידוע
16 איזו. אבל אשמו ואחוזו עמו בבית, סבבור
17 שבא על אשתו, ונתקף ולא ידע למחר על
18 איזה חסו בא. שדויו שתיקב במשה הוא לא
19 היה יודע - מבואר אשם תלוי, להגן מן
20 הסודקין עד שיוודע לו, אם חטא ודאי - מביא
21 חטאת. ובגמרא פריך: והא לא נידר וניבד
22 הוא. והוראה יודע שאין דבריו כלום, שאין
23 שם אשם תלוי אלא על מה שהחייב,
24 וההוא קלא אית ליה? ופסח נמי בגמרא פריך.
25 ורבי שמעון בכשי - לא חישי למראית
26 העין. אשם ודאי - אשם זולתו, דהיינו
27 שנבע לשקר לכפירת מנון. אשם מעלות,
28 אשם שפחה חרופה. ועליו שם אשם תלוי בא
29 על ספקו קרי להו לוח "אשם ודאי". לשם
30 לבכור לשם מעשר - מידע ידעי דשק הוא,
31 דבכור ומעשר מידע ידעי מקמי הכי, דאילו
32 היה שעתא לאו בני אפרושי ניהו, דנימא:
33 השתא מקדשך להו. והו חלל - בגמרא
34 מפשי לאחיו מאי, אלא חטבתהו לכלוהו.
35 **גמרא** כי נדר וניבד הוא - בתמיה. ככל
36 יום - שבלב יום הוא עומד בספק חטאת,
37 ולכן נקופ שמתא חטא. ומצינו שחשבי
38 הכתוב אשם תלוי לקרב לויאל הכיב
39 ודחוקו ספק חטא בערים. והאי נמי, אן שהו
40 דכל יומא בספק חטא קרי. **דימא** קביא לא
41 יבא תפסח, ולכן מידע ידעי דבדי רוח
42 קין הואיל והפרישו כל השנה - כל ימות
43 השנה ראי להפרישו ולתניחו עד ומנו. הלכך
44 השתא נמי אמרי: השתא מפשי ליה.
45 וקשיתי פסח בשאר ימות השנה. וקיימא לן
46 דשלמים הוא. ואמר: שקדשו שלמים בחוץ
47 ואביל להו. מידע ידעי - דמשקך, ולא נפיק
48 חרובת מיניה. **ורבי** מדי אומא - שיהא
49 נכסה בצמר או ביטוי ולא חוו ליה, וסברי חס
50 חטא. **והו** אשם מחוייב חטאת -

1 דלא אמרי אינשה השתא מפשי לה, דהא חטאת לאו בנדר ובגמרא אית. והא לא חשו רבא דלמא מאן דחי סבור מחוייב חטאת הוא, דהוא קלא אית ליה. דמי שבא לידו
2 דבר עבירה בשוגג אינו מוחף עליה, כדי שיהייה מתכפר לו. אבל מחוייב חטאת - מאן דחיו סבר לשם חטאת הוא מפרשהו עכשיו. והא לא קאמר לשם חטאתי -
3 דמשמע: שאני חיוב. אלא: "לשם חטאת", דמשמע שיש נדר, ומידע ידעי דאין דבריו כלום. ובלשמהו דבר הנדר וניבד איבא למימה: השתא מנקב לא עליה בשעת אפרושי,
4 ולא בעי למימר "לשם עולתי". אבל הבא. כל כמה דלא אמר "לשם חטאתי" לא משמע לשם אותה שאני מחוייב **באומר** לשם חטאתי - דחייב דאינו מחוייב חטאת, אפילו
5 (אמר) לשם חטאתי מידע ידעי דמימשקך. שאין לו זבח - ולכאנא למימה: השתא עבדי לה תמורה. דבמאי ממא? איה איה לה? דהא ליכא למיזרזר מאן דחיו כח ש' לו זבח אחת,
6 וההוא קלא אית ליה. **אימר אמורי אמרי** ביה - ומאן דחיו סבר השתא מימר לה, בוך אמריה דבשעת שחטתה. ואף על גב דלא מוקף לה בהדי חוץ - הייל עלה שם תמורה,
7 דתנן בתמורה (בבא). "חטת חטאת, חתת עולה שיש לי בבית", והיה לו - דבריו קיימו. והא לא קאמר לשם תמורת חוץ" - דמשמע שמימנה באר כלום. **לשם תמורה**,
8 והוא כדבמא בעלמא לשם לשווי' השתא. ואידו ליה ביה, אלא היבא דמימר לה בוכת, דתנן בתמורה (בבא). "חחת חטאת" - דחחת עולה" - לא קאמר לשם תמורת
9 זבחי - ושאמתינן מתניחין דחייבא דאין לו זבח - כשהו. ולא חישינן למימה דלמא מאן דחיו סבר דאית ליה. **מאי** טעמא? איה איה לה? - מידע ידעי. **עולת** כח ש' לו זבח אחת,
10 "היינו שחט לשם עולת נודי" - פסולה, דמאן דחיו סבר נדר הוא, והשתא קמפרש ורשחתי לה. ואף על גב דנידר נדר וניבד הוא. דעל ידי נדר הוא בא, אי לא הוא תני "זה
11 הכלל" לאתיי - לא שמענין ליה מעלה דרישא. ורשחתי. **ורבא** ור' הירושלמי - ליבא למיחא שחורבה, ומידע ידעי דהא לא נדר. **אם** שמעפין לו - מיימרי אמרי: ולמא נדר בציענא זה
12 אמר, ויהא סתם נודתו, ובשלמיס יום לא מיכרבא מילתא לשבתי. **לא** תייתי עולת ילדתי - שאם אמר לשם עולת ילדתי" פירושו - במידע ידעי דהשתא
13 לא נדר לה. ובדמפרשה שאין לו אשה. מהו חטא? כלומר: ואיצטרך רבי אלעזר לאשמועתי דבי ש' לו אשה - פסולה, אף על גב דאמרנה רבי אלעזר לעיל גבי תמורה.

20 לשם פסח, לשם תודה - שחיתוהו פסולה, ורבי שמעון מכשי. שנים אוהוין לשבין ושוחטין,
21 אחד לשום אחד מכל אלו ואחד לשום דבר בשר - שחיתוהו פסולה. השוחט לשם חטאת,
22 לשם אשם ודאי. לשם בכור, לשם מעשר, לשם תמורה - שחיתוהו פשרה. זה הכלל: כל דבר
23 שנידור וניבד - השוחט לשמו אסור, ושאינו נידר וניבד - השוחט לשמו פשר. **גמרא** "השוחט
24 לשם עולה". אשם תלוי בר נידר וניבד הוא? אמר רבי יוחנן: הא מני? רבי אלעזר הוא, דאמר:
25 מתנדב אדם אשם תלוי בכל יום. פסח בר נידר וניבד הוא? ומנא קביעא ליה? אמר רבי
26 אושעיא: שאני פסח, הואיל והתפרשו כל השנה פסחה. אמר רבי יצאי: לא שנו אלא תמימים,
27 אבל בעלי מומין - מידע ידעי; ורבי יוחנן אמרי: אפילו בעלי מומין נמי, מינין דרימו ליה מדי
28 אפומא ולא ידעי. "השוחט לשם חטאת". אמר רבי יוחנן: לא שנו אלא שאינו מחוייב חטאת,
29 אבל מחוייב חטאת - אימא: לשום חטאתהו הוא עושה. והא לא קאמר "לשם חטאתי"! אמר
30 רבי אבהו: באומר "לשם חטאתי". **לשם חטאתי**, אמר רבי אלעזר: לא שנו אלא שאין לו זבח
31 בתוך ביתו, אבל יש לו זבח בתוך ביתו - אימא אמורי אמרי ביה. **לשם תמורת**
32 זבחי? אמר רבי אבהו: באומר "לשם תמורת זבחי". **זה הכלל**: לאתיי מני? מאי? לאתיי עולת
33 נוד, דמיו ורמיא: הא לא נדר - אימר נדר בציענא. **לא** תייתי עולת ילדתי.
34 אמר רבי אלעזר: לא שנו אלא שאין לו אשה, אבל יש לו אשה - אימר לשמהו הוא עושה.
35 והא לא קאמר "לשם עולת אשתי"! אמר רבי אבהו: באומר "לשם עולת אשתי" - פשיטא!

20 לשם פסח, לשם תודה - שחיתוהו פסולה, ורבי שמעון מכשי. שנים אוהוין לשבין ושוחטין,
21 אחד לשום אחד מכל אלו ואחד לשום דבר בשר - שחיתוהו פסולה. השוחט לשם חטאת,
22 לשם אשם ודאי. לשם בכור, לשם מעשר, לשם תמורה - שחיתוהו פשרה. זה הכלל: כל דבר
23 שנידור וניבד - השוחט לשמו אסור, ושאינו נידר וניבד - השוחט לשמו פשר. **גמרא** "השוחט
24 לשם עולה". אשם תלוי בר נידר וניבד הוא? אמר רבי יוחנן: הא מני? רבי אלעזר הוא, דאמר:
25 מתנדב אדם אשם תלוי בכל יום. פסח בר נידר וניבד הוא? ומנא קביעא ליה? אמר רבי
26 אושעיא: שאני פסח, הואיל והתפרשו כל השנה פסחה. אמר רבי יצאי: לא שנו אלא תמימים,
27 אבל בעלי מומין - מידע ידעי; ורבי יוחנן אמרי: אפילו בעלי מומין נמי, מינין דרימו ליה מדי
28 אפומא ולא ידעי. "השוחט לשם חטאת". אמר רבי יוחנן: לא שנו אלא שאינו מחוייב חטאת,
29 אבל מחוייב חטאת - אימא: לשום חטאתהו הוא עושה. והא לא קאמר "לשם חטאתי"! אמר
30 רבי אבהו: באומר "לשם חטאתי". **לשם חטאתי**, אמר רבי אלעזר: לא שנו אלא שאין לו זבח
31 בתוך ביתו, אבל יש לו זבח בתוך ביתו - אימא אמורי אמרי ביה. **לשם תמורת**
32 זבחי? אמר רבי אבהו: באומר "לשם תמורת זבחי". **זה הכלל**: לאתיי מני? מאי? לאתיי עולת
33 נוד, דמיו ורמיא: הא לא נדר - אימר נדר בציענא. **לא** תייתי עולת ילדתי.
34 אמר רבי אלעזר: לא שנו אלא שאין לו אשה, אבל יש לו אשה - אימר לשמהו הוא עושה.
35 והא לא קאמר "לשם עולת אשתי"! אמר רבי אבהו: באומר "לשם עולת אשתי" - פשיטא!

1 דלא אמרי אינשה השתא מפשי לה, דהא חטאת לאו בנדר ובגמרא אית. והא לא חשו רבא דלמא מאן דחי סבור מחוייב חטאת הוא, דהוא קלא אית ליה. דמי שבא לידו
2 דבר עבירה בשוגג אינו מוחף עליה, כדי שיהייה מתכפר לו. אבל מחוייב חטאת - מאן דחיו סבר לשם חטאת הוא מפרשהו עכשיו. והא לא קאמר לשם חטאתי -
3 דמשמע: שאני חיוב. אלא: "לשם חטאת", דמשמע שיש נדר, ומידע ידעי דאין דבריו כלום. ובלשמהו דבר הנדר וניבד איבא למימה: השתא מנקב לא עליה בשעת אפרושי,
4 ולא בעי למימר "לשם עולתי". אבל הבא. כל כמה דלא אמר "לשם חטאתי" לא משמע לשם אותה שאני מחוייב **באומר** לשם חטאתי - דחייב דאינו מחוייב חטאת, אפילו
5 (אמר) לשם חטאתי מידע ידעי דמימשקך. שאין לו זבח - ולכאנא למימה: השתא עבדי לה תמורה. דבמאי ממא? איה איה לה? דהא ליכא למיזרזר מאן דחיו כח ש' לו זבח אחת,
6 וההוא קלא אית ליה. **אימר אמורי אמרי** ביה - ומאן דחיו סבר השתא מימר לה, בוך אמריה דבשעת שחטתה. ואף על גב דלא מוקף לה בהדי חוץ - הייל עלה שם תמורה,
7 דתנן בתמורה (בבא). "חטת חטאת, חתת עולה שיש לי בבית", והיה לו - דבריו קיימו. והא לא קאמר לשם תמורת חוץ" - דמשמע שמימנה באר כלום. **לשם תמורה**,
8 והוא כדבמא בעלמא לשם לשווי' השתא. ואידו ליה ביה, אלא היבא דמימר לה בוכת, דתנן בתמורה (בבא). "חחת חטאת" - דחחת עולה" - לא קאמר לשם תמורת
9 זבחי - ושאמתינן מתניחין דחייבא דאין לו זבח - כשהו. ולא חישינן למימה דלמא מאן דחיו סבר דאית ליה. **מאי** טעמא? איה איה לה? - מידע ידעי. **עולת** כח ש' לו זבח אחת,
10 "היינו שחט לשם עולת נודי" - פסולה, דמאן דחיו סבר נדר הוא, והשתא קמפרש ורשחתי לה. ואף על גב דנידר נדר וניבד הוא. דעל ידי נדר הוא בא, אי לא הוא תני "זה
11 הכלל" לאתיי - לא שמענין ליה מעלה דרישא. ורשחתי. **ורבא** ור' הירושלמי - ליבא למיחא שחורבה, ומידע ידעי דהא לא נדר. **אם** שמעפין לו - מיימרי אמרי: ולמא נדר בציענא זה
12 אמר, ויהא סתם נודתו, ובשלמיס יום לא מיכרבא מילתא לשבתי. **לא** תייתי עולת ילדתי - שאם אמר לשם עולת ילדתי" פירושו - במידע ידעי דהשתא
13 לא נדר לה. ובדמפרשה שאין לו אשה. מהו חטא? כלומר: ואיצטרך רבי אלעזר לאשמועתי דבי ש' לו אשה - פסולה, אף על גב דאמרנה רבי אלעזר לעיל גבי תמורה.

1 דלא אמרי אינשה השתא מפשי לה, דהא חטאת לאו בנדר ובגמרא אית. והא לא חשו רבא דלמא מאן דחי סבור מחוייב חטאת הוא, דהוא קלא אית ליה. דמי שבא לידו
2 דבר עבירה בשוגג אינו מוחף עליה, כדי שיהייה מתכפר לו. אבל מחוייב חטאת - מאן דחיו סבר לשם חטאת הוא מפרשהו עכשיו. והא לא קאמר לשם חטאתי -
3 דמשמע: שאני חיוב. אלא: "לשם חטאת", דמשמע שיש נדר, ומידע ידעי דאין דבריו כלום. ובלשמהו דבר הנדר וניבד איבא למימה: השתא מנקב לא עליה בשעת אפרושי,
4 ולא בעי למימר "לשם עולתי". אבל הבא. כל כמה דלא אמר "לשם חטאתי" לא משמע לשם אותה שאני מחוייב **באומר** לשם חטאתי - דחייב דאינו מחוייב חטאת, אפילו
5 (אמר) לשם חטאתי מידע ידעי דמימשקך. שאין לו זבח - ולכאנא למימה: השתא עבדי לה תמורה. דבמאי ממא? איה איה לה? דהא ליכא למיזרזר מאן דחיו כח ש' לו זבח אחת,
6 וההוא קלא אית ליה. **אימר אמורי אמרי** ביה - ומאן דחיו סבר השתא מימר לה, בוך אמריה דבשעת שחטתה. ואף על גב דלא מוקף לה בהדי חוץ - הייל עלה שם תמורה,
7 דתנן בתמורה (בבא). "חטת חטאת, חתת עולה שיש לי בבית", והיה לו - דבריו קיימו. והא לא קאמר לשם תמורת חוץ" - דמשמע שמימנה באר כלום. **לשם תמורה**,
8 והוא כדבמא בעלמא לשם לשווי' השתא. ואידו ליה ביה, אלא היבא דמימר לה בוכת, דתנן בתמורה (בבא). "חחת חטאת" - דחחת עולה" - לא קאמר לשם תמורת
9 זבחי - ושאמתינן מתניחין דחייבא דאין לו זבח - כשהו. ולא חישינן למימה דלמא מאן דחיו סבר דאית ליה. **מאי** טעמא? איה איה לה? - מידע ידעי. **עולת** כח ש' לו זבח אחת,
10 "היינו שחט לשם עולת נודי" - פסולה, דמאן דחיו סבר נדר הוא, והשתא קמפרש ורשחתי לה. ואף על גב דנידר נדר וניבד הוא. דעל ידי נדר הוא בא, אי לא הוא תני "זה
11 הכלל" לאתיי - לא שמענין ליה מעלה דרישא. ורשחתי. **ורבא** ור' הירושלמי - ליבא למיחא שחורבה, ומידע ידעי דהא לא נדר. **אם** שמעפין לו - מיימרי אמרי: ולמא נדר בציענא זה
12 אמר, ויהא סתם נודתו, ובשלמיס יום לא מיכרבא מילתא לשבתי. **לא** תייתי עולת ילדתי - שאם אמר לשם עולת ילדתי" פירושו - במידע ידעי דהשתא
13 לא נדר לה. ובדמפרשה שאין לו אשה. מהו חטא? כלומר: ואיצטרך רבי אלעזר לאשמועתי דבי ש' לו אשה - פסולה, אף על גב דאמרנה רבי אלעזר לעיל גבי תמורה.

1 מהו דתימא א איתא ידירה קלא הוה ליה - ומידע דיעו דמשקר. קא משמע
2 לן - ובי אלעור דאדמו אפילו אפילו. לישנא אחרינא: הא דרבי אלעור ורבי אבהו
3 לא גרסינן, והבי גרסינן. לאתווי עולת וילדה, מהו דתימא אימא ילדה יליד, קא
4 משמע לן דאם איתא דאוליד קלא אית לה, ובשיש לו אשה בתקומא ומתניתין,
5 ואינטריך לבנא למתניה ב"ה חלל,

6 דמהו דתימא: נחוש לה למאן דחוי, סבר
7 בביענא איליה, קא משמע על זה, שמתני' 2
8 ועיקר הוא, חזא - והא לא אמרו האי
9 "מהו דתימא" אבל הני ששמעתא דאמריא, ואורחא
10 דלא שאנר' דלעיל - אמנתין דיהה
11 דגמרא אמרו: מהו דתימא, ואורחא
12 דגמרא למער, "מהו דתימא" אבלל 3
13 דמתניתין. ועוד, בשאין לו אשה למח ליה
14 למתניה "זה חלל" לאתווי פשיטא, למאי
15 נחוש לה.

הדרן עלך השוחט

16 משינהאלו מריפות - כל נקב במשהו.
17 פסוקה - לרחבה ברובה. לבית
18 חללו - ואם לא הניע לחלל קמי סיפא
19 וחולץ גרא, דהיה נשבר השרדה
20 ונפסק החוט - חזא ודיא, ותרופת דיה
21 משום חוט הוא. ונשברה השרדה דקתי -
22 אורחא דמילתא נקב, דפסקית החוט על ידי
23 שבידת שרדה הוא. או שחפרה - בגמרא 14
24 פריך (חולץ מ.ב.) היינו נקב ספגות -
25 קוקנות קטנות המתפשטות בתוך הריאה
26 שהדם נובע בה ששוחכים אותה. הכרס
27 הפנימית - בגמרא (חולץ מ.ב.) מפרש -
28 שניקה - במשהו. רוב החיצונה -
29 בגמרא (חולץ מ.ב.) מפרש. גדולה וקטנה -
30 לא גסה דקה קאמר, אלא על ושרו קטן
31 ושרו גדול, אם נקרע עוף בשור אף על גב
32 דלא הוי רובא. הכספס - ענינפ"ל. ובית
33 הכיסות - חז"ל הכרס שקורין **עצ"א ע"ש.
34 כבועה וקרי בית הכיסות. והדמס מותר ביש
35 וסביב סביב לדבורים ששאתה מבידיל יש
36 דופן לזה דופן לזה, ובאמצע הן שופכין זה
37 לחוך זה. והמאכל נכנס מבית הכיסות
38 לדמסס, ומתמסס לתוך הריאה, ומתקבה לדיקן
39 שניקבו לחוץ - שדבק נראה מבחוץ, ובגן
40 שניקבו או זה או זה שלא מבקום חבוץ.
41 לאפוקי שניקבו במקום חבוץ בשתי
42 דפנותיהן, והדבק והדבק מחללו זה
43 לחללו על זה. נפלה מן הגג - ושחטה מיד
44 א. טרפה. אף על פי שאין שבר נראה בה,
45 והשנין שנתפסקו ותתפרק אבהו, ואין
46 טעם בטרפות, שהלכה למשה מסיני הן.
47 ובגמרא (חולץ מ.ב.) אמר שאם שהתה
48 ממת לעת שחטתה - כשרה, ואף על פי
49 שלא למענה. נשתברו רוב צלעותיה - בלא
50 שום נפילה. א. טרפה. ובגמרא (חולץ מ.ב.)
51 מפרש מאי רוב. דרוסת הוא - שחבה

אלו טרפות - אי גרסינן "אלה" - נידח. או גרסינן "ואלו" יש דרש אפלוטא
דבי שבב רבי עקיבא. וחולץ ל.ב.א. וחדה לו רבי עקיבא בדבלה. או קאי אבל הני
"שהשחתו פסולה" דלעיל. וחדה פסול שאיער ששחטה והיו נבלה, וקאמר הבא: ואלו הן
טרפות. נ"ק"ב הלכות חללו - בשאר נקבין לא איצטריך למיתני "לביית חללו", שחן
דיקן ופשיטא שאין נקב חשוש בתקומא לא
ניקב לבית חללו. אבל לב שהוא עב, סלקא
דערך שאם ניקב בעמק שהוא חשוש נקב. וניטל
הלב הדימא והדיקן לא איצטריך למיתני,
ודבלל נקובים הוא. דאף על גב דבשחולל אמר
בגמרא (חולץ ג.ה.א.) דניטל כשר וניקב טרפה,
בבל הני נקובים דחנא דניטל שכן נניטל.
וניקבה המרה גמי נראה וכל שכן נניטל דטרפיה.
ומכל מקום ניטלה הכבד ולא נשחיתו הימנה
כלום איצטריך, דאפשר ליהויה דניטל כל הכבד
ולא המרה, שניטל כל כשר הכבד ונשאר המרה
דברקה בגידי הכבד והסמפנות. והוה דחנא (חולץ
ג.ה.א.) גבי ואלו כשרות. ניקב הלב ואל לבית
חללו - עריך לומר דמחנא לא היה שמעינן,
דהוה אמנא: הוא הדין סמוך לבית חללו, דסופי
ליקב על בית החלול, ודא דקתי: ניקבה
הגזרת כשרה - היינו משום דבעי למיתני:
נסדקה ונשברה השרדה ולא נפסק החוט שלה,
איצטריך דאי מחנא ודא אמנא או את א. דא.
אי נמי, הוה אמנא דבעיא תריה, קא משמע לן
דבחוש תלי מילתא. וניטל הכבד ולא נשחית
הימנה כוית פריך בגמרא (חולץ מ.ב.) רישא
סליפא. "אי חסרה" - פליגי מורא ומ.ב.ג.
או חסרה מפנים. ולמאן דאמר חסון מפנים
לא שמה חסון פופרה ניקבה - ד. רמב"ן. או
חסרה - לרבי שמעון, דאמר: עד שתתקב
לבית הסמפנות, ובחסון כל שהוא מודה.
דרובסת - דגן - גבי טרפות עוף הוא שייך
למיתני, אלא משום רבי יהודה תנא ליה הכא.
דרובסת - דגן - גרסינן בתוספתא (שלישין
ובשרין וערך נץ ד') וכן בסד דפייט
בשלישית: "תחלה ישרד מרס הגס ונין
אפודיקו. קריצים. וטעמא לא משום דסופי
ליקב, דאם כן בכלל נקובה היא. ומחיא טעמא
לא בני במתניתין דימא ליהויה דדימא לבישרא.
אלא טעמא דרוסה - שהארס שורף וסופי
למות. ואת הויה תלמוד שחפס הקדוש ברוך
הוא כל מין ומין הריאה למשה - והא דלא
חשיב ליה ב"הקדוש רב"י (מנחות ט.ט.א.) גבי
שלשה דברים שנתקשה משה. מגורה ראש חדש
ושרצים, ולא חשיב מני. והא דאמר במדרש בנין
מטבע אש הריאה הקדוש ברוך הוא למשה,
דכתיב "זה יתנו" - שמא לא חשיב אמר
דנתקשה. וכן אף על פי שהראוי לא
נתקשה בהן, אלא שחמה על הדבר מיה יוכל
אדם ליתן כופר נפשו. הריאות הקדוש ברוך הוא
לדבוחן היסב ולחודיע לישראל. וכן הבא,
לדואת לישראל אלו הריאה ואזו היא
מותרה.

הדרן עלך השוחט

אלו טרפות פפקה: נקובה תוושט, ופסקות
התגרות. ניקב קרום של מוח, ניקב הלב
לבית חללו, נשברה השרדה ונפסק החוט שלה, ניטל
הקבד ולא נשחיתו הימנו כלום. הריאה שניקבה
או שחפרה; רבי שמעון אומר: עד שתיניקב לבית
הסמפנות. ניקבה הקבד, ניקבה הפגרה, ניקבו דיקון.
הכרס הפנימית שניקבה או שנקרע רוב החיצונה;
רבי יהודה אומר: הגדולה מפה והקטנה ברובה.
המסס ובית הפוסות שניקבו לחוץ. נקלה מן הגג.
נשתברו רוב צלעותיה. ודרוסת הואב; רבי יהודה
אומר: דרוסת הואב בקרה, ודרוסת ארי בפפה,
דרוסת הגיץ בעוף הדיק, ודרוסת הגס בעוף הגס. זה
הכפל: כל שאין פמחה היה - טרפה. גמרא אמר
רבי שמעון בן לקיש: רמז טרפה מן התורה מניין?
מנין? "בשרו בשרה מרפה לא תאכלו!" אלא,
רמז לטרפה שאינה היה מן התורה מנין, דקתי
סיפא, זה הכפל: כל שאין פמחה היה מרפה - מכלל
דטרפה אינה היה, מנא לן? דכתיב: "ואת החיה
אשר תאכלו" - חיה אכול, שאינה היה לא תיכול,
מכלל דטרפה לא תיה. ולמאן דאמר מרפה היה
מנא ליה? - נקפא ליה מ"ואת החיה אשר תאכלו"
- זאת החיה אכול, חיה אחרת לא תיכול, מכלל
דטרפה חיה, ואידך, האי "ואת" מאי עביד ליה? -
מביעי ליה לכדתנא דבי רבי ישמעאל, דתנא דבי
רבי ישמעאל, "את החיה אשר תאכלו" מכלל
שתקש, הקדוש ברוך הוא מכל מין ומין והרקה לה
למשם, ואמר לו: זאת אכול וזאת לא תיכול. -
ואידך גמי, מביעי ליה לכדתנא דבי רבי ישמעאל -
אין הכי נמו. אלא טרפה חיה מנא ליה? - נקפא
ליה מאידך תנא דבי רבי ישמעאל, דתנא דבי רבי
ישמעאל: "בין החיה הנאכלת ובין החיה אשר לא
תאכל" - אלו שמונה עשרה מרפות שאמרו למשה
מסיני. ותו ליפא? והא איפא בס"ד ישוב שמעתתא!
בשלמא

בעצמינו ומטיל בה ארס וטרפה. בקדא, אבל בגסה - לא אלים ויהיה למקלייה. דרוסת ארי בגסה - לכל שכן בקדא. ותנא קמא סבר: אלים ויהיה דואב למקלייה
נמי לגסה. הגין - *אשפרוירי. בעוף חרק - צפרים וזנים. ודרוסת הגס - *אוטוטיירי. בעוף הגס - אווחת ותרנגולים. זה הכלל - בגמרא (חולץ ג.ה.א.) מפרש
לאתווי מאי. כל שאין כמות חיה - שלקתה מכה שאין בהמה לקיה דוגמתה אריאה לחיות. גמרא וכושי כשרה טרפה - ואף על גב דליפנין מיני בעלמא (מכות
ד.א.) אלא קדשים שחיצו חין ממוצתה. מכל מקום "טרפה" משמע טרפה ממש. אלא - מנין לטרפה שאין טרפה לחיות. לפרושי מתניתין דקתי: כל שאין כמות חיה
טרפה. ולמאן טרפה אינה חיה. קרי ביה זאת חיה. ולמאן דאמר טרפה חיה - לקמן בפרקין (חולץ מ.ב.ג.) אמרו לו הדלא רחבה מקיימות שחיים ושלת
שנים. זאת החיה - "זאת" מיעוטא הוא, ודכי משמע: זאת - שתם בהמות שחן חיות אכול. חיה אחרת - כגון טרפה, דאף על פי שהיא חיה - לא תאכל. ובין החיה
אשר לא תאכל - אף על פי שהיא - לא תאכל. שמונה עשרה טרפות - לאו מקרא קמישמעיה, אלא הלכה למשה מסיני הן. ותו ליבא - אלא שמונה עשר.
בשלמא

בבעצמינו ומטיל בה ארס וטרפה. בקדא, אבל בגסה - לא אלים ויהיה למקלייה. דרוסת ארי בגסה - לכל שכן בקדא. ותנא קמא סבר: אלים ויהיה דואב למקלייה
נמי לגסה. הגין - *אשפרוירי. בעוף חרק - צפרים וזנים. ודרוסת הגס - *אוטוטיירי. בעוף הגס - אווחת ותרנגולים. זה הכלל - בגמרא (חולץ ג.ה.א.) מפרש
לאתווי מאי. כל שאין כמות חיה - שלקתה מכה שאין בהמה לקיה דוגמתה אריאה לחיות. גמרא וכושי כשרה טרפה - ואף על גב דליפנין מיני בעלמא (מכות
ד.א.) אלא קדשים שחיצו חין ממוצתה. מכל מקום "טרפה" משמע טרפה ממש. אלא - מנין לטרפה שאין טרפה לחיות. לפרושי מתניתין דקתי: כל שאין כמות חיה
טרפה. ולמאן טרפה אינה חיה. קרי ביה זאת חיה. ולמאן דאמר טרפה חיה - לקמן בפרקין (חולץ מ.ב.ג.) אמרו לו הדלא רחבה מקיימות שחיים ושלת
שנים. זאת החיה - "זאת" מיעוטא הוא, ודכי משמע: זאת - שתם בהמות שחן חיות אכול. חיה אחרת - כגון טרפה, דאף על פי שהיא חיה - לא תאכל. ובין החיה
אשר לא תאכל - אף על פי שהיא - לא תאכל. שמונה עשרה טרפות - לאו מקרא קמישמעיה, אלא הלכה למשה מסיני הן. ותו ליבא - אלא שמונה עשר.
בשלמא

1 והא איכא ברמא שנחביו גרליה – תימה: דלא פריך מניטל צומת הגידים, דתניא
2 בדיאיה בפרק 'ברמא דמוקשה' (חולין ע"ג) דטרפתה ויש לומר דהוי בכלל ברמא
3 שנחביו גרליה.

4 **ואמר** ר' יוחנן דאמר שמואל וכן לטרפה – מסיפא דריק רב יוחנן, דקתני גבי גולגולת:
5 כמה שמואל גולגולתו: בית שמואל

6 אומרים: כמלא מקדה, ובית הלל אומרים: כדי
7 שניטל מן החי ממות, אלמא דבשער מיתה
8 חשיב חסרון. ולחבי חשיב דרב יודה בדי
9 משנתו – משום דממתניין דיקא, ואלא חשיב
10 לה בדי משנתא כדחשיב מלוא דרב עוריא
11 אף על גב דאמתניין אתמרי. ואם תאמר, אמאי
12 אף על גב דהא איכא גולגולת, כיון דרב
13 יודה אפילו קאי ואמר רבנו ע"ז, דרב
14 יודה לא קאי אנולגולת. ודסקא דעתך
15 דחסרון גולגולת הוי עם הקרום, ובמהה
16 מיטפריש נקיבת הקרום לחיה: אלא ברם
17 דאית ליה מולא בעי חסרון גולגולת עם נקיבת
18 הקרום. והא דאמר בעירובין (ג.) דחשיב רתי
19 חומרי דסתיי אהדיי בנן שרדה גולגולת –
20 אבן שרדה נקט גולגולת, אי נמי, לענין טרפת
21 אדם קאי וכו' לטרפה נמי אנולגולת. ומשכחה
22 דהא חומרא וקולא – תמרא – לענין חורף את
23 הפש, וקולא – לענין פרי כבור אם טרף חורף
24 שלשים שאין חבוק צריך לחזירי אם כגלו,
25 ולענין עשה חכור טרפה, ומיהו קשה. ובסמך
26 גבי הא דאמר רבי יוסי ברבי יהודה ניבקה מרדא
27 טרפה, דמילת ליה רבנן מאיבו, משכחה
28 בהמה מיטרפא בכך, כמו בן אדם. ועוד לקמן
29 (חולין מ"ג.) על אודות חוקה שרדה מיתא
30 מרדיי נתן שבתא לפניי שרדה שנהלה את בית
31 בו, אלמא מאי דהיי באדם אי נמי בבמהה
32 יהיה טרפה לפרשי. דחסרון גולגולת – בלא
33 הקרום, וטרפה – לפי סוף הקרום ליפקס.
34 ולחבי לא פריך אבן גולגולת, דהא קתני לה
35 ניבקה הקרום של מוח, אבל אי אפשר לפרש בן,
36 שהרי יש אדם הרבה שניטל גולגולתו.
37 שלהם זיתר מנולא מקדה ועדיין חיים, וטרפה.
38 דחסרון הגולגולת ליה עם נקיבת קרום ועדיין,
39 דסוף תמאה ליפקס, אבל כלא חסרון עצם, אם
40 ניבקה קרום העליון – אין סוף תמאה ליפקס. כן
41 בבתמא גולגולת דאמר (חולין מ"ג.) תמאה

42 מנון, ואפילו למנא דאמר. קרמא עילאה אף על גב דלא איניבקה תמאה טרפה – יש לחלק
43 בין אדם ובמהה, ולא מניע רבנו ע"ז – אלמא שם בראים הקרום התחתון קשה חזק
44 יותר מבתמא, ומשום הכי ע"ז נקיבת העליון, ובמהה התחתון רך, ואין
45 צריך חסרון עצם עם העליון, אבל בדרב שישוה הוא תובו – אין לחלק ביניהם כלא.
46 **א"כ** חזא ועייל חזא – ולמנא דאמר חסרון מנפציס לא שניה חסרון, וחסרון
47 דמתניין: לרבני שמעון, ולרבנן הוי בכלל נקיבה (חולין מ"ג.), עריך לומר רבי סוניה
48 כרבי שמעון, ולרבני שמעון אלא שבע עשר **מ"ב** פירש שניטל רוב חסרון – טרפה – פירש
49 רבינו תנאל, דלמאי דמסיק לקמן (חולין מ"ד.) מוקי לה באיפרכא אפרכו, גדוליה היינו
50 שנחפרוהו זה מזה, **אבל** שמואל עקרה צלע מעיקרה טרפה – לקמן (חולין נ"א.) מליג
51 עליה רב זכאי ואמר – נקרום – רוב כבוד אחר, ונתשבר – שרוב שני צדדי, והא נקט
52 שפי מוקיה שמואל נקרום – רוב כבוד אחר, וגולגולת שנחביו ובשר חתופה את רוב
53 הברס, ואם תאמר, לרבי יוחנן דאמר והם: בין נקרום בין שנחביו ברוב שני צדדי – חסר
54 לזו משנתה עשרה פירות, וליכא למישכחיהו בתריה, כיון דבהו ובהו עריך רוב שני
55 צדדי: ויש לומר: דמכל מקום חרדיי נינהו, שני קשרהו וזו שנתלו.

ממות רבות ולא נפחתה ליה ניבקה הקרום, אם רובה חסרון – טרפה. נתבסא = ודמעניצירי בלעז, ובשר החופה את רוב הברס – זהו קרום עם שקרוך
טענפנאי שנתפחתה את הבהמה והתוכנין את הברס רוב החסרון הבהמה ורוב הברס ורואה, והאי קרום ליה חופה את קרי ליה חופה את רוב הברס – מפני
משועשע חסרת כבוד נתון צלעת החזה והסחוס, ורובו מוכסה בבשר. ברס = צפנצ"א לבריה, בלא בית הכחות והמסס, ואם בקרע רובו של בשר כנגד הברס,
אף על גבי דכבי משעת להוואו קרע לגבי כוליה בשר הוי מיעטא, שהרי אותו בשר מחזיק כל בני המעים והולך עד הדיכים – לא משערין אלא במה שכנגד
הברס, ואם מיקרע רובא דהוואו – טרפה, ושמואל לא כירא ליה כמנא דפרשי לקמן (חולין נ"ב.) רוב הצינעה מתניין דחיינו בשר החופה את רוב הברס,
דאם כן בלא אטא שמואל למתניין, ואינו מפרש למתניין לקמן במתלאת ארתייהו, וזו חשבת להמנאי רוב – וכן חשבת להמנאי רוב – ומדלית לה
למרה – אכתי פשו להא תמניא נקיבוי מתניין. **מסקי** תיין – נגרתה וזוהי. דרב עיירא – ניבקה השחול.

1 בשלמא לתנא רידן – אף על גב דלא תנא אלא שמונה עשרה, מכל מקום לא
2 תנא מניינא, ואיכא למימר דתנא תנא, ודלא תנא אתיא ביה הלכל', **אלא לתנא**
3 **דבי רבי ישמעאל** – דתנא מניינא, קשיא: והא איכא בסגרי – סימן הוא, ומשנה
4 וברייאיהו קהי ברמא שנחביו גרליה – בפרק 'בשרה המוקשה' (חולין ע"ג.), במה
5 חסרון בשנתה באהילות (חולין ע"ג.) שליש משנה

6 ב', נלחדה בפרקין וחולין נ"א., וכן חרואת
7 ושם, ושב שמתנא – שב שמתנא – שב שטרפת שמנו
8 האמורים ולא נשנו במשנה, והן הוי
9 מקובלים מרבן, האורונים קרי גרלים
10 ותלפנים קרי דים, ארכובה = ינייול,
11 מקום חיבור החוק והירי משפרקין אותה
12 משם בשעת הפשט. **לוי שמעון בן אליעזר**
13 – בתוספתא (פרק שלישי קתני לה הכי: רבי
14 שמעון בן אלעזר מנשרי מפני שכולה
15 ליכות לחיות, והא נקט סיפא דמילתא
16 ולא נקט השתא רבי שמעון בן אלעזר
17 מכשרי. ופרכין: אף על גב דיכולה ליכות
18 לחיות – קשיא היא, דאפילו הכי איכא
19 למימר דאטרפה לא פליג רבי שמעון,
20 לדמנא קא מתובנין – אמת דבי רבי
21 ישמעאל דתנא מניינא, ואזוהי טרפה דהי
22 סבירא ליה, דקאמר זבין חזיה אשר לא
23 'ואכל', וקרי לה לטרפה דהי: **אלא הכי**
24 פריך: סבר לה כרבי שמעון דאמר כשרה
25 היא, דקתנייהו: חסר רבי שמעון בן אלעזר
26 מכשרי. כמה חסרון בשנתה – שלא תמנא
27 באהל, אלא כמנא בעומע בודד כדון עצם
28 בשערה, דאילו שרדה שלמה גולגולת
29 שלמה רוב מנייני רוב בניינן, נתן באהילות
30 (פרק שני משנה א.) מדימנאי אהילת אף על
31 פי שאין עליהן בשר, וכן לטרפה – לבית
32 שמואל לא היא טרפה בבציר משתי חוליות,
33 ולבית ליה בחוליא אחת משתי חשיניו
34 כדו – דהא גבי הדידי סמכי, ומכאן דמי.
35 והאיכא גלודה – שניטל עורה ודופשטה
36 כוליה, או מחמת שרדן או מחמת מלאכה,
37 דקתני מתניין (חולין נ"א.) והבסיס
38 פוסלים, ומשני: סבר לה כרבי מאיר
39 דבבשרי, והאיכא חרואת – דקתני מתניין
40 (שם) אלו כשרות: חרואת כדי שמים, ותניא
41 לקמן (חולין נ"ב.) בדי אדם טרפה, ואינו

42 היא חרואת – כל שצמקה ריאה שלה ונתקשה בחיית של דקל, מחמת
43 שביעית אדם אים בקולו, ופעמים שצומקת מקולות וברד, והיא כדי שמים והיא
44 בריאה, אבל ידו אדם תו לא חרדא בריא, מרה מנא קתני לה – חרואת
45 נקיבה המרה בנייניו שמונה עשרה טרפות מתניין – רבי
46 יוסי ברבי יוחנן קתני לה לקמן בפרקין (חולין מ"ג.) בשמעתין, ותנא דבי רבי
47 ישמעאל ליה ליה מרה, ואיך מרה ועייל חרואת. **אין אטמא** = קולית
48 ודק. **דקש מורבייתא** – ושפקי מור, שבענע אלא שהוה אטמא
49 ולקמן (חולין נ"ב.) מסיים: הואו דאיעובל ניבי. ברוקא – כמו כובנא, עגול ראשו
50 ותובו כבור, כעלי זה התובו כבור המשמש. לקתה כבוליא אחת – וכל
51 שכן בשתוקן, ולקמן (חולין נ"א.) מסיים בה: והוא דמטא לקוה למקום חריץ,
52 **אבל ניבקה טרפה** – ולקמן (חולין נ"ב.) מפרשי: ניבקה בעליונו מקוה אלא עבה,
53 אבל בקוליתיה כשריה. גדוליה – תנלושו בכמה מקומות ומחורבין כאן מעט
54 וכאן משמע, נקרה צלע – אף על גב דנתן במתניין: שתרבו רוב צלעותיה,
55 דוקא שתרבו – והם בענין רובא, אבל נקרה צלע אחת מעיקרה עד חצי
56 חוליותה כדמפרש לקמן (חולין נ"א.) טרפה. וגולגולת שנחביו – שחוכבה

ממות רבות ולא נפחתה ליה ניבקה הקרום, אם רובה חסרון – טרפה. נתבסא = ודמעניצירי בלעז, ובשר החופה את רוב הברס – זהו קרום עם שקרוך
טענפנאי שנתפחתה את הבהמה והתוכנין את הברס רוב החסרון הבהמה ורוב הברס ורואה, והאי קרום ליה חופה את קרי ליה חופה את רוב הברס – מפני
משועשע חסרת כבוד נתון צלעת החזה והסחוס, ורובו מוכסה בבשר. ברס = צפנצ"א לבריה, בלא בית הכחות והמסס, ואם בקרע רובו של בשר כנגד הברס,
אף על גבי דכבי משעת להוואו קרע לגבי כוליה בשר הוי מיעטא, שהרי אותו בשר מחזיק כל בני המעים והולך עד הדיכים – לא משערין אלא במה שכנגד
הברס, ואם מיקרע רובא דהוואו – טרפה, ושמואל לא כירא ליה כמנא דפרשי לקמן (חולין נ"ב.) רוב הצינעה מתניין דחיינו בשר החופה את רוב הברס,
דאם כן בלא אטא שמואל למתניין, ואינו מפרש למתניין לקמן במתלאת ארתייהו, וזו חשבת להמנאי רוב – וכן חשבת להמנאי רוב – ומדלית לה
למרה – אכתי פשו להא תמניא נקיבוי מתניין. **מסקי** תיין – נגרתה וזוהי. דרב עיירא – ניבקה השחול.

חולין, פרק שלישי – אלו טרפות דף מג עמוד א – מתוך מהדרות 'אבן ישראל' – (שטינזיליץ) רמג רש"י

1 **הנך** דאפקת לא תיפוק – ואם תאמר: לנאן דלית ליקמן (חולין נד.א) הדיא דרב
 2 תמנא דבוקא דאטמא, מאי נניו שמונה עשרה טרפות? ויש לומר, דבאיבעול נמי
 3 הוי טרפה לכלול עלמא, ואם תאמר: לשללא דאמר בסמוך שמונה מניו טרפות, ולית
 4 ליה דרכיש בר פפא, מאי נניו שמונה עשרה טרפות? ויש לומר: דעיל עומת הדין חשב
 5 דוא, ולכיש הויא בכלל נחטבו רגלי – ועוד

6 קשה: לנאן דאמר נקיע רוב חינה וזו בשר
 7 החופה את רוב הכרס, וסר ליה דוא, דבא
 8 חשיב ליה ברתיה? לכן נראה, דעולא הדיא
 9 דלקמן סביר במתניתין, ורבי יוחנן (חולין נד.א)
 10 דאמר: 'אלו טרפות' דוקא, ואחא 'אלר'
 11 למעוטי דרב מתנא אף על גב דרמיא לעולה
 12 במתניתין, וכל שני דרכיש, וכל דמיא כלל
 13 להנך במתניתין, ולית ליה שמונה עשרה טרפות
 14 נאטרו למשה מסיני, ונמי למימר מיני דלית ליה
 15 דבשר החופה ברתיה, ואם תמי: וואי הכי
 16 חדשי חרי פסוקי בחדא, אכן בן יראה שחסרה
 17 וחסרון דשרדה נחטבו נמי כחו? ויש לומר: לפי
 18 דאין עשרון שיה, חסרון דריאה בכל שדוא,
 19 וחסרון דשרדה פולחנא בת שמיא ובת הלל
 20 אי נמי: לפי שיה בבשר חיה בעצם, אם תמיא
 21 נקיע רוב החינה ובשר החופה את רוב הכרס
 22 ונמי נחטבו כחו? ויש לומר: דרוב החינה ורוב
 23 רוב הכרס, ובשר החופה את רוב הכרס אינו רוב
 24 בשר אלא רוב מנה שחנך רוב הכרס, ואם
 25 תאמר: ואמאי לא חשיב חסרון הגררת דודי
 26 בבאיטרי? ויש לומר: דשטמא דחסרון משום
 27 דסופה ליפסק, דהוי כרוב

28 **יפלו** כליותי מן קא חיי – פרש בקונטרס:
 29 האי לקוחא הוא, וקשה: דמנא ליה
 30 דדאי לקוחא דאזכי וזו לקוחא דדודי? ביא
 31 טרפה? וזו איבא לקוחא דבשרה, כדאמר לקמן
 32 (חולין נה.ג) מליא מוגלא טרפה, מי יבס
 33 כשרה אלא הכי פריך: 'יפלו כליותי' מן קא
 34 בלא אפוחה דאי אקמר לקמן (חולין נד.א) ומח
 35 בבוליותא וקטליה, ואי בדרו ליה סמי, איוב,
 36 לא מציע עשירי לזו שום אפוחא
 37 **והא** אמר רבי יוחנן הלכה כסתם משנה – אף
 38 על גב דסיפא דמתניתין (חולין נד.א)
 39 ד'אלו כשרות' מסיעי ליה, מכל מקום פריך
 40 מבח דמאי אולימך דך תמנא קר, סתמא,
 41 דכרישי בקונטרס, אי משום שאחרתין וזו
 42 עיקר במקום שיש סדר למשנה, כגון בחדא
 43 מסכתא, מכל מקום ר' חשב ד'אלו טרפות'
 44 ר'אלו כשרות' – כחדא בן שניא אי סדר.
 45 ורבי רבני יעקב מאורלייניש חריך ורבי פרי:
 46 והא אמר רבי יוחנן הלכה כסתם משנה, ועל
 47 כרוך תמנא ד'אלו כשרות' לא סתמא
 48 – כדמילתא היא, אלא סתמא מעלימא – היא –
 49 אמאי איצטרך רבי יוחנן לומר הלכה כמותו?
 50 והא אמר רבי יוחנן דאי זמנא דהלכה כסתם
 51 משנה

הדיא
 52 **למפך**
 53 **מתברתי** בן, והדיא דסדרתך ד'אדחי דני מונות' (לד.ג) – אויל רבי יוחנן ברה, ואי לא – מספקא ליה ולא קבע ביה דלכתב כחד מנייהו, ובדני חרי, אי הוא
 54 משכחין טעמא בהא דרבי יצחק – לא הוא מוקמין לה באמוראי, ומשום דליבא לאומי – איצטרך לן לשנויי דרבי יצחק לית ליה האי בכלא דרבי יוחנן, ובדי
 55 תומבחה – שנקובה במקום דירוקה בבדי, וחבור הכבד סוחם את העקב, כשרה – אפילו לרבי יוסי רבי יוחנן, כי שילו – קליפת הנפמית, זה שלא עבדו זה
 56 כן הוא למעלה חה למטה, דירוקה **פסול** – הכי סבירא ליה, ומשום שהמאכל מתאקף לו ומתחלל ונכנס בעצם כד שיוצא דרך נקב השני, ו**פועי** היא – בזוגת
 57 שאף על פי שתקנה מרזאי קול, אי אפשר שלא אה החושט משתט מעו, ואי שמתע: פיעא – מנחה, **נמאד** – כורחם, **לית** כלענו, **מיתרין** – מיתרין מצועתין
 58 אחרדי, **אינו** קרום – ואם ניקב ונסחם, אפילו עלתה בו טימה עבה – אינה מתקיימה, כדאמרין ביבמות (ע.א) כברות שפכה: ניקב פסול, נסתם כשר, והוה פסול
 59 שחורו לכבשורו – וזה – למעוטי קרום שעלה ממות כבוד בריאה, וזהו קרום, וכל נקובי שדופת לא תמניא ליה טימה, וסלקא ביה לאטרו, ואל דמי לריאה
 60 שניקה דופן סתומתה, ולטימתה כבד במורה, ולטימתה דירכסי בתחלתה דלקמן (חולין נד.א) וזהו סתמא סתמא מעיקרא היא, אין לו בדיקה כבחנין – לפי שהשער
 61 הדיעין ארום, ואין טפח דם נכרת בו.

1 **אלא הנך דאפקת** – בדמה שנחטבו רגליה והגולדה, לא תיפוק – כדברנן
 2 סבירא ליה לתנא דבי רבי שמעאל, וחשיב נקובי ודך רוב עירא בחד, ותרין
 3 פסוקי בחד, ומשכחת ליה שפיר, וכל דנך טרפות דמנינן לקמן (חולין מ.א)
 4 בריאה, כגון חליף דאוי, ודמיא לבשרא ולועיטא, ואטום רגלי – כולוהו בכלל
 5 ריאה שנקובה וא שחסרה נגינה: חליף –

6 דיניו חסרה ממקום שהיא ראייה לזוית
 7 שם, והנך חוזאת – לקוחא נגינה, וכל
 8 לקוחא סופה לינקב, הויא לך נקובה, חליף
 9 דשני קרומיא דחושט – שנידום נטולא
 10 ממקום שדך ראיין לזוית, ואין לך נקובה
 11 גולה מוח, נטולה – נטולה הבבד, נפולה
 12 – נפלה מן הגן, ונחטבו גולה נטולה,
 13 שנטיל עורה, ונחטבו גולה בכלל חסרה,
 14 ושך מרוביה בכלל נטולה, וכן נדלדלו
 15 סימנים, ועיקרת זעור, וחביט גולגולת –
 16 בכלל שבריה, אבל החופה – היינו
 17 קרועה, למעוטי לקוחא דרביש – דכוליא,
 18 שאינה בכלל אלו, ופליגי עולא עליה, ואם
 19 תאמר: ישנה בכלל נקובה, הכי דאמרין
 20 בלקוחא דריאהו לאו מילתא היא, דהוה
 21 ליה ניקבה בחליף, והא לכיבא למנא דאמר,
 22 דאפילו רכיב מוח דניקב, חבוליא כשרה,
 23 ובלקוחא דהוי טרפה, שמונה מיני טרפות
 24 בנקובה – נקובה וחושט הקרום והלב
 25 והריאה והקיבה והדיוקן, כרס הפנימי
 26 והמסס ובית הכבוסת חרא הוא, אם תמניא,
 27 **ואם תאמר תשע** – יש דהא איבא נמי
 28 מרה – הדיא חידדא היא ולית הלכתא
 29 כותיה, ורבי עירא לית ליה לחיא, **יפלו**
 30 כליותי – היינו לקוחא, וטרפה, אין
 31 מוכיזין מעשה נסים – להביא ראייה מן.
 32 רק את נפשו שמוך – מכות מן הכוה,
 33 ולכן נצטווה לשמור נפשו, כדאמרין
 34 ב'הושפיך' (בבא בתרא טו.א) גדול צעור
 35 של שטן משל איוב, משל לאומר לעבדה,
 36 שבור חבית שמורי יתה, הלכה כרבי
 37 **חאמי** כבית – דבעינן כות שיש כרוב
 38 הכבד, ופלוחנא היא פתרוקן (חולין מ.א)
 39 דרמינן סתמי דמתניתין אחרדי, קהני
 40 ריאה: אלו טרפות – ניטל הכבד ולי
 41 נשתיר מננה כלום, ואי נשתיר – כשרה,
 42 ואף על גב דליבא כויה, וחדר תני: אלו
 43 כשרות – ולא הכבד והעתיק מננה כויה,
 44 מוקמינן לה כנסתא, ודאי מייחל לה משום
 45 שנשתתא דרבי יצחק בר יוסי משמיה דרבי
 46 יוחנן, והא אמר רבי יוחנן הלכה כסתם
 47 משנה – והא נמי סתמא היא, ומאי אולמא
 48 דסיפא מירישא **אמוראי** נטמו – ורבי
 49 יצחק סבר דלא כיל רבי יוחנן למימר הלכה
 50 כסתם משנה, אלא דיבא וסבירא ליה אמר
 51 בהדיא הלכה כבשנה זו, ואמוראי אחרתי
 52 אמר משמיה דרבי יוחנן הלכה כסתם
 53 משנה, הדיבא דאיכא תרי סתמי דסרתן
 54 אחרדי, אי איבא טעמא אלמלא היא
 55 מתברתי, בן והדיא דסדרתך ד'אדחי דני מונות' (לד.ג) – אויל רבי יוחנן ברה, ואי לא – מספקא ליה ולא קבע ביה דלכתב כחד מנייהו, ובדני חרי, אי הוא
 56 משכחין טעמא בהא דרבי יצחק – לא הוא מוקמין לה באמוראי, ומשום דליבא לאומי – איצטרך לן לשנויי דרבי יצחק לית ליה האי בכלא דרבי יוחנן, ובדי
 57 תומבחה – שנקובה במקום דירוקה בבדי, וחבור הכבד סוחם את העקב, כשרה – אפילו לרבי יוסי רבי יוחנן, כי שילו – קליפת הנפמית, זה שלא עבדו זה
 58 כן הוא למעלה חה למטה, דירוקה **פסול** – הכי סבירא ליה, ומשום שהמאכל מתאקף לו ומתחלל ונכנס בעצם כד שיוצא דרך נקב השני, ו**פועי** היא – בזוגת
 59 שאף על פי שתקנה מרזאי קול, אי אפשר שלא אה החושט משתט מעו, ואי שמתע: פיעא – מנחה, **נמאד** – כורחם, **לית** כלענו, **מיתרין** – מיתרין מצועתין
 60 אחרדי, **אינו** קרום – ואם ניקב ונסחם, אפילו עלתה בו טימה עבה – אינה מתקיימה, כדאמרין ביבמות (ע.א) כברות שפכה: ניקב פסול, נסתם כשר, והוה פסול
 61 שחורו לכבשורו – וזה – למעוטי קרום שעלה ממות כבוד בריאה, וזהו קרום, וכל נקובי שדופת לא תמניא ליה טימה, וסלקא ביה לאטרו, ואל דמי לריאה
 62 שניקה דופן סתומתה, ולטימתה כבד במורה, ולטימתה דירכסי בתחלתה דלקמן (חולין נד.א) וזהו סתמא סתמא מעיקרא היא, אין לו בדיקה כבחנין – לפי שהשער
 63 הדיעין ארום, ואין טפח דם נכרת בו.

חולצין פרק שלישי - אלו טרפות דף מג עמוד ב - מתוך מהדרות "אבן ישראל - (שטינזילץ)"

הריא ספק דרוסה - פירש בקונטרס: דבבהמה נמי איכא תקתא. דבשלמא גבי נקב

איכא למימר דלמא במוקם נקב שוטו. אלא גבי דרוסה. כיון דמוקמה מאדים - אפילו שוטו תיב הי חכיר במשנה. ולפי מה שפירשתי בפרק שני (חולצין כהא.) גבי בר ארוא קדמא: ושחטיה לוושתו דלמא במוקם נקב שוטו, דבספק דרוסה איידי - לא תלבן לומר כן. **ישב** לו קוץ ביושט - פירש בקונטרס:

וקרע דם אין בו מבפנים. ונראה דאין לחוש

אפילו יש מבפנים אם אין מנוחין כיון דלא

הייששין שמא הבריא. **קסבר** חולצין

הייששין לספק דרוסה - לקמן (תולא ג.ב.)

פסקין דחיישין לספק דרוסה. ואם כן ישב לו

קוץ ביושט - ותיששני נמי שמא הבריא. ואם

תאמר: ואמאי? נמיא: נשחטה ותרחה. דכאמרין

בפרק קמא (חולצין ט.א.) גבי זאב ונעל את בני

מעיים הדחורין שדוקו נקובים וכי תימא. שאני

הבא שנולדה ספיאק מחיים - הא אמר בפרק

16"כבשה אחין: נמיא: נשחטה ותרחה. דכאמרין

ספק קרוב לה ספק קרוב לו לא קרני. פירוש:

ומותרת דמי עורה לישוק כלא חלימה. ומפרש

עממא: משום אדשה וכו'. בחוקת היתר לישוק

עומדת ואל תאסרנה בה. אלא, אמר

התם בעליה מוקמינן לה בחוקת מה שחיהה ביה

בעלה קודם שזרק גט לעורה. והבא נמי -

נשחטה בעיניה בחוקת מה שחיהה קודם

שנולד בה ספק דרוסה. והמעמידה בחוקת

שאניה דרוסה ותי לומר: דשאני הבא דדרוסה

כשחיה. והיא דאמרין לקמן (חולצין ג.א.) גבי

איר שנוכס לבין אחרים ועמאכ פתור על גבי

של אחד מדם. כיון דאיכא למימר הבי אויבא

למימר הבי אויך לרסא אחוקיה. רב לעמא

דאמר קוץ ביושט לספק דרוסה. אבל למימר

דאמר דרוששין לא מוקמינן ליה אחוקיה - חתם

נמי דמי תליתו יותר ברדוסה איר כמו בספק

דרוסה כשלמא. **שאני** זהם דאיתחוק אסורא

- בחתיבה אחת שם של חלב שפסל שם

ואף על גב דלא איתחוק אסורא - לא איתחוק

נמי היחרא. אבל דאבא מעיקרא חיהה בחוקת

כשחיה. **כשמואל** חתם לרסא במוקם שחטיה

והאפילו למאן דמכשיר בפרק קמא (חולצין

ט.ט.) הריבם שלישו ושחט שני שליש - שאני

גררת דלא מטרפא במשנה רב דאיכא הבא.

אי כשמואל לא חתם ברובו - אף על גב

דשמואל פוסל בפרק קמא (חולצין כ.א.) הריבם

לשחט ושחט שני שליש. גבי כל הבשר בשחטיה

כנגד עורף בשל מבלעקה - הבא בעל למימר

דרבא אל פסל מהאי עממא. אלא משום חומר

דבר וחומר דשמואל **זיל** שלים דמי תרא

למריה - ואף על גב דטעה דברר משנה הוא.

לא עברין בתרי וחומר דהתיי אהדי - בדיים

דאבילו לכלביים.

רבי

מטאי לקמיה דרבי אבא, אמר להו:

לבריה דרב יוסף בר חמא דלשלים דמי תורא לבריה.

תויביתא בלפי קנאיה דרבא: לעולם הלכתא קדברי בית הלל.

שמאי - עושה קדברי בית הלל - עושה; מוקולו בית שמאי ומקולו בית הלל - רשע,

מחומרי

לא אמר חכי - רבי אומר כן. מבלעתא - מוקם בית הבליעה קרוי תורבץ. סמוך לראש הנקב מאד. פתוח מעטעטא -

משנה. דאמר במשנה - והיא לאו מוקם שחטיה הוא. כשמואל - והיו נקב בין לרב ובין לשמואל מישיא שיי - לרב - מוקם שחטיה הוא. ושחטיה מעלייתא היא.

ולשמואל דאמר נקב הוא - דאמר נקובתו ברובו. רבא כריה דרב יוסף - רבא כריה רבא דכולי גמרא. ודאי פלוגתיה דאביי. דמי תורא למריה - שכבר

דאבילו לכלביים. דאילו הוה קמן חוה חור ביה ומיטתיר באבילה. וקיימא לן (בסנהדרין א.) טעה דברר משנה חוה. והוה רבי משנה מפורשת היא. דלא עברין בתרי

חומרי. בלפי מטאי דרבא - לישנא מעליא, משום דבעי לאותובי "וחכבלי בחושך חולצין" וקולתו ב.

לספק דרוסה. והיא ספק דרוסה דאתאי לקמיה דרבה,

הוה קא פדיק ליה רבה ליושט מאבראי, אמר ליה

אביי, ותאמר הוא דאמר: וישט אין לו ברויכה

אלא מבפנים! אפכיה רבה וברקיה, ואישתבה עליה

תרי קורבי דמא וטרפה. ורבה נמי, לתרתי לאביי

הוא דבעי. אמר עולאי: ישב לו קוץ ביושט - אין

הייששין שמא הבריא. (דרם התיבות כסכין כמטאה,

סימן) ויעולאי, מאי שנא מספק דרוסה? קסבר

עולאי: אין חיישין לספק דרוסה. וזמאי שנא משחטי

התיבות אחת של חלב ואחת של שזינף? - התם

איתחוק אסורא. - ומאי שנא מהשחוט בסכין ונמצאת

פגומה? - התם איתיליד לה ריעותא בפסין. - ומאי

שנא מספק מומאיה ברשות היחיד, דספקו ממאי?

ולמיעמיה, ונדפריה לספק מומאיה ברשות הרבים,

דספקו טהור! אלא התם הלכתא גמרי לה מוסטא.

ותיב ההוא מרבנן קמיה דרב פהאן ותיב וקאמר:

נמצאת אהמרי, אכל ישב חיישין. אמר להו רב

פהאן: לא תציתו ליה, ישב איתמר, אכל נמצאת -

לא איצטריה ליה לעולאי, דכפלתי חוין ברמייתא קוצי

אכלן. איתמר: תורבץ הוושט - רב אמר: במשנה;

ושמואל אמר: ברובו. רב אמר במשנה - מוקם שחטיה

הוא; ושמואל אמר ברובו - לאו מוקם שחטיה הוא.

הי נהו תורבץ הוושט? אמר מרי בר מר עוקבא

אמר שמואל: כל שחוחכו ומרחיב - זה הוא תורבץ

הוושט, חוחכו ועומד במקומו - זהו וושט עצמו. אמר

להו רב פפי: מר לא אמר חכי, ומנז? רב ביבי בר

אביי, אלא כל שחוחכו ועומד במקומו - זה תורבץ

הוושט. אלא איתוהו וושט עצמו? כל שחוחכו ורביץ.

וינה אמר יודא: מבלעתא. וכמה? אמר רב אוןאי:

פחות משערתא ועדפי מוחשאתא. ההוא תורא יהיה

לבי בר עוקבא, דאתחיל ביה שחטיה בתורבץ הוושט

ונמר ביושטא, אמר רבא: רמינא עליה חוקייה דרב

וחוקייה דשמואל וטרפנא ליה; חוקייה דרב, דאמר

רב: במשנה - והאמר רב: מוקם שחטיה הוא! -

כשמואל, דאמר: לאו מוקם שחטיה הוא. - אי שמואל,

האמר: ברובו! - רב רב דאמר: במשנה. איגלל מילתא

לבריה דרב יוסף בר חמא דלשלים דמי תורא לבריה.

תויביתא בלפי קנאיה דרבא: לעולם הלכתא קדברי בית הלל.

שמאי - עושה קדברי בית הלל - עושה; מוקולו בית שמאי ומקולו בית הלל - רשע,

מחומרי

לא אמר חכי - רבי אומר כן. מבלעתא - מוקם בית הבליעה קרוי תורבץ. סמוך לראש הנקב מאד. פתוח מעטעטא -

משנה. דאמר במשנה - והיא לאו מוקם שחטיה הוא. כשמואל - והיו נקב בין לרב ובין לשמואל מישיא שיי - לרב - מוקם שחטיה הוא. ושחטיה מעלייתא היא.

ולשמואל דאמר נקב הוא - דאמר נקובתו ברובו. רבא כריה דרב יוסף - רבא כריה רבא דכולי גמרא. ודאי פלוגתיה דאביי. דמי תורא למריה - שכבר

דאבילו לכלביים. דאילו הוה קמן חוה חור ביה ומיטתיר באבילה. וקיימא לן (בסנהדרין א.) טעה דברר משנה חוה. והוה רבי משנה מפורשת היא. דלא עברין בתרי

חומרי. בלפי מטאי דרבא - לישנא מעליא, משום דבעי לאותובי "וחכבלי בחושך חולצין" וקולתו ב.

לספק דרוסה - כגון חקר דאיכא למיחש להו כולקמן וחולצין ג.ב. איהו שחטיק

ואינהו קא מוקרין. ואמרין לקמן (שם) דרוסה שאמרין גריבה בריקה, ואינה

אסורה עד שאידים כנגד החלל, ובסמינים - עד שאידמו הסימנים עצמן. ולא

שנוקב, אלא שחוטאס מאדים הסימן ומחללל ויורד לחללו. ובוהשט אינו כיו

האדמימות אלא מבפנים - פירש חוקר לבן. והיא

ספק דרוסה וכו' - אם עוף היה - בודק

הקנה תחלה. דכאמרין בפרק שני (חולצין

כהא.) ושחט הקנה וכחשירו ואחר כך בודק

הוושט. ואם בהמה היא - נמי אית בה

תקנתא, דבשלמא גבי נקב - איכא למימר

דלמא במוקם נקב שוטו. אבל גבי דרוסה

כיון דמוקמה מאדים, וקמי שחט בו - יש

היכר במשנהו. קורבי דמא - שחללל

הארס ונכנס. לתרתי לאביי - רבי שישאל

ישב לו קוץ - כגון ששאל קוץ ותחב לותר

הוושט ואינו נראה ונאבן מוקבין מנוחין. וקורסו דם

אין בה בפנים. אין חיישין - שמא נקב היה

הבריא. והוה קורס עליו ממתת מכה

בוהשט ואינו קורס. וקמי שחטיה הבריא -

לשון ניקב, כגון "ויבא ארום בחיבתום"

(דחוקאל כ.ב.) מאי שנא מספק דרוסה -

דרמסו דעל אריא בינייהו אמרין שמא דרס

ומצרינן ליה בריקה וחילין ג.א.א. והבא אל

אפשר למיבדקה. דנקב משדו בעור היצוק

לספק דרוסה - דפלוגתא דרב ושמואל היא

בפרקין (חולצין ג.א.) שחטי תיבות - שאם

אשם אתל מוקו ואינו יודע איהו היא. ומביא

אשם תלו על הספק. הבא לא איתחוק

אסורא - שחטיה קוץ בלא נקבא

כלום. השושט כסכין בודקה - ולא

איתחוק אסורא קודם שחטיה. איתיליד

ריעותא - ואי לא איתחוק ברישא - הא

איתיליד לבסוף. "איתחוק" שיק למימר

במידי דמעיקרא. "איתיליד" שיק למימר

במידי דלבסוף. הבי גרסינן: אלא התם

איתלכחא גמרי לה פסוטה - כל לענן

טומאה ובין לענן טהרה. ואין קודם דבר,

ולא גמרינן מינה. דהכי גמרי לה מטוטה

במסכת סוטה (כהא.) ובפרק קמא דנדה

(ג.א.) דמה טוטה מותרתה ברשות היחיד

ואסורה מספק - אף ספק טומאה ברשות

היחיד ספקו טמא. **מציאתא** בלא -

חתימה. חיישין - שמא שני הערות יקבמו

הדבריא היצוקין. ברייתא - הרעוטה אבפר

ויבעים. תורבץ הוושט - מקום דבוק

בלוח. כמשנהו - אם ניקב שם. מקום

השחיתות הוא - ואם שחט שם כשירה. הלכך

דינו כוושט. וכי גמרי הרגמה - בקנה הוא

דגמריה, אבל בוהשט לא שיכא הרגמה.

ומרידי - פתח פי הנקב כמין פי אמתח.

היא מרובד לא אתרץ קאי, אלא אעגול פי

האל הוושט. חוחכו ועומד כפסוקו -

שוושטו רך הוא. ושחוחבין אותו אינו

מרובד, אבל לצד הכאש הוא מקשה.

"דידיש"י בלעו. וכוזין - *דידיש"י, ובכפל פי

הנקב בעד החללו ונסחט עוגל פי החלל. פו

מאורך שערור. איתחיל ליה - שחטיה

היא - מוקם שחטיה הוא. ושחטיה מעלייתא היא.

ולשמואל דאמר נקב הוא - דאמר נקובתו ברובו. רבא כריה דרב יוסף - רבא כריה רבא דכולי גמרא. ודאי פלוגתיה דאביי. דמי תורא למריה - שכבר

דאבילו לכלביים. דאילו הוה קמן חוה חור ביה ומיטתיר באבילה. וקיימא לן (בסנהדרין א.) טעה דברר משנה חוה. והוה רבי משנה מפורשת היא. דלא עברין בתרי

חומרי. בלפי מטאי דרבא - לישנא מעליא, משום דבעי לאותובי "וחכבלי בחושך חולצין" וקולתו ב.

מחומרי

לא אמר חכי - רבי אומר כן. מבלעתא - מוקם בית הבליעה קרוי תורבץ. סמוך לראש הנקב מאד. פתוח מעטעטא -

משנה. דאמר במשנה - והיא לאו מוקם שחטיה הוא. כשמואל - והיו נקב בין לרב ובין לשמואל מישיא שיי - לרב - מוקם שחטיה הוא. ושחטיה מעלייתא היא.

ולשמואל דאמר נקב הוא - דאמר נקובתו ברובו. רבא כריה דרב יוסף - רבא כריה רבא דכולי גמרא. ודאי פלוגתיה דאביי. דמי תורא למריה - שכבר

דאבילו לכלביים. דאילו הוה קמן חוה חור ביה ומיטתיר באבילה. וקיימא לן (בסנהדרין א.) טעה דברר משנה חוה. והוה רבי משנה מפורשת היא. דלא עברין בתרי

חומרי. בלפי מטאי דרבא - לישנא מעליא, משום דבעי לאותובי "וחכבלי בחושך חולצין" וקולתו ב.

מחומרי

לא אמר חכי - רבי אומר כן. מבלעתא - מוקם בית הבליעה קרוי תורבץ. סמוך לראש הנקב מאד. פתוח מעטעטא -

משנה. דאמר במשנה - והיא לאו מוקם שחטיה הוא. כשמואל - והיו נקב בין לרב ובין לשמואל מישיא שיי - לרב - מוקם שחטיה הוא. ושחטיה מעלייתא היא.

ולשמואל דאמר נקב הוא - דאמר נקובתו ברובו. רבא כריה דרב יוסף - רבא כריה רבא דכולי גמרא. ודאי פלוגתיה דאביי. דמי תורא למריה - שכבר

דאבילו לכלביים. דאילו הוה קמן חוה חור ביה ומיטתיר באבילה. וקיימא לן (בסנהדרין א.) טעה דברר משנה חוה. והוה רבי משנה מפורשת היא. דלא עברין בתרי

חומרי. בלפי מטאי דרבא - לישנא מעליא, משום דבעי לאותובי "וחכבלי בחושך חולצין" וקולתו ב.

מחומרי

לא אמר חכי - רבי אומר כן. מבלעתא - מוקם בית הבליעה קרוי תורבץ. סמוך לראש הנקב מאד. פתוח מעטעטא -

משנה. דאמר במשנה - והיא לאו מוקם שחטיה הוא. כשמואל - והיו נקב בין לרב ובין לשמואל מישיא שיי - לרב - מוקם שחטיה הוא. ושחטיה מעלייתא היא.

ולשמואל דאמר נקב הוא - דאמר נקובתו ברובו. רבא כריה דרב יוסף - רבא כריה רבא דכולי גמרא. ודאי פלוגתיה דאביי. דמי תורא למריה - שכבר

דאבילו לכלביים. דאילו הוה קמן חוה חור ביה ומיטתיר באבילה. וקיימא לן (בסנהדרין א.) טעה דברר משנה חוה. והוה רבי משנה מפורשת היא. דלא עברין בתרי

חומרי. בלפי מטאי דרבא - לישנא מעליא, משום דבעי לאותובי "וחכבלי בחושך חולצין" וקולתו ב.

מחומרי

לא אמר חכי - רבי אומר כן. מבלעתא - מוקם בית הבליעה קרוי תורבץ. סמוך לראש הנקב מאד. פתוח מעטעטא -

משנה. דאמר במשנה - והיא לאו מוקם שחטיה הוא. כשמואל - והיו נקב בין לרב ובין לשמואל מישיא שיי - לרב - מוקם שחטיה הוא. ושחטיה מעלייתא היא.

ולשמואל דאמר נקב הוא - דאמר נקובתו ברובו. רבא כריה דרב יוסף - רבא כריה רבא דכולי גמרא. ודאי פלוגתיה דאביי. דמי תורא למריה - שכבר

דאבילו לכלביים. דאילו הוה קמן חוה חור ביה ומיטתיר באבילה. וקיימא לן (בסנהדרין א.) טעה דברר משנה חוה. והוה רבי משנה מפורשת היא. דלא עברין בתרי

חומרי. בלפי מטאי דרבא - לישנא מעליא, משום דבעי לאותובי "וחכבלי בחושך חולצין" וקולתו ב.

מחומרי

חולין, פרק שלישי – אלו טרפות דף מד עמוד א – מתוך מהדורת 'אבן ישראל' (שטיינזולץ) רמז רש"י

1 מחומרי בית שמאי ומחומרי בית הלל – מפרש בפרק קמא דעירובין (א.ו.) בתרי
 חומרי דסתרן אחרדי, גנון דף שדרה וגולגולת דאפלוו בית שמאי ובית הלל
 2 לגבי אהל, יהוה ליה בית שמאי לחומרא ואמר: עד שתיחוס שתי חוליות טעמא
 3 באהל, ובית הלל לקולא. וקאמרין: וכן לטרפה. ולבית הלל בחרא חוליא הוי
 4 חסרון טרפה, ולבית שמאי כשרה. והוה ליה

5 בית שמאי לקולא ובית הלל לחומרא. ומאן
 6 דעביי בטרפות בחומרי בית הלל ובטומאה
 7 מחומרי בית שמאי – כסיל הוא, הדבא
 8 חשיב ליה חסרון קמא ולא חשיב ליה חסרון.
 9 והנה דרבא נמי סתור אחרדי, דכין דאמר
 10 נקבותו במשוה – טעמא משום דמקום
 11 שרשית הוא, וחומרי שמואל – דאמר לאו
 12 מקום שחיטה הוא, ואשתבח דסתרן מילתיה
 13 דרבא אחרדי. בת קול – בפרק קמא
 14 דעירובין (ג.ג.) יתנה בת קול ואמרה הלכה
 15 כבית הלל. דרבי יוחנן – בבבא מציעא
 16 כ"הוהי" (ט.ט.), מכל מקום קשאי –
 17 דכתיב חומרי לא עברין! סתם משמתניה
 18 דרב בריר דכתיב רב יודיה הוה אמר להו
 19 בני מדרשא. נתנו בו שיעור – עד כמה
 20 הוא כשר לשחיטה. לאו מקום שחיטה הוא
 21 אפילו הכי אמר רב במשהו, מידי דהוה
 22 אנגורא. דבין במקום שחיטה בין שלא
 23 במקום שחיטה שוה שיעוריה. עד כ"ה
 24 תפיסת די – צריך להניח לצד הראש
 25 כשלש אצבעות ארבע, לשון מורי חוקן.
 26 ואני משעת: אחיות חודי צפרנים. דהירא
 27 נראה בעיני, דכי האי גונא לא מקרי
 28 תפיסת די. עד מקום שיעורי – שיש שם
 29 שער שטרפה בסתם מכזר הפנימי. טפח
 30 בושש – מקרי כרס. וקא סלקא דעתך דלא
 31 אויל שער בתוך הוושט ולא מדי, ואת
 32 אמרת עד מקום שיעור? דהא עד סוף
 33 הוושט כולו מצי שחיט, וכין וכלא ריש חוק
 34 הוא היכי מצי שחיט בייה? אימא טפח בכרס
 35 סמוך לוושט – דהיינו, טפח ראשון של כרס
 36 הוי כרס הפנימי, ועטוריה במשחה, ולפי
 37 שהוא נחבא במקום המיצר בין צלעות החוה
 38 קרי ליה פנימי, וכל שאני דהכרס קרי
 39 במתניתין חיצונה. ודע דהוושט בקריעת רובו.
 40 כי קאמר – טפח בוושט מקרי כרס.
 41 כתורא דמשעיר פני – שהשער נכנס בתוך
 42 הוושט טפה. ולעולם מקום שחיטה הוי
 43 בוושט עד מקום השער. תרובין חיושם
 44 שניטל כולו – לקמיה פריך. והא איבא
 45 עיקור סימנים. ותנא תנא – תנא דמתניתין
 46 דפרקין מסייע ליה. תנא – כמה תנא דידן.

47 ניטל ליה התחתון כשר – וכין שניטל הלוח נחלוש הסימנים, שבלוח התחתון
 48 הם מחוברים. קשיא מתניתין – דקתני כשר. הא דאיעקור איעקור – עיקור
 49 סימנים, שבנעקור הוושט מן הלוח ומן הכשר. הא דאינום אינומי מעילוי סימנים
 50 שנגמם הלוח מן הכשר שנוטל על הסימנים בין הלוח והסימן, דלאו עיקור הוא,
 51 שהסימנים מתרובין בכשר. אלא לשמואל קשיא – הא דרב פפא. ולדריהה אינומי
 52 עיקור סימנים. דקאמר תרובין הוושט שניטל, דמשמע שהוושט לבדו נתק תולש
 53 מן הכשר. דאפקול אפקול – שנקלף מעל הכשר. אפקל – כמה: תולש דומה
 54 לו זקפלו את האבנים דמסכת סוטה (ה.ה.), דאפיקו אפיקין – כדבר הנעקר
 55 בכה, שנעקר כאן מעט וכאן מעט עד רובו. דאותו מעט המחובר אינו מחובר
 56 ביחד, הילכך לאו תבור הוא. דלא הדר בריא.

57 שהמקום היה יודע הוואט, וקא לא מן היה פרץ מדי? ויש לומר: דכי רבי מרבה בר בר תנא
 58 הוושט היכי משבחת לה?

1 מחומרי בית שמאי ומחומרי בית הלל – עליו
 2 התבטחו אומו: "התבטלו בחשך הולך", אלא אי כבית
 3 שמאי בקוליהו ובחומריהו, אי כבית הלל בקוליהו
 4 ובחומריהו. הא גופא קשיאי, אמרין: לעולם הלכה
 5 דכרבי בית הלל, והדר תני: והרואה לעשות דכרבי
 6 בית שמאי – עשהו! – לא קשיאי: פאן קודם פת
 7 קול, פאן לאחר בת קול. ואי פיעית אימא, אף לה לאחר
 8 בת קול, ודבי הוושט היא, דאמי: אי כבית הלל
 9 קול, מכל מקום קשיאי אמר רב: במתא: פושטא פרב
 10 עבדאי; דכי אתא רמי בר יחזקאל, אמר: לא תציהו
 11 להו? הני כפלי דכיל יהודה אחי משמיה דרב! הכי
 12 אמר רב: וישט נתנו חכמים שיעור, מכלל דתורבין
 13 הוושט לאו מקום שחיטה הוא; וקאמר: במשהו.
 14 למעלה עד פמה? אמר רב נחמן: עד פרי תפיסת
 15 די. למטה עד פמה? אמר רב נחמן: אמר רבה בר
 16 אבהו: עד פרי שיעור. איני? והאמר רבינא אמר
 17 גיבא משמיה דרב: טפח פושט סמוך לפרס – והו
 18 פריס הפנימי, אפאי? כי קא שחט, פריס קא שחיט!
 19 אימא: טפח פריס סמוך לוושט – והו פריס הפנימי.
 20 איבעית אימא: רב קאמר רב, בתורא, דלדעית טפח.
 21 אמר רב נחמן אמר שמואל: תורבין תוושט שניטל
 22 כולו מלחי – פשר; ותנא תנא: ניטל לחי התחתון
 23 – פשר. מתקיה לה רב פפא: והאיכא עיקור סימנים!
 24 ולרב פפא קשיא מתניתין: ניטל לחי התחתון –
 25 פשר! בשלמא מתניתין לרב פפא לא קשיא, הא
 26 דאיעקור איעקור, הא דאינום אינומי מעילוי סימנים.
 27 אלא לשמואל קשיא – לא תיבא כולו, אלא אימא:
 28 רבוי. – והאמר רבה בר בר הנה אמר שמואל:
 29 סימנים שגדלדלו פרובין – טרפה! אמר רב שישא
 30 פריה דרב אדי: הא – דאפקול אפקול, התם –
 31 דאפקות אפיקין. "ופסקות תגרות". תנא: פמה
 32 פסקות תגרות – ברובת. וכמה רובת? רב אמר:
 33 רוב

1 ורבי יודיעו היא דאמר אין משניחן בבת קול – תימה: דקימא לן כבית הלל משום
 2 בת קול, וקימא לן דרבי אליעזר שמותי הוא, ולא חיישין בבית קול בשספק כותיה
 3 בפרק "הדחי" (בבא מציעא ט.ט.) ויש לומר: דשאני התם שלא יתנה אלא לכבוד דרב
 4 אליעזר, דאמר: מן השמים יוכיחו, ועוד. דבת קול דבית הלל מסייע קריא, וכתביב (שמות
 5 גב) "דחית רבים לדעות", דכתיב רובא רובא הוה,
 6 אלא דמעיקרא מספקא לן משום דבית שמאי
 7 מחזיקין פשי. אבל בת קול דרבי אליעזר – רבנן
 8 פלגיני עליה הוה רובא. ואם האמר, אמאי
 9 קאמר רבא? הא מני רבי יודיעו היא דאמר אין
 10 משניחן בבת קול? הא אידו לא קאמר אלא
 11 אשבורי דרבי אליעזר, דאן מני לא קימא לן
 12 כבת קול דרבי אליעזר ויש לומר: דכן קאמר
 13 "לא בשמים היא" – משמע דאית ליה דבשום
 14 דוכתא אין משניחן בבת קול.

15 **כולה** כרב עבדא – וכן דאמרין לעיל
 16 תרמין עליה חומרי דרב וחומרי
 17 דשמואל – היינו למאי דסלקא דעתך. והה
 18 זמני למימר: כילה שמואל עבדא, דלאו מקום
 19 שחיטה הוא, ואכר מני בתרמיס שלש וטחש שני
 20 שלשים, אלא נקט כרב משום דקימא לן כרב
 21 באיסורי. **מריקאמר** – נתנו בו הכתמים שיעור
 22 כו – ולא בעי לומר דנתנו בו שיעור למטה,
 23 דמלא פריס ארבע – סתמא גבן
 24 למטה קאמר. **כדי** תפיסת די – פירש
 25 בקונטרס: ארבע אצבעות. תימה: דבשם טפח
 26 ופירש רבנו יצחק מן רבנו מאיר: ארבע
 27 אצבעות בראשית גזרלים, במאן ואילך לן חד
 28 וחד לפי מה שהוה גדול. ובתלכות גדולות
 29 מפרש דבית תפיסת די – כדנקטא איש לשון
 30 אצבעות. ודבריהם דברי קבלה ויש לטעון
 31 עליהם. והאי דקרי לקמן (חולין גב) גבי
 32 הלוחות תפיסת די כמלא בטא דתורא,
 33 והיינו ארבע אצבעות – התם נקט כ"ד
 34 תפיסת: מהם, אבל כבי "כדי תפיסת די" קאמר,
 35 דמשמע: כדי שיכול לתפס בשתי אצבעות,
 36 ואפילו כל שהוא.

37 **והאיכא** עיקור סימנים – לפירוש הקונטרס
 38 דפרק קמא (חולין כא) דבעיקור
 39 סימנים היא טרפה, ותימה: דהכי פשיטא ליה
 40 דהויא טרפה: על כרחך אינה טרפה בתורבין
 41 הוושט נבקב בעלמא מן בוושט עצמו, וכמו כן
 42 נמא דניטל כולו כשרה וכי תנא, דסבירא ליה
 43 דלא גריע משמות הגרירת טרפה – הו
 44 דחק קול, ועוד, דקא מניי דברבו כשרה, אף
 45 עד פי דפסקת הגרירת תן: ברובו טרפה.
 46 ולפירוש הלכות גדולות פריך פשי: הא איבא
 47 עיקור סימנים, אף על גבי דלא היא טרפה
 48 בשמטה זו, מכל מקום במה יכשר בין אלו ליהוה בשחיטתו: והוה קשה לפירוש
 49 הלכות גדולות, דנאי פריך: והאמר רבה בר בר תנא סימנים שגדלדלו ברובן טרפה: לפי
 50 דמקשין תקשה ליה אריה בר רב תנא גופיה, דאי טרפה היאי כתיב, אם כן מהו עיקור
 51 דקימא לן דלא היא טרפה אלא שאן שחיט מעלתה בן זמחה, שום דרסי מעיקרא;
 52 לא קשיא (הא דאפקל אפקול) – שו לומר: שיש לומר: שיש עונקין
 53 בדקיקא לכסוף, דרבה בר בר תנא איירי דאפיקו אפיקו בכה. כאן מעט וכאן מעט, ולא
 54 הדרסא בריא היה טרפה, ועיקר סימני דלא היה טרפה – דאפקול אפקול בנתה מעל
 55 הכשר. ומכל מקום פריך מדלדלו רובה בר רב תנא אלשון דלדלו אשכורי מתורין, וחוד
 56 ומפרש לו דלדלו שאמרתי אינו כולו רבה בר רב תנא. אבל לספרי דרסי בתו היא
 57 פירוש שמואל ברובה לא קשיא, הא דאנקבו אנקבו הא דאפקל אפקול – קשה. וכן קשה
 58 דלפירוש רבנו תנאל דמפרש דאפיקו אפיקו? שפירושו הסימנין זה מזה, ליבא למימר
 59 שהמקום היה יודע הוואט, וקא לא מן היה פרץ מדי? ויש לומר: דכי רבי מרבה בר בר תנא
 60 הוושט היכי משבחת לה?

1 **היב** עבד הכי הוא תניא חכם ששימא בו - ואם תאמר: דלמקן (חולין מט"א) גבי
 2 הוא מוטא דאישתבח בספונא דבבאי, וזנא בר בריה דרב אידי טריף רב ארא
 3 בר מנימא מבשרי ויש לומר: דהתם אגמריה סמין. כדאמרין בסוף פרק שני דנדה (כ"ב),
 4 גבי ילמא דאיתיה דרבא לקמיה דרבה בר בר חנה וילא, ואיתיה קמיה דרב יצחק
 5 ברבי יהודה רבי ליה, ופוק עליה מחכם סתמא

6 כו, ומשני: דמעיקרא טמי טמיו לה, כיון
 7 דאמרתי: כל יומא הוא דכי לי רבא בר בר חנה
 8 כראי גונא, והוא יומא חם בעיניה, היה דכי
 9 לה, וכעי הים: כוח היתיר לי פלוגי חכם, מתי
 10 פירוש: נאמנת או אינה נאמנת? וכעי למפשט
 11 מעובדא דילתא דנאמנת, ומשני: רב יצחק ברבי
 12 יהודה אגמריה סמין, פירוש שם בקניסור דודו
 13 ביה מאידך שניא דשני מעיקרא טמיו טמי לה
 14 דכין אגמריה סמין - רשאי לרתיי מה שאסר
 15 הבריו, כל אמר רואן תבירו ואלתי: דמתי
 16 ודיתי מסברא, ולפירושה: במשעתין גמי למתי
 17 דמסקי דאגמריה סמין - לא עריך למאי דמשני
 18 רב לא אסר ולא מיד, אלא דהאמת מתיר
 19 ולאכורה היה רגאה פשוט הלכה, דנדה
 20 אגמריה סמין - ולכן האמין לדבריה, ועליל
 21 עריבין לשנייא קמא, דחולין טמיו טמי לה
 22 והוא עובדא דלמקן (חולין מט"א) דמחט
 23 נשכראתא בספונא דבבאי - משא הוי שטמא
 24 בבית המדרש ונשאלה השאלה לפניהם
 25 לשניהם, אי נמי לא ידע שאסר הבריו.
 26 **ובן** הענין שהעידו כולם רשאי ליקח בו -
 27 דשניא את חסודיה, כדאמרין בפרק שני
 28 דיבמות (כהג), ומכל מקום לבעל נפש טוב
 29 לחדוק, ואם תאמר: ועדים הויאן רשאי ליקח
 30 כרי? בשלמא הנותנים על גו אשה או על שטר
 31 מקח - לא חשו חכמים למעשה, דמעשה לא
 32 עבדי, אבל דבורא אמרי, כדאמרין בפרק
 33 "התקבל" (גיטין ס"ד), אמר לעדים: אמרו
 34 לסופר לכתוב לעדים והתחמו - לא תעשה
 35 בישראל כזאת, ודיחשין שמא תשכיר עדים,
 36 וכן מיהא את שחלצה בפני הדין: שדמיה הוא
 37 כל עבד הים מעשהו שני לומר: כל דבר
 38 שנעמר על פיהם חשיב מעשה, אבל התם שאינו
 39 אלא דבור בעלמא, שאמרו מן הבעל אל הסופר
 40 לכתוב ולעדים לחתום, ואפשר שהם לא יעשו
 41 ולא תתגרש, וגם אם אין גומרין הדבר אינם
 42 חוששין, ואם תאמר: דן את הדין דרבא, היאך
 43 לסופר לכתוב והלא את הדין מרקתי? דין!
 44 דמכח מתנייה דבביתא דבביתא - דתנן: דן את
 45 הדין, מיינה בפרק קמא דסוטה (נ"א) דשניס
 46 שדו וידיעם דק, ולא זקא שנים אלא הוא
 47 הדין אחוה ואין לומר דדיין אל חשדי, הוא
 48 אמרין בפרק שני דיבמות (כה"ג) דהתם שאסר
 49 את האשה בנדר דלא ישאנה ושמן דיחשין
 50 התם פשוט שמא ענינו נון ביה, ועוד יש לומר
 51 דהואי דבביתא מבשרתא טמי דביחיד אביר
 52 קדשי רישא: מני שאנו נאמנת רואה את חבירו
 53 כו בפרק עיר כבוד (בביתא כה"ג), ולכחי דייק
 54 מיהי בסנהדרין, **איהוה** תלמיד חכם -
 55 דמדינה ליה אביריהו טבעית עין - כל הרואה
 56 טרפה לעצמו.

1 **רוב עוביה, ואמרו לה: רוב חללה, והיא פסוקת**
 2 **התנרת דאתיה לקמיה דרב, ויחי וקא פדיק לה**
 3 **ברוב עוביה, אמרו ליה רב כהנא ורב אסי לרב:**
 4 **לפידתגו רבינו ברוב חללה! שרייה לקמיה דרב**
 5 **בר בר חנה, פדקה ברוב חללה ואקשרה, וכן**
 6 **מניה בתלמיס אסתרי פשטו בישרא, ויחי עבד**
 7 **הקרי, והתנא, חכם ששימא - אין כהירו רשאי**
 8 **דרב לא אסר מיסר, וכון דאורי' פה שאני, הכי**
 9 **אכל מניה? והא קתיב: 'ואמר אהה ה' אלהים**
 10 **הנה נפשי לא ממקמה ונבלה ומרפה לא אכלתי**
 11 **מבעורי ועד עתה ולא בא בפי בשר פגול', הנה**
 12 **נפשי לא ממקמה' - שלא הרהרתי ביום לבא ליה**
 13 **מומקא פיליה, ונבלה ומרפה לא אכלתי' - שלא**
 14 **אכלתי בשר 'פוס פוס' מיעולם, 'לא בא בפי**
 15 **בשר פגול' - שלא אכלתי מומקא שהורה פה**
 16 **חכם; משום רבי נתן אמרו: שלא אכלתי מומקא**
 17 **שלא הורמו מתנותיה; הני מילי - מילתא דתלמי**
 18 **בסברא, רבא בר בר חנה - אגמריה סמין, ותיפול**
 19 **ליה מותם חסדא; דתנא, דן את הדין; ופה ותיב,**
 20 **טימא ויתר, אסר והתיר, וכן העדים שהעידו - כולן**
 21 **רשאיין ליקח, אבל אמרו חכמים: הרחק מן הכעור**
 22 **וכן הדומה לו! - הני מילי - מיד דמובין משומא,**
 23 **הכא - מתקלא מוכח, כי הא דרבא שרא מרפתא**
 24 **וכן מניה בישרא, אפורה ליה פת רב חסדא; אבא**
 25 **שרי בוכרא ולא זבן מניה בישרא! אמר לה: הני**
 26 **מילי בוכרא דאשומא מודבן, הכא מתקלא מוכח;**
 27 **מאי אפא, משום אומיא מעלייתא? כל יומא אומיא**
 28 **מעלייתא זבנו לוי! אמר רב חסדא: איהו תלמיד**
 29 **איהו - זה הרואה מרפה לעצמו, ואמר רב חסדא:**
 30 **קחם מיהו וטרא מניה דרב חסדא: כל מי שקשר**
 31 **ושנה, רואה מרפה לעצמו, ושמש תלמידי חכמים**
 32 **- עליו הפתוח אומר: 'יגיע כפיך כי האכל אשרך**
 33 **וטוב לך', רב יבד אמר: זכה ונחל שני ועולמות,**
 34 **העולם הזה והעולם הבא, 'אשריך' - בעולם הזה,**
 35 **'וטוב לך' - לעולם הבא, רבי אלעזר כי הו משדרי**
 36 **ליה מבי ששיאה מידו - לא שקיל, וכי הו ממונ**
 37 **ליה - לא איל, אמר: לא קא בעי מר דאיהו?**
 38 **דתיב 'ישנא מתנות יתיה', רבי יודא כי משדרי**
 39 **ליה - לא שקיל, כי הו ממונן ליה - איל, אמר:**
 40 **אתיקור**

1 **רוב עוביה** - יש אמרים: רוב עובי הדופן, אף על פי שלא הלע חלל. ובישבו
 2 הוא, דאם כן חמור הקנה מן חושש, דאילו וחס נביק עור החיצון בלא עור
 3 הפנימי כשר עד שינקב לחלל, רוב עוביה - כלומר, כי בשעתין רובו - ברוב
 4 עוביה משערין, ועובי הקנה היינו מן העור ולצואר, דאילו מן היאש הקנה הוי
 5 אורך, ולרובו הצואר הוי רחב הקנה,
 6 ולעובי הצואר קרי גמי עובי הקנה. בשיעור
 7 זה נמדר עובי הדופן, וקחם שיעור לחצי
 8 חלה הוי רוב עוביה עד שהדנת החלל,
 9 מפני שדופן הקנה עם המלמלה ולעד
 10 הצואר אינו אלא קרום דק, וסתמא בשנפסק
 11 הקנה - המלמלה למטה הוא נפסק, ומתי
 12 עובי הדופן לאשלמו לחובא, במיעוט
 13 התחתון הוי חצי החלל או רובו. רוב חללה
 14 - אינה טרפה עד שישפך רוב החלל, ועבי
 15 התנך אינו משלם לחוב. **ואמרי לא ברוב**
 16 **לחלה** - אליבא דרב פלגי אמוראי, שרדה
 17 - רב לקמיה דרבה. בתליסר אסתרי
 18 פשטו - איתרי - סלעי מדינה, שהם
 19 פשטו' - איתרי' - סתם היינו לטען
 20 צורי, שהסלע ארבע דינרים, ראיסתי
 21 פשטו' הוא סלע מדינה, שאמתי' שבסלע
 22 צורי, דהיינו חצי דינה, כדאמרין בבבוחל
 23 את תביר' (בבא קמא פ"ג, א' איתרי' פ"ג
 24 דווא, וקרי ליה התם סלע מדינה, לא מיסר
 25 אסר - דהכי הוה בעי למבדוק ברוב
 26 עוביה, ולא שבוקה תלמידי, שדורה
 27 לקמיה דרבה. דתלי' כסברא - דהתם
 28 איבא לספוק דלמא לא הוי סברא מעליא,
 29 והבא רובא אגמריה סמין, דהכי מילא
 30 מרביה וספקה היגרות ברוב חללה, מילא
 31 דתליא כסברא - כגון מקיפן בריאה,
 32 דאיבא למימר דלמא לא מדימו חוואת
 33 שפיר, ובגון דמאי בלשאר דמאי לכבדא
 34 דמאי לביעוט דמאי למקרא, דאיבא
 35 מעיניה כשרות ואיבא מעיניהו טרפות וחולין
 36 ועובי, ופעמיס שארם טועה במראיתיה,
 37 משום חסדא - דלא למימר משום שדרא
 38 ניהליה מוזיל גביה, ונראה כנוטל שבר על
 39 הוראתה, דן את הדין - על שדה או על
 40 טליה, כין זה לזה, וכן עדים שהעידו - על
 41 שדה או על טליה שחן על פלוגי, כולן
 42 רשאים ליקח - אותו חפץ, הרחק מן
 43 הכעור - שלא אמרו: בשביל כי זכחו
 44 לה, שחננה לו כולל, שרי בוכרא -
 45 שהיה כהן מביא לפניו בכור לראות מומו,
 46 ודהי תמרו - לא אהי חכם ממנו מבשר
 47 אותו בכור, בכור נדה מן חכם, וכדוא
 48 חם אינו ראוי לכלום, ושדושו קושיס בתוך,
 49 רב חסדא - כהן הוה, כדאמרין בגיטין
 50 ב"בתקין" (נ"א), שמונים וזנים אחים בתנים
 51 נשואין שמונים וזוגות אחיות כהנות, בכור
 52 נמכר באמונו ולא מבוקש כדאמרין
 53 בבבוחל (לא"א), כל פסולי המוקדשין
 54 נשחטין ומנכרין באיטלו ומנכרין בליטרא,
 55 וזין מן בכבור הדמשר, מתקלא מוכח -
 56 שהכל רואין שהוא שוקל ליטרא אביר
 57 כמותו לאחרים ונתון המעות מיד, **מאי**
 58 **איבא** - במה יבליק לחסדני, משום אומיא
 59 **לעצמו** - כשעולו ספק טרפות בבמהנה,
 60 ונראה בו טעם לאיסור טעם לחותה, ואינו חס עליה ואסרה. הוראה טרפה לעצמו - דאי שונא מתנות אחרים הוא, שאף על שלו אינו חומד להכריע להיתר, ושמש
 61 **הלמידי חכמים** - גמרא, לתרץ טעמי המשנה ומשניות וסוחרותו זו את זו, ודיינו תלמוד, יגיע כפיך כי האכל - דכין דעל שלו אינו חומד - כל שכן שאינו חומד
 62 בשל אחרים לגנוב ולגזול. מומני ליה - לאבול אצלם.

63 מעלייתא - ששוקלני על היטרא ממיטב הבשר. כל יומא נמי - חולקין לי בכור, ומוכרין מן המיטב זה הוראה טרפה לעצמו
 64 ונראה בו טעם לאיסור טעם לחותה, ואינו חס עליה ואסרה. הוראה טרפה לעצמו - דאי שונא מתנות אחרים הוא, שאף על שלו אינו חומד להכריע להיתר, ושמש
 65 **הלמידי חכמים** - גמרא, לתרץ טעמי המשנה ומשניות וסוחרותו זו את זו, ודיינו תלמוד, יגיע כפיך כי האכל - דכין דעל שלו אינו חומד - כל שכן שאינו חומד
 66 בשל אחרים לגנוב ולגזול. מומני ליה - לאבול אצלם.

רבי לא בשם רבי יוחנן: המקדיש מעשה ידי עצמו פולן – קידש. וחזר ותנא: המקדיש מעשה ידי עבדו – יוציא לו מהן פרנסתו. והשאר – הקדש.

הכא את אמר: השאר הקדש. והכא את מר: פולו קדשו!

אמר רבי אחא: מצווים ישראל לפרנס בני חורין יותר מעבדים.

לא כן אמר רבי יוחנן: הקוטע ידי עבד חבירו – רבו נוטל נזקו צערו ריפיו שבתו בושלתו, והלה – יתפרנס מן הצדקה!

אמר רבי אחא: מצווין ישראל לפרנס עבדים קוטעין יותר מן השלימין.

והא רבי יוחנן אכול קופד ויהיב לעבדיה, שתי חמר ויהיב לעבדיה, וקרי אנפשיה (איוב לד) הלא כבטון עושני עשהו. אמרי: תמן – במידת הדין, ברם הכא – במידת רחמים.

[דף ל"ז ע"א]

הלכה ה' מתני' חרש שוטף וקמן – פגיעתן רעה. החובל בהן – חייב. והן שחבלו באחרים – פטורין. העבד והאשה – פגיעתן רעה. החובל בהן – חייב. והן שחבלו באחרים – פטורין. אבל משלמין לאחר זמן. נתגרשה האשה, ונשתחרר העבד – חייבין לשלם: המכה אביו ואמו ועשה בהן חבורה, והחובל בהברו בשבת – פטור מכלן. מפני שהוא נדון בנפשו. והחובל בעבד בנעני שלו – פטור מכלן.

גמרא תני: והעדים שאמרו מעידים אנו על פלוני שסימא עין עבדו והפיל שינו, שכן תרב אומר, ונמצאו זוממין – משלמין לעבד וכו'.

מז אהן עובדא מימר בן? אמר רבי נסה: ויגז דמרוז בן, מעידין אנו על פלוני שנכנס תחת ידו שלם, ויצא חבול בשתים – יוצא לחירות בראשונה, ונתן לו דמי שנייה.

הלכה ו' מתני' התוקע לחבירו – נתן לו סלע. רבי יהודה אומר משום רבי יוסי הגלילי: מנה.

סמרו – נתן לו מאתים זוז.

לאחר ידו – נתן לו ארבע מאות זוז.

צָרַם בְּאֲזוּנוֹ, תִּלַּשׁ בְּשַׁעֲרוֹ, רָקַק וְהִגִּיעַ בּוֹ רֶקוּ, הֶעֱבִיר טְלִיתוֹ מִמֶּנּוּ, וּפְרַע רֹאשָׁהּ שֶׁל אִשָּׁה בְּשׁוּק –
 נֹתֵן אַרְבַּע מֵאוֹת זָוֵי. וְהִכַּל לְפִי כְבוֹדוֹ.

אָמַר רַבִּי עֲקִיבָה:

[דף ל"ז ע"ב]

אֶפְלוּ עֲנֵי שְׁבִי שְׂרָאֵל – רוֹאֵין אוֹתָם בְּאֵלוֹ הֵם בְּנֵי חוּרִין שְׁיָרְדוּ מִנְּכִסְיָהוּ, שֶׁהֵן בְּנֵי אַבְרָהָם יִצְחָק
 וְיַעֲקֹב.

וּמַעֲשֶׂה בְּאֶחָד שֶׁפְּרַע רֹאשָׁהּ שֶׁל אִשָּׁה, וּבָאָת לְפָנֵי רַבִּי עֲקִיבָה, וְהִיבּוֹ לֵתֵן לָהּ אַרְבַּע מֵאוֹת זָוֵי. אָמַר
 לוֹ: רַבִּי, תֵּן לִי זָמַן, וְנֹתֵן לוֹ. שִׁמְרָה עוֹמְדָת עַל פֶּתַח הַצִּירָה, שִׁיבֵר אֶת הַפֶּה בְּפָנֶיהָ, וְכוּ כְּאִסַּר שְׁמֵן.
 גִּילַת אֶת רֹאשָׁהּ, וְהִיָּתָה מְטַפְחָת וּמְנַחֶת עַל רֹאשָׁהּ. וְהֶעֱמִיד לָהּ עֲדִים, וְכָא לְפָנֵי רַבִּי עֲקִיבָה, וְאָמַר
 לוֹ רַבִּי, לֹא אֲנִי נֹתֵן אַרְבַּע מֵאוֹת זָוֵי! אָמַר לוֹ: לֹא אֲמַרְתָּ כְּלוּם. שֶׁהַחֹבֵל בְּעֲצָמוֹ, אֵף עַל פִּי שְׂאִינוֹ
 רְשָׁאי – פְּטוּר. וְאַחֲרַיִם שֶׁחִבְלוּ בּוֹ – חֵיבִין. חֲקוּצִין אֶת נְטִיעָתוֹ וְאֵף עַל פִּי שְׂאִינוֹ רְשָׁאי – פְּטוּר.
 אַחֲרַיִם שֶׁקָּצְצוּ נְטִיעוֹתָיו – חֵיבִים.

גמרא תְּנִי רַב קֶרְנִי: לְבָעִיטָה – אַחַת, לְרִכּוּבָה – שְׁלֹשָׁה, לְמַקְלוֹנְקִית – חֲמִשׁ עֶשְׂרֵה.

חַד אָמַר בְּשֵׁם רִישׁ לְקִישׁ: הַמְּבִיֵּשׁ אֶת הַזָּמֵן – נֹתֵן לוֹ דָּמֵי בּוֹשְׁתּוֹ מִשְׁלָם.

חַד בַּר נֶשׁ אִיקָפֵד לְרַבִּי יוֹדָה בַּר חֲנִינָה, אֲתָא עוֹבְדָא קוּמֵי רִישׁ לְקִישׁ, וְקָנְסִיה לִיטְרָא וְדָחַב.

רָקַק וְהִגִּיעַ בּוֹ הַרֹק. עַד הֵיכֵן הִגִּיעַ בּוֹ הַרֹק? עַד גּוּפוֹ? עַד כְּלָיו?

אֵלָא רָקַק וְלֹא הִגִּיעַ בּוֹ הַרֹק מֵהוּ? אָמַר רַבִּי יוֹסִי: הֲדָא אֲמָרָה, הַמְּבִיֵּשׁ אֶת חֲבִירוֹ בְּדָבָרִים – פְּטוּר.

תְּנִי רַבִּי אֲבָהוּ קוּמֵי רַבִּי יוֹחָנָן: הַרְגָּתָה שׁוֹרִי, קִצְצָתָה נְטִיעוֹתַי, וְהִלָּה אֹמַר: "אֵינִי יוֹדֵעַ" – חֵיב.

אָמַר לִיה: הֵן תְּנִיָּתָה אֵילִין? לְמַקְרִילוֹת לְמַקְבִּילוֹת! אָמַר לִיה: אֲנָא הוּא דְמַעִית וְאֵינִין דְמַרִּין בְּנִי:

מַעֲיָדִין אֲנִי אִישׁ פְּלוּנִי שֶׁהִרְגַּ שׁוֹר פְּלוּנִי, וְהִלָּה אֹמַר: "אֵינִי יוֹדֵעַ" – חֵיב.

הלכה ז' מתני' אֵף עַל פִּי שֶׁהוּא נֹתֵן לוֹ – אֵינוֹ נִמְחָל לוֹ עַד שִׁיבְקֵשׁ מִמֶּנּוּ. שְׁנַאֲמַר (בְּרֵאשִׁית כ, 10):

וְעָתָה הֲשִׁב אִשְׁתְּ הָאִישׁ כִּי נָבִיא הוּא. וּמִנֵּיין שְׁלֹא יְהֵא הַמוֹחֵל אַבְרָא? שְׁנַאֲמַר (שם, יז) וַיִּתְפַּלֵּל
 אַבְרָהָם אֶל הָאֱלֹהִים וְגו'.

גמרא תני, רבי יודה אומר משום רבן גמליאל: הרי הוא אומר (דברים יג, יח): ונתת לך רחמים וגו'. סימן זה יהא בידך, כל זמן שאת רחמן – המקום מרחם עליך. אינך מרחם – אין המקום מרחם לך. רב אומר: אדם שפרח לחבירו, וביקש ממנו ולא קיבלו – יעשה שורת בני אדם ופייסנו, דכתיב (איוב לג): ישור על אנשים וגו'. ואם עשה כן, מה כתיב תפון? פדה נפשו מעבור בשחת וגו'.

אמר רבי יוסה: הדין דתימר: שלא הוציא לו שם רע, אבל הוציא לו שם רע – אין לו מחילה עולמית.

[דף ל"ז ע"א]

הלכה ח' מתני' האומר: סמא את עיני, קטע את ידי, שבר את רגלי – חייב. על מנת לפטור – חייב. קרע את כסותי, שבר את פדי – חייב. על מנת לפטור – פטור. עשה כן לאיש פלוני, על מנת לפטור – חייב, בין בגופו בין בממונו.

גמרא האומר: סמא עיני שמזיקתני. קטע ידי שמזיקתני – חייב. על מנת לפטור – חייב.

אמר רבי לעזר: בהן שהוא פלאו מתניתא, אבל בהן שהוא פהין – פטור.

מילתיה דרבי לעזר: משום פגם משפחה. ריש לקיש אומר: בהין שהוא פהין הוא מתניתא, אבל בהן שהוא פלאו – חייב.

מילתיה דריש לקיש אומר: ששמין לקרובין בושת.

תני: ישראל שאנסוהו עכו"ם ונטלו ממנו כמון חבירו, בפניו – פטור. נטל ונתן להם – חייב.

אמר רבי יוסי: הדין דתימר, בשאמר לו כמון סתם. אבל כמון פלוני, אפילו נטל ונתן ביד – פטור:

הדרן עלה פירק החובל

פירק תשיעי

הלכה א' מתני' הגוזל עצים, ועשאן בלים. צמר, ועשאן בגדים – משלם בשעת הגזלה. גזל פרה מעברת, וילדה. רחל מעונה, וגזזה –

[דף ל"ז ע"ב]

משלם דמי פרה מעוברת לילד, ודמי רחל טעונה להיגזו. גזל פרה, ועיברה אצלן וילדה. ורחל, ונטענה עימו וגזזה – משלם בשעת הגזלה. זה הכלל: כל הגוזלין משלמין בשעת הגזלה.

גמרא חקא את מר: ליבון פשינוי, וחקא את מר: אין ליבון פשינוי. הן דתימר ליבון פשינוי – בשעשא צופים. והן דתימר אין ליבון פשינוי – בשעהניחו כמות שהוא. מצינו ליבון בלא צופים. שמוא יש צופים בלא ליבון?

אמר רבי יודן: קל הוא שהיקלו בגזלן, שישלם בשעת הגזילה.

גזל שלח וליבנו, אית לך מימר בשעשא צופים! עוד קל הוא שהיקל בגזלן, שיהא משלם בשעת הגזילה.

גזל מריש ובגנא בכירה, בית שמאי אומרים: יקעקע כל הבירה פולח ויתנינו לו. ובית הלל אומר: יתן לו דמיו מפני תקנת שבים.

יוד לחרבה ובגנייה שלא ברשות – שמין לו ויודו על התחתונה. בגנייה ברשות – שמין לו ויודו על העליונה.

ביקש לימול אבניו ועציו – אין שומעין לו. רבי יעקב בר אהא בשם רבי יהושע בן לוי: משום יישוב ארץ ישראל.

רב נחמן בר יצחק שאל: אילו מי שנכנס לחורבתו של חבירו ופירק חבילתו לשעה וביקש לימלו, שמוא אין שומעין לו?

[דף ל"ח ע"א]

בין דשמע דמר רבי יעקב בר אהא: משום יישוב ארץ ישראל, אמר: האמירה.

אלא בנה במקום שאין ראוי לבנות, ונטע במקום שאינו ראוי ליטע – רב אמר: שמין לו, אלא שמערימין עליו ליכנס לשם בימות החמה ובימות הגשמים. אמר לו: הא תנייתה: שמין לו ויודו לתחתונה.

אמר רבי זירא: הדיא אמרה: גזל שמינה והכחישא – מחזיר לו את השומן.

אמר רב חסדא: תדא אמרה גזל בהושה והשמינה – מחזירה בעינה, מפני שעברה אצלו וילדה משלם בשעת הגזילה.

מאן תניתה? רבי יעקב! דתני: זה הכלל שהיה רבי יעקב אומר: כל גזילה שהיא קיימת בעיניה ולא נישתנית מבריייתה – אומר לו הרי שלך לפניך. והגבב לעולם משלם בשעת הגניבה.

הלכה ב' מתני' גזל בהמה והזקינה, עבדים והזקינו – משלם בשעת הגזילה. רבי מאיר אומר: יאמר לו בעבדים – הרי שלך לפניך.

גמרא רב הונא אומר: בשגזל עגל ונעשה שור. אבל גזל שור והזקין – אומר לו הרי שלך לפניך. שמואל אומר: אפילו גזל עגל ונעשה שור – אומר לו הרי שלך לפניך.

תני רב קרנא: ואפילו גבב עגל ונעשה שור, וטבח ומכר – משלם תשלומי ארבעה והמשה עגל. אומר אבוי דשמואל פר אמוי בשם רב יהודה: הלכה כרבי מאיר.

[דף ל"ח ע"ב]

הלכה ג' מתני' גזל מטבע ונסדק, פירות והרקיבו, יין והחמיץ – משלם בשעת הגזילה. מטבע ונפסל, תרומה ונטמאת, חמין ועבר עליו הפסח, בהמה ונעבדה בה עבירה, או שנפסלה מעל גבי המזבחה, או שהיתה יוצאה לסקל – אומר: "הרי שלך לפניך".

גמרא רב הונא אומר: בשפסלתו מלכות. שמואל אומר: בשנסדק ודאי.

רבי יודה בן פזי בשם רבי יוסי בר חנינה: והן שהרקיבו מן הפנימה. אבל אם הרקיבו מתולעת – בקרייאון הו.

רב הונא אומר: בשפסלתו מלכות. אבל פסלתו מדינה – אומר לו הרי שלך לפניך. שמואל אומר: אפילו פסלתו מלכות – אומר לו הרי שלך לפניך.

רבי יודן לא נהיה לבית וועדא. קם עם רבי מנא, אומר ליה: מה חידות הוה לכוון כבי מדרשא יומא דין? אומר ליה: מילה פלן. אומר ליה: ולא מתניתא היא, תרומה ונטמאת! אומר ליה: תיפתר, בשניטמאת מאליה, ולית שמע מינה בלום.

הילפיי אומר: נשבע לו קודם הפסח – אחר הפסח משלם לו חמין יפה.

אמר רבי מנא: אזלית לקיסרין ואשפחית לרבי הונאה, ודריש לה משום דרבי יעקב בר אחא: אין אית בר נש פליג על הילפוי שאין משלם חמין ופה? הכל מודין בהמין שמשלם חמין ופה.

הלכה ד' מתני' נתן לאמנין לתקון וקלקלו – תיבין לשלם. נתן לחרש שדה תבה ומגדל לתקון, וקלקלו – תיב לשלם. תבנאי שקבל עליו לתור את הכתל לסותרו, ושיבר את האבנים או שהזיק – תיב לשלם. היה סותר מצד זה ונפל מצד אחר – פטור. ואם מחמת המפה – תיב.

גמרא רב הונא אמר: והוא שקבע בו מסמר האחרון כדי לזכות לכליו.

[דף ל"ט ע"א]

הלכה ה' מתני' נתן צמר לצבע, והקדיחה הותרה – נתן לו דמי צמרו. צבעו כאור, אם השבח יתר על ההוצאה – נתן לו את הוצאתו, ואם הוצאתו יתרה על השבח – נתן לו את השבח. לצבע לו אדם, וצבעו שחר, שחר, וצבעו אדם – רבי מאיר אומר: נתן לו דמי צמרו. רבי יהודה אומר: אם השבח יתר על הוצאתו – נתן לו את הוצאתו, ויתרה על השבח – נתן לו את השבח.

גמרא רב הונא אמר: שהקדיחו סמנין. אבל הקדיחה יורה – אומר לו הרי שלך לפניך. שמואל אמר: אפילו הקדיחו סמנין – אומר לו: "הרי שלך לפניך".

מהו אם השבח יתר על ההוצאה נתן לו ההוצאה. בר נש דיהב לחבריה חמשה מיני עמר, וחמשה מיני סמנין, ועשרה מנאי אגריה, אמר ליה: ציבעיה סומק וצבעו אוכס. אמר ליה: אילו צבעתיה סומק הוה טב עשרים וחמשה מנאי. וכדו צבעתיה אוכס, לית הוא טב אלא עשרין מנאי. את אוכדת דידך, אגא לא אוכד דידי.

אמר רבי יונה: ותשמע מינה, בר נש דיהב לחבריה שמונה דינרין ודבין ליה חמיין מטיבריה וזבן ליה מצפורי. אמר ליה: אילו זכנת לי מטיבריא הוון עשרין וחמשה מנאי. כדון דזכנת מצפורי, ליתנן אלא עשרין מנאי. את אוכדת דידך, אגא לא אוכד דידי.

תני: הנותן מעות לחבירו ליקח לו חטים וליקח לו שעורים, אם פתתו – פתתו לו. ואם הותירו – הותירו לו.

[דף ל"ט ע"ב]

ותני חורין: אם פהתו – פהתו לו. ואם הותירו – הותירו לשניהן. מאי מעמא דרבי יודן? שלא נתפוינ המוכר לזבות אלא לבעל הפעוזה. ולמה חולק עמו? שאסור ליהנות מהבירו.

מעיתה, אפילו אמר לו ליקח לו הפנים ולקח לו הפנים, לא נתפוינ המוכר לזבות אלא לבעל הפעוזה. ובשעה שאמר לו ליקח הפנים ולקח לו שעורים – לא נתפוינ המוכר לזבות אלא לזקנה. וקיים מה בידיה.

אמר רבי נסא: בשעה שקיים שליחותו, לא נתפוינ המוכר לזבות לבעל הפעוזה. לא קיים שליחותו נתפוינ לזבות לזקנה. ולמה חולק עמו? אמר: הואיל ובאת לו הננייה מתחת ידו – אף הוא חולק עמו. התיב רבי שמואל בר בא קומי רבי יוחנן: והתנינן: אחד המקדיש נכסיו, ואחד הפעריה עצמו – אין לו בכסות אשתו ובניו. אמר לו

[דף מ' ע"א]

עלת על דעתו לומר בכסות אשתו ובניו.

והתנינן: "ערכי עלי!" ביון שאמר: "ערכי עלי" – לא קבע לעצמו אלא חמשים סלע.

האומר: "ערכי עלי על מנת שלא לסדר מה שעל אשתי ובני". רבי נסא בשם רבי בון בר תייה: האומר: "ערכי עלי על מנת שלא לסדר מחפין פלוני" – אין מסדרין לו מאותו החפין.

רב הושעיה בשם שמואל בר אבא: זאת אומרת: שאין שמין ערכין מן המטלטלין דבר תורה, אלא מדבריהן:

הלכה ו' מתני' הגוזל את הבירו שנה פרוטה ונשבע לו – יוליכנו אחריו אפילו למדי.

לא יתן לא לבנו ולא לשלוהו. אבל נתן הוא לשליח בית דין. ואם מת – יחזיר ליורשיו.

נתן לו את הקרן ולא נתן לו את החומש. מחל לו את הקרן ולא מחל לו את החומש. מחל לו על זה ועל זה הויז מפהות שנה פרוטה בקרן – אינו צריה לילך אחריו.

נתן לו את החומש ולא נתן לו את הקרן. מחל לו על החומש ולא מחל לו על הקרן. מחל לו על זה ועל זה הויז משנה פרוטה בקרן – הרי זה צריה לילך אחריו.

נתן לו את הקרן ונשבע לו על החומש – הרי זה משלם חומש על חומש עד שיתמעט הקרן משוה פרוטה.

וכן בפקדון, או בתשומת יד, או בגזל, או עשק את עמיתו, או מצא אבידה וקחש בה ונשבע על שקר – הרי זה משלם קרן וחומש ואשם:

[דף מ' ע"ב]

גמרא פניי מתניתא: עד שיתמעט חומש האחרון פחות משוה פרוטה.

אמר רבי יונתן: בנתינת החומש – נעשה חומש קרן. לא אתיא אלא בשעת עדים ובשעת הקרן:

הלכה ז' מתני' איכן פקדוני? אמר לו: "אבד", משביעך אני, ואמר: "אמן", והעדים מעידין אותו שאכלו – משלם את הקרן. הודה מעצמו – משלם קרן וחומש ואשם:

איכן פקדוני? אמר לו: "נגנב". משביעך אני, ואמר אמן, והעדים מעידין אותו שגנבו – משלם תשלומי כפל. הודה מעצמו – משלם קרן וחומש ואשם.

הגזול את אביו ונשבע לו, ומת – הרי זה משלם קרן וחומש לבניו או לאחיו. ואם אינו רוצה או שאין לו – לזה ובעלי החוב באין ונפרעין:

גמרא תני: אין מקבלין פקדון מנשים ועבדים וקטנים.

קיבל מאשה – יחזיר לה. מתה – יחזיר לבעלה.

מעבד – יחזיר לו. ואם מת – יחזיר לרבו.

מקטן – יחזיר לו. מת – יחזיר לאביו ועושה בהן סגולה.

וכולן שאמרו בשעת מותן: "ינתנו לפלוני שהן שלו" – יעשה פירוש לפירוש.

רבי זבידא בשם רבי בא בר ממל: ובלבד בעדים. כהדא איתת דרבי בא בר הנא מי דמכא, אמרה: אהן קידושא דברתה, והוא אמר: לית הוא אלא דידי, אתא עיבדא קימי רב, אמר: אין אדם מצוי לשקר בשעת מיתה:

[דף מ"א ע"א]

הלכה ח' מתני' האומר לבנו: "קונם שאפתה נהנה לי", אם מת – יירשנו. "בחי ובמותי", אם מת – לא יירשנו ויתן לבניו או לאחיו. ואם אין לו – לווה ובעלי החוב באין ונפרעין.

גמרא אומר רבי ירמיה: חמי היך תנינן הכא: האומר לבנו: "קונם שאפת נהנה לי", אם מת – יירשנו. "בחי ובמותי", אם מת – לא יירשנו. והתני: "בחי", אם מת – יירשנו. "במותי", אם מת – יירשנו. "בחי ובמותי", אם מת – לא יירשנו. מה בין אהן דמר תדא תדא, להן דמר תרתי תרתי?

רב ירמיה ורבי יוסי בן חנינה תריהון אמרין: "קונם לבית זה שאיני נכנס בחי ובמותי", בין שאמר: "לבית זה" – אסרו עליו בין בחיים בין לאחר מיתה.

אמר רבי יוסי: תנינן בגזקין מה דלא תנינן בגדרין, "קונם הנני נכסי אילו עלי בחי ובמותי", בין שאמר "אילו" – אסרו עליו בין בחיים בין לאחר מיתה.

הלכה ט' מתני' הגזול את הגר ונשבע לו ומת – הרי זה משלם קרן והומש לכהנים ואשם למזבחה, שנאמר (במדבר ה, ח): "ואם אין לאיש גואל להשיב האשם וגו'".

היה מעלה את הכסף ואת האשם ומת, הכסף – ינתן לבניו, והאשם – ירעה עד שיקתאב וימכר ויפלו דמיו לנדבה. נתן את הכסף לאנשי משמר ומת – אין היורשין וכולין להוציא מידן, שנאמר (שם): אשר יתן לכהן לו יהיה.

גמרא חילפיי ורבי יוסי בר חנינה אומר: דרבי יוסי הגלילי היא. דרבי רבי יוסי הגלילי: במה הכתוב מדבר? בגזול את הגר ונשבע לו ומת – שמשלם קרן והומש לכהנים ואשם למזבחה.

[דף מ"א ע"ב]

ואם אין לאיש גואל, הטעון כפרה – חייב. יצא זה שאין טעון כפרה.

דריש רבי עקיבה כשבא מוזפרין: במה הכתוב מדבר? בגזול את הגר ונשבע לו ומת – שמשלם קרן והומש לכהנים ואשם למזבחה, שנאמר (שם) ואם אין לאיש גואל וגו' – אין לה אדם בישראל שאין לו גואל, אלא: זה הגר.

רב וריש לקיש אמרי: רבי עקיבה היא דאמר: תושב אשמה – בכל מקום:

הלכה י' מתני' נתן את הכסף ליהויריב ואשם לידעיה – יצא. אשם ליהויריב וכסף לידעיה, אם קים האשם – וקריבוהו בני ידעיה, ואם לאו – והזיר ויביא אשם אחר. שהמביא גזלו עד שלא הביא אשמו – יצא. אשמו עד שלא הביא גזלו – לא יצא.

נתן את הקרן ולא נתן את החמש – אין החמש מעכב:

גמרא רבי הוסיא אמר: בשתי שבתות פליגין. רבי יוסי אמר: בשבת אחת.

מאן דמר בשתי שבתות, נתן את הכסף ליהויריב במשמר ידעיה, ואשם לידעיה במשמר יהויריב – יצא.

רבי אומר: אם בדברי רבי יודן, אם הקריבו בני יהויריב את האשם – לא נתפטר להן, אלא יוליד את הכסף מבני ידעיה אל בני יהויריב, ונקריבו בני יהויריב את האשם ויתפטר להן.

[דף מ"ב ע"א]

זאת אומרת: אנשי משמר שזכו במשמר שלא בשבתן – מוציאין אותו מידן.

מאן דמר בשבת אחת פליגין, נתן את הכסף ליהויריב במשמר ידעיה, אשם לידעיה במשמר יהויריב – לא יצא בו. זאת אומרת: אנשי משמר שזכו בקרבן בשבתן – אין מוציאין אותן מידן.

ואם עיבר משמר בני יהויריב. ביני מתניתא: ואם היה שעיבר לאחר ימים זכו בני יהויריב את האשם – לא נתפטר להן, אלא: יוליד את הכסף מבני ידעיה אצל בני יהויריב, ונקריבו בני יהויריב את האשם ויתפטר להן. זאת אומרת: אנשי משמר שזכו בקרבן בשבתן, נתעצלו ולא הקריבוהו – מוציאין אותן מידן:

הדרן עלה פרק הגזול עצים

פרק עשירי

הלכה א' מתני' הגזול ומאכיל את בניו, ומניח לפניהן – פטורין מלשלם. אם היה דבר שיש בו אחריות נכסים – תיבין לשלם.

אין פורטיו לא מתבת המוכסין, ולא מביס של גבאיין. ואין נומלין מהם צדקה. אכל נטיל הוא מתודך ביתו או מן השוק.

גמרא תני: ישראל שלוחה בריבית ועשה תשובה – חייב להחזיר.

[דף מ"ב ע"ב]

מת והניח לפני בניו – עליו הכתוב אומר (איוב כו): יכין וצדיק ילבש.

הניח לפניהן פרה או טלית – חייבין להחזיר. אצל תנזיה לגזיליא. אם היה דבר שיש לו אחריות – חייבין להחזיר.

איזהו דבר שיש לו אחריות? רבי יונתן אומר: בשהניח לפניהן קרקע. ריש לקיש אומר: בשהניח לפניהן גוף הגזילה.

רב אומר: יורש – במשועבד. בשם שאין מלוה בעדים גובה ממשועבדין – כך אינה גובה מיורשין.

שמואל אומר: דאיכני – אינו גובה ממשועבדין, הא מבני חרי – גובה.

ולית היא פליגא על רב? דרב אומר: יורש – במשועבד, בשם שאין מלוה בעדים גובה ממשועבדים, כך אינה גובה מיורשין.

פטר לה: בשהניח לפניהן קרקע.

ואפילו בשמואל, לית היא פליגא? לא בן אומר שמואל: דאיכני – אינו גובה ממשועבדין!

פטר לה: בשהניח לפניהן גוף הגזילה.

גזל טלית ונתנה לאחר – רבי לעזר בשם רבי תייה אומר: מוציאין מראשון ולא משני.

רבי יוחנן אומר בשם רבי יצאי: מוציאין אף מן השני.

רבי בא בר מפל אומר: אף רבי תייה בדיעתיה, דרבי תייה אומר: מוציאין אף משני.

[דף מ"ג ע"א]

נתחלפו פליו בבית האומן – ישתמש בהן ויצא ויבקש את שלו.

מִסְכַּת קְתָבוֹת פָּרָק שִׁישִׁי

א. מי שמת, והניח בנים ובנות, בזמן שהנכסים מרבין – הבנים ירשו והבנות נזונות ומתפרנסות. כיצד הבנים ירשו? אין אומרים: 'אלו היה אביהם קים היה נותן להם כף וכך'; אלא רואים את אחד כאלו הוא אביהם ונותנים להם. כיצד הבנות נזונות ומתפרנסות? אין אומרים: 'אלו היה אביהן קים היה נותן להן כף וכך'; אלא רואין שפנגדן היאך מתפרנסות, ונותנין להן. רבי אומר: כל אחת ואחת נוטלת עשור נכסים. רבי יהודה אומר: אם השיא את בת הראשונה – ינתן לשניה, כדרך שנתן לראשונה. אמרו לו: יש שמשיא את בתו ונוטל מעותיו, ויש שמשיא את בתו ונותן אחריה מעות. וכן היה רבי יהודה אומר: המשיא את בתו סתם – לא יפחות לה מחמש סלעים, שבראשונה היה לוקח לה כל צרכה.

ב. פסקה להכניס לו שני סלעים, נעשו ששה דינרים, מה שחתן פוסק – פוסק פחות חמש, חוץ ממאמתיים לבתולה ומנה לאלמנה. פסקה להכניס לו זָהָב – הרי הוא ככלים. דינרי זָהָב – הרי הן ככספים. רבי שמעון בן גמליאל אומר: וכן הוא הדבר, במקום שלא נהגו שלא לפרטין דינרי זָהָב – שמין אותן והרי הן בשוייהן, והזָהָב – הרי הוא ככלים.

ג. הכניסה לו, בין שום בין כספים, ונתן עיניו לגרשה – היא לא תאמר לו: 'תן לי שומי', והוא לא יאמר לה: 'טלי כספך', אלא נוטלת מה שכתב לה בכתבתה.

ד. פסקה להכניס לו כספים, סלעה נעשה ששה דינרים, חתן מקבל עליו עשרה דינרים למנה לקפת בשמים. אמר רבי יוסי: וכן כל מקום שנהגו שלא לפחות מן השום, ושלא להוסיף על הכספים – אין משנין ממנה המדינה.

ה. פסקה להכניס לו חמש מאות דינר שום, וכתב לה אֶלֶף דינר בכתבתה, אם עשתה קיצתה – נוטלת מה שכתוב לה. ואם לאו – גורע כנגדן שלש דינרין לכל סלע וסלע. פסקה להכניס לו חמש מאות דינרי כספים, וכתב לה אֶלֶף דינר בכתבתה, אם עשתה קיצתה – נוטלת מה שכתוב לה, ואם לאו – גורעת כנגדן חמשה דינרין לכל סלע וסלע. הכניסה לו אֶלֶף דינר בכתבתה, וכתב לה שום משנים עשר מנה, אם עשתה קיצתה – נוטלת מה שכתוב לה. ואם לאו – לא יפחות לבתולה ממאמתיים ולא למנה ממנה.

ו. המשיא את בתו, ופסק עם חתנו שיעמד ערם ויכסנה, אין אומרים: 'יעמוד ערם ויכסנה', אלא מכסה את הראוי לה. וכן המשיאין את היתומה – לא יפחותו לה מחמשים דינר, ואם יש בכיס – מפרנסין אותה לפי כבודה.

ז. יתומה שהשיאה אמה או אחיה וכתבו לה מאה או חמשים זוז אף על פי שכתב להן הבעל: 'דין ודברים אין לי עמהם', יכולה היא כשתגדיל להוציא מידם מה שראוי להנתן לה. האיש פוסק על ידי בתו, ואין האשה פוסקת על ידי בתה.

ח. יתום ויתומה שמבקשין להתפרנס – מפרנסין את היתומה ואחר כך מפרנסין את היתום, מפני שהאיש דרכו לחזור על הפתחים ואין האשה דרכה לחזור.

ט. יתום ויתומה שמבקשין לינשא – משיאין את היתומה תחלה, ואחר כך משיאין את היתום; מפני שבשמה של אשה מרבה משל איש. יתום שמבקש לישא – שוכרין לו בית, ומציעין לו מטה, ואחר כך משיאין לו אשה, שנאמר (דברים טו, ח): "די מחסורו אשר יחסר לו"; די מחסורו – זֶה הבית. אשר יחסר – זֶה המטה והשלטן. לו – זֶה אשה; שנאמר להלן (בראשית ב, ח): "אעשה לו עזר כנגדו", מה "לו" האמור להלן – אשה, אף "לו" האמור כאן – אשה.

בגדי ילדה - יוציא ויתן כתובה. רבי יוסי אומר: בעניות שלא נתן קצבה, ובעשירות שלשים יום. הדירה שלא להשאיל נפה וכברה רחים ותנור - יוציא ויתן כתובה, מפני שמשאיה שם רע בשכנותיה. וכן היא שגדרה שלא להשאיל נפה וכברה רחים ותנור - תצא שלא בכתבה, מפני שמשאיתו שם רע בשכונתו.

ד. הדירה שלא תלך לבית האכל או לבית המשטה - יוציא ויתן כתובה; שלמחר תהא מטלת ואין כל בריה סופנה. היה רבי מאיר אומר: מה תלמוד לומר (קהלת ז, ט): "והחי יתן אל לבו" - דברים של מיתה; עבד - דיעבדון לך. לוי - דילונן לך. ספור - דיעספדונך. קבר - דיקברונך, שגאמר (שם): "טוב ללכת אל בית אכל".

ה. הדירה שתהא מטעמת תבשילה לכל אדם, או שתהא ממלאה ומערה לאשפה, ושתאמר לכל אדם דברים שבינו לבניה - יוציא ויתן כתובה; מפני שלא נהג עמה כדת משה וישראל. וכן היא יוצאה וראשה פרוע, יוצאה ובגדיה פרומים, ולבה גס בעבדיה ובשפחותיה ובשכנותיה. יוצאה וטוה בשוק, ורחצת ומרחצת במרחץ עם כל אדם - תצא שלא בכתבה מפני שלא נהגה עמו כדת משה וישראל. רבי יהודה אומר: אם היה יודע בה שמדירה ואינה מקימת - אל ישנה וידירה. רבי יהודה אומר: אם היה יודע בה שאינה קוצה לה חלה - יוציא ויתן אחריה. איזו היא קולנית? כל שמדברת בביתה, וחברותיה שומעין את קולה.

ו. כל אלו נשים שעברו על הדת - צריכות התראה, ויוצאות שלא בכתבה. לא התרה בהן - יוציא ויתן כתובה. כל אלו שאמרו יוציא ויתן כתובה - אין צריך לומר מאתים לבתולה ומנה לאלמנה, אלא יתר על כן, אפלו כתבתה מאה מנה - אבדה את הכל, ונוטלת בלאיות שמוצאה לפניה.

י. המשליש מעות לחתנו לקח בהן שדה לבתו, והיא אומרת: יתנו לבעלי מן הארוסין - יעשה השליש מה שהושלש בידו. מן הנשואין - הרשות בידה; דברי רבי מאיר. רבי יוסי אומר: אם היתה קטנה, בין מן הארוסין בין מן הנשואין - יעשה שלישי מה שהושלש בידו. אם היתה גדולה, בין מן הנשואין בין מן הארוסין - הרשות בידו.

יא. האומר: יתנו שקל מנכסי לבני בשבת, וראוין לתן להן סלע - נותנין להם סלע. ואם אמר: אל תתנו להם אלא שקל - אין נותנין אלא שקל. אם אמר: אם מתי ירשו אחרים תחמיהן, בין שאמר יתנו בין שאמר אל תתנו - אין נותנין להם אלא שקל. למזון אשה ובנות - בין שאמר יתנו בין שאמר אל תתנו - נותנין להן סלע. רבן שמעון בן גמליאל אומר: היה רבי מאיר אומר - האומר: יתנו שקל מנכסי לבני בשבת, והן ראוין לטול סלע - נותנין להם שקל, והשאר - מתפרנסין מן הצדקה. וחכמים אומרים: נוזנין והולכין עד שיכלו נכסיו, והשאר מתפרנסין מן הצדקה.

מִסְקַת כְּתוּבוֹת פְּרָק שְׁבִיעִי

א. עד שלשים יום יעמיד פרוס, ובכהנת שלשה חדשים; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: בישראל, חדש אחד - יקים. שנים - יוציא ויתן כתובה. ובכהן, שנים - יקים. שלשה - יוציא ויתן כתובה.

ב. הדירה שלא תטעם אחד מכל המינין, בין מאכל רע בין מאכל יפה, אפלו לא טעמה אותו המין כל ימיה - יוציא ויתן כתובה. אמר רבי יהודה: רוצות בנות ישראל שלא לטעם תבשיל ופרות, ואל יצאו יום אחד מתחת בעליהן.

ג. הדירה שלא תתקשט באחד מכל המינין, אפלו היא ילדה והדירה שלא תלבש בגדי זקנה, אפלו היא זקנה והדירה שלא תלבש

סמוך לצפורי, ואמר לי: עשרים וארבעה מפי שחין הן, וכלן אמרו חכמים: תשמיש קשה להן, ובעלי רהתן קשה מכלן.

מסכת כתבות פרק שמיני

א. אמר רבי יהודה: אמרו לפני רבן גמליאל - 'הואיל וארוסה אשתו, ונשואה אשתו, מה זו - מכרה בטל, אף זו - מכרה בטל'. אמר להם: 'על חדשים אנו בושים אלא שאתם מגלגלין עליהם את הישנים?' אמר רבי חנניא בן עקיבא: לא כף השיבן רבן גמליאל לחכמים, אלא כף השיבם: - 'לא אם אמרתם בנשואה, שכן הוא זכאי במציאתה ובמעשה ידיה ובהפרת נדריה, תאמרו בארוסה שאין זכאי במציאתה ובמעשה ידיה ובהפרת נדריה?'

ב. אמרו לו: 'הרי שנפלו לה נכסים עד שלא נשאת, ונשאת, מהו? אמר להם: 'אף זו לא תמכר, ואם מכרה ונתנה קיים'. אמרו לו: 'הואיל וזכה באשה - לא יזכה בנכסים'. אמר להם: 'על חדשים אנו בושים, אלא שאתם מגלגלין להביא עלינו את הישנים'; רבותנו חזרו ונמנו בנכסים שנפלו לה עד שלא נשאת, ונשאת, שאם מכרה ונתנה - בטל. ורבי שמעון חולק בין נכסין לנכסין. נכסין הידועין לבעל - לא תמכר, ואם מכרה ונתנה - מכרה בטל, שעל מנת כן נשאה, ושאין ידועין לבעל - לא תמכר, ואם מכרה ונתנה - מכרה קיים. אלו הן שאינם ידועים: כל שיושבת כאן, ונפלו לה נכסים במדינת הים.

ג. היורד לנכסי אשתו, ונתן עיניו לגרשה, אם קדם ותלש מן הקרקע כל שהוא - הרי זה זריז ונשכר. היורד לנכסי שבוי - אין מוציאם אותו מידו, ולא עוד, אלא אפלו שמע שהן ממשמשין ובאין, וקדם ותלש ואכל - הרי זה זריז ונשכר. ואלו נכסי שבוי: כל שהלך אביו או אחיו, או אחד מן המורישין למדינת הים, ושמע בהן שמתו, וירד לנחלה, היורד לנכסי נטושין - מוציאין אותו מידו. אלו הן נכסי נטושין:

ז. המקדש את האשה על מנת שאין עליה נדרים, ונמצא עליה נדרים - אינה מקדשת. הלכה אצל חכם והתיר לה את נדרה - הרי זו מקדשת. כנסה סתם ונמצאו עליה נדרים - תצא שלא בכתבה. הלכה אצל חכם והתיר לה את נדרה - הרי זה יקיים, על מנת שאין בה מומין - אינה מקדשת. הלכה אצל רופא ורפאה - הרי זו מקדשת. כנסה סתם ונמצאו בה מומין - תצא שלא בכתבה. באלו נדרים אמרו? דברים שיש בהם ענוי נפש, כגון שנדרה שלא תאכל בשר, ושלא תשתה יין, ושלא ללבש בגדי צבעונין.

ח. כל המומין הפוסלין בכהנים - פוסלין בנשים. יתר עליהן הנשים - ריח הפה, וריח זעה, ושומא שאין לה שער.

ט. האומר לחברו: 'קדש לי בתך זו על מנת שאין בה מומין'. אמר לו: 'בתי זו, חולה היא, שוטה היא, נכפית היא, משעממת היא'; היתה בה מום אחד מהן, וסנפה בין המומין - הרי זה מקח טעות. מומין הללו ומום אחר עמהן - אין זה מקח טעות. מודים חכמים לרבי מאיר במומין שדרךן להולד עמה, שאף על פי שהיא אצל בעלה, אביה צריך להביא ראיה. כנסה סתם ונמצאו בה מומין ונדרים - הרי זה יקיים.

י. רבי שמעון בן גמליאל אומר: נסמית עינו, נקטעה ידו, ונשברה רגלו, מומין גדולין הן - יוציא ויתן כתבה. איזהו מקמץ? זה בורסי. ויש אומרים: זה המקמץ צואה. מצורף נחשת - זה המחיתך נחשת מעקרו. רבי יוחנן בן רבי יהודה אומר: בעל פוליופוס - זה ריח הפה.

יא. אימתי אמרו יוציא ויתן כתבה? בזמן שהוא רוצה והיא אינה רוצה, היא רוצה והוא אינו רוצה. אם היו שניהם רוצים - יקימו. מכה שחין, ואף על פי ששניהם רוצים - לא יקימו. אמר רבי שמעון בן גמליאל: מצאני זקן אחד מאנשי ירושלים

מִסְכַּת כְּתוּבוֹת פֶּרֶק תְּשִׁיעִי

א. מי שמת, והניח אשתו שומרת יבם, אפלו הניח נכסים של מאה מנה - אין היורשין יכולין למכור, מפני שכל נכסים אחראין לכתבתה. כיצד יעשה? כונסה ומגרשה, ושוכרת לו על כתבתה. הניח אחיו מעות, או שהיה יבמה חייב לבעלה מעות, לא יאמר: 'הואיל שאני יורש הַחֲזוּקָתִי'. אלא מוציאין מידו, וילקח בהן קרקע והוא אוכל פרות.

ב. הרוצה שתבריך נכסים מבעלה - כותבין שטר פסים לחברו; דברי רבי שמעון בן גמליאל. וחכמים אומרים: מצחק הוא בה, אלא עד שתכתב במתנה מהיום ולכשארצה.

ג. רבי יהודה אומר: לעולם הוא אוכל פרי פרות. הכניסה לו קרקע, ועשתה פרות - הרי הוא פרות. מכר פרות ולקח מהן קרקע ועשתה פרות - הרי הן פרי פרות. רבי שמעון בן גמליאל ורבי ישמעאל בן רבי יוחנן בן ברוקה אומרים: אם מתה יירשנה, שהתנה על מה שכתוב בתורה, וכל המתנה על מה שכתוב בתורה - הנאו בטל.

ד. מי שמת והניח נכסים ומטלטלין, עבדים ושפחות ושטרות, ויצתה עליו כתבת אשה ובעל חוב, כל הקדם בהם - זכה, והוא נקבר מן הצדקה.

ה. אלו הן יורשין הבאין ברשותה: כל שמכרה להן, או שנתנה להן במתנה, כתב לה: 'גדר ושבעה אין לי עליך' - אין היורשין יכולין להשביעה בדברים שנשתמשה בחיי בעלה. במה דברים אמורים? בזמן שהלכה מקבר בעלה לבית אביה, אבל אם הלכה מקבר בעלה לבית חמיה, אפלו כתב לה: 'גדר ושבעה אין לי עליך' - היורשין יכולין להשביעה בדברים שנשתמשה בהם לאחר מיתת בעלה.

ו. אין האישי משביע את אשתו עד שיושיבנה חנונית, או עד שיעשנה

כל שלא שמעו שמתו, וירד לנחלה. אמר רבי שמעון בן גמליאל: שמעתי שהנטושים כשבויין. היורד לנכסי רטושין - מוציאין אותו מידו. ואלו הן נכסי רטושין: כל שאינו יודע להיכן הלכו, וכלם שמין להם כארים.

ד. וכלן שמין להם בעידית. אלו הן רטושין: כל שאינו יודע מהיכן הן.

ה. הגנב שנטל מזה ונתן לזה, מה שנטל - נטל, ומה שנתן - נתן. הגזלן שנטל מזה ונתן לזה - מה שנטל - נטל, ומה שנתן - נתן. הירדן שנטל מזה ונתן לזה - מה שנטל - נטל ומה שנתן - נתן. שטר נהר עצים ואבנים וקורות, נטל מזה ונתן לזה, אם נתיאשו הבעלים - הרי אלו שלו. ואם היו בעלים מרדפין אחריהן, או שהיו במקום אחר - הרי אלו של בעלים.

ו. הכותב נכסיו לבנו - צריך שיקתב מהיום ולאחר מיתה; דברי רבי יהודה. רבי יוסי אומר: אינו צריך, מפני שזמנו של שטר מוכיח עליו. אמר לו רבי יהודה: והלא אין זמנו של שטר מוכיח עליו אלא משעה שנכתב, אף הכותב נכסיו לבנו, וחזר וקנה נכסים אחרים, כל שלא היה בכלל מתנה ראשונה - הרי הוא של יורשים.

ז. מכר הבן, או שמת האב, אם יש שם נכסים מחברים בקרקע - שמין לו. המקבל שדה מחברו, והיא בית השלחין, או בית האילן. אם יש שם מחברים בקרקע - שמין לו. המקבל שדה מחברו, והגיע שנת השמיטה, אם יש שם מחברים בקרקע - שמין לו. וכלן שמין לו כארים.

ח. היורד לחורבתו של חברו, ובגאה שלא ברשות, כשהוא יוצא אומר: 'תן לי עצי ואבני' - אין שומעין לו, וידו על התחתונה. כיצד ידו על התחתונה? אם השבח יתר על ההוצאה - נותן לו את ההוצאה, ואם ההוצאה יתר על השבח - נותן לו את השבח.

אפּוֹטְרוֹפּוֹסָא. הָאֵשָׁה, כָּל זְמַן שֶׁתּוֹכַעַת כְּתַבְתָּהּ - אֵין הַיּוֹרְשִׁין יְכוּלִין לְהַשְׁבִּיעָה בְּדַבְרִים שֶׁנִּשְׁתַּמְשָׁה בָהֶן לְאַחַר מִיתַת בַּעֲלָהּ; דְּבַרֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן. וְחֻכְמִים אֹמְרִים: בֵּין כֶּף וּבֵין כֶּף - הַיּוֹרְשִׁין מְשַׁבְּעִין אוֹתָהּ.

ז. אַרִיס, כָּל זְמַן שֶׁהוּא אַרִיס וַיֵּצֵא מֵאַרִיסוֹתוֹ - הָרִי הוּא כְּאֶחָד מִכָּל אָדָם. שְׂתָף, כָּל זְמַן שֶׁהוּא שְׂתָף, יֵצֵא מִשְׂתַּפּוֹתוֹ - הָרִי הוּא כְּאֶחָד מִכָּל אָדָם. אֶפּוֹטְרוֹפּוֹס, כָּל זְמַן שֶׁהוּא אֶפּוֹטְרוֹפּוֹס - יֵצֵא מֵאֶפּוֹטְרוֹפּוֹסוֹתוֹ - הָרִי הוּא כְּאֶחָד מִכָּל אָדָם.

ח. 'בֵּן בֵּית' שְׁאֲמָרוּ, לֹא זֶה הוּא שֶׁנִּכְנַס וַיּוֹצֵא, אֲלֵא מְכַנֵּס פְּרוֹת וּמוֹצֵא פְּרוֹת. שׁוֹכֵר פּוֹעֲלִין וּפּוֹטֵר פּוֹעֲלִין, לְוֶה מִמֶּנּוּ בְּעָרֵב שְׁבִיעִית וּמוֹצֵא שְׁבִיעִית, וּבְשַׁבְּעִית נַעֲשֶׂה לוֹ שְׂתָף, אוֹ אַרִיס - פְּטוּר. אֲכַל נַעֲשֶׂה לוֹ שְׂתָף אוֹ אַרִיס בְּעָרֵב שְׁבִיעִית, וְלִשְׁבִיעִית וּלְמוֹצֵא שְׁבִיעִית, חֲזוּ וְלֶוֶה הֵימְנוּ - מְגַלְגֵּלִין עָלָיו אֶת הַכֹּל.

ט. הַפּוֹחַתַת כְּתַבָּה - נִפְרַעַת שְׁלֵא בְּשׁוֹבְעָה. כִּיצַד? הֵיתָה כְּתַבְתָּהּ אֶלְךָ זוּז, אָמַר לָהּ: 'הֵתְקַבַּלְתְּ כְּתַבְתִּיךְ', וְהִיא אוֹמְרַת: 'לֹא הֵתְקַבַּלְתִּי, וְאֵינָה אֲלֵא מְנָה' - נִפְרַעַת שְׁלֵא בְּשׁוֹבְעָה. נִכְסִים מְשַׁעֲבְדִין, אֵין צָרִיךְ לומר לְאַחַר מִיתַת בַּעֲלָהּ, אֲלֵא אֶפְלוּ בְחַיֵּי בַעֲלָהּ מִנְכָּסֵי יְתוּמִים - אֵין צָרִיךְ לומר מִן הַגְּדוּלִים, אֲלֵא אֶפְלוּ מִן הַקְּטָנִים.

י. הוֹצִיאָה גֵט וְאֵין עִמָּה כְּתַבָּה, בְּתוּלָה גוֹבָה מֵאֲתִים וְאֵלְמָנָה מְנָה. כְּתַבָּה וְאֵין עִמָּה גֵט - אֵין גוֹבָה כְּלוּם, מִפְּנֵי שֶׁהִיא אוֹמְרַת: 'אֶבֶד גִּיטִי', וְהוּא אוֹמֵר: 'אֶבֶד שׁוֹכְרִי'; דְּבַרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכְמִים אֹמְרִים: בְּרֵאשׁוֹנָה הֵיוּ אוֹמְרִים: 'הַמוֹצֵא הַכְּתַבָּה - צְרִיכָה שְׂתוֹצֵא עִמָּה גֵט'. מִן הַסְּפָנָה וְאֵילָךְ, הִתְקִינוּ: שְׂתָהּ אֵין מִקְרַעַתוֹ בְּבֵית דִּין וְגוֹבָה בּוּ.

יא. שְׂתֵי כְּתוּבוֹת וְגַט וּמִיתָה - גוֹבָה שְׂתֵי כְּתוּבוֹת. גֵּט וְכְתַבָּה וּמִיתָה, אִם הֵגֵט קָדָם אֶת הַמִּיתָה - גוֹבָה שְׂתֵי כְּתוּבוֹת, אִם הַכְּתַבָּה קָדְמָה אֶת הֵגֵט - אֵינוּ גוֹבָה אֲלֵא כְּתַבָּה אַחַת, שֶׁהַמְּגַרֵשׁ אֶת הָאֵשָׁה וּמְחַזְרֶיהָ, עַל מְנַת כְּתַבָּה הַרְאשׁוֹנָה הַחֲזִירָה. אִם חֲדָשׁ - נוֹטֵל מֶה שֶׁחֲדָשׁ.

יב. קִטְן שֶׁהִישָׂאוּ אָבִיו - כְּתַבְתּוֹ קִימַת. מֵת, נוֹטֵלֵת כְּתַבְתָּהּ מְנָה. אִם חֲדָשׁ - נוֹטֵל מֶה שֶׁחֲדָשׁ וְכֵן גַּר שֶׁנִּתְגַּיְרָה אֶשְׁתּוֹ עִמוֹ - כְּתַבְתָּהּ קִימַת, שְׁעַל מְנַת כֵּן קִימָה. וְאִם חֲדָשׁ - נוֹטֵל מֶה שֶׁחֲדָשׁ.

מִסְכַּת כְּתוּבוֹת פְּרָק עֲשִׂירִי

א. מִי שֶׁהִיהָ נְשׁוּי נְשׁוּי שְׂתֵי נָשִׁים וְמַת - הַרְאשׁוֹנָה קוֹדֶמֶת לַשְּׁנִיָּה, וַיּוֹרְשִׁי הַרְאשׁוֹנָה קוֹדֶמִין לַיּוֹרְשֵׁי הַשְּׁנִיָּה. גֵּרַשׁ אֶת הַרְאשׁוֹנָה וְהַחֲזִירָה אֲלֵיו, וְחֲדָשׁ לָהּ כְּתַבָּה רֵאשׁוֹנָה - שֶׁל רֵאשׁוֹנָה קוֹדֶמֶת לַשְּׁנִיָּה. וַיּוֹרְשִׁיהָ קוֹדֶמִין לְכְּתַבָּה שְׁנִיָּה שֶׁל רֵאשׁוֹנָה. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּכְתַבָּה! אֲכַל בְּמִזְוֹנוֹת - שְׂתִיחֶן שְׁוֹת. הָאֵשָׁה וְהַבְּנוֹת - שְׂתִיחֶן שְׁוֹת.

ב. נִשָּׂא אֶת הַרְאשׁוֹנָה וּמֵתָה, נִשָּׂא אֶת הַשְּׁנִיָּה וְמַת הוּא, וְהִיהָ שֵׁם יֵתֵר דִּינָר - אֵלוּ נוֹטֵלִין כְּתַבַּת אֶמֶן, וְאֵלוּ נוֹטֵלִין כְּתַבַּת אֶמֶן, וְשֵׁאֵר - חוֹלְקִין. וְאִם אֵין שֵׁם יֵתֵר דִּינָר - שְׁנִיָּה וַיּוֹרְשִׁיהָ נוֹטֵלִין כְּתַבַּת אֶמֶן, וְהֵשֵׁאֵר - חוֹלְקִין בְּשׁוּהָ.

ג. כְּתַב לְזוּז אֶת בֵּת אֶשְׁתּוֹ, וְאֶת בֵּן אֶשְׁתּוֹ - הָרִי הֵן כְּבַעַל חוֹב, וְקוֹדֶמִין לְכָל. לֹא יֹאמֵר לָהּ: 'צֵאוּ וְעֲשׂוּ מִלֵּאכָה וְאֵנִי אֲזוֹן אֲתֶכֶם', אֲלֵא יוֹשְׁבִין וּמַעֲלָה לָהֶן מִזְוֹנוֹת. כְּתַב לְזוּז אֶת בֵּת אֶשְׁתּוֹ, וְשִׁכְרָה לוֹ, לֹא כָּל הֵימְנוּ שְׁזִכִּין לְקַטְן וְאֵין חֲבִין לוֹ.

ד. הָאֵשָׁה שְׁאֲמָרָה: 'מַת בְּעֲלִי' - אוֹ נִזְוֹנַת אוֹ נוֹטֵלֵת כְּתַבְתָּהּ. 'גֵּרַשְׁנִי בְּעֲלִי' - נִזְוֹנַת עַד כְּדִי כְּתַבְתָּהּ. מָה בֵּין מִיתָה לְגֵרַשׁוֹשׁ? בְּמִיתָה אֵין יְכוּלָה לְהַכְחִישׁ, וּבְגֵרַשׁוֹשׁ יְכוּלָה לְהַכְחִישׁ, וְשֵׁתָאֵמֵר לוֹ 'גֵּרַשְׁתָּנִי'.

י, ה שלשה שהטילו לכיס, ונגנבו מהן - מביאין השאר לאמצע, וחולקים. שנים שהטילו לכיס, זה מאה וזה מאתים, ועשו פרקמטיא - שכתן לאמצע. לקח זה בשלו וזה בשלו, ונתערבו - זה נוטל לפי שלו וזה נוטל לפי שלו, יצא עליהן שלש שטרות כאחד, הראשון נשבע לשני והשני נשבע לשלישי. רצה שני שלא להשביע את הראשון - השלישי יכול למחות בידו. לזה מאחד ומכר שדהו לשני, וכתב בעל חוב לשני: 'דין ודברים אין לי עליך' - אין השני יכול לגבות מן הראשון, מפני שהניח לו מקום לגבות ממנו.

ו. גר שמת ובזבזו ישראל את נכסיו, ויצתה עליו כתבת אשה ובעל חוב - גובין מן האחרון שבהן. אין להן - גובין משלפניו. אין להן - גובין משלפני פניו.

מסכת כתבות פרק אחד עשר

א. אלמנה שתובעת כתבתה, והיורשים אומרים לה: 'התקבלת כתבתיך', עד שלא נשאת - היא צריכה להביא ראיה שלא נתקבלה כתבתה. משנשאת - הם צריכים להביא ראיה שנתקבלה כתבתה. מכרה כתבתה, משכנה כתבתה, עשתה כתבתה אפותיקי - אבדה מזונותיה. רבי שמעון אומר: אפלו מכרה מקצת, אפלו משכנה מקצת, אפלו עשתה מקצת כתבתה אפותיקי - אבדה מזונותיה. ואין צריך לומר לאחר מיתת בעלה, אלא אפלו בחיי בעלה, וכותבת: 'אלו לכתבה מכרתי, ואלו למזונות מכרתי'; דברי רבי יהודה. רבי יוסי אומר: מוכרת סתם, לכך כתיב 'פה'.

ב. כשם שאלמנה מוכרת שלא בבית דין, כך יורשיה הבאין ברשותה מוכרין שלא בבית דין. רבי שמעון אומר: אלמנה מוכרת שלא בבית דין, ואין יורשיה הבאין ברשותה מוכרין שלא בבית דין. אמר רבי שמעון: מפני מה אמרו אלמנה מוכרת שלא בבית דין? ליפות כחן של יתומים שלא תבזבו את נכסיהם. ירדה לשדה

העשויה אפותיקי, ואכלה והוציאה הוצאות - שמין לה מה שאכלה, ושמין לזו מה שהוציאה. אם שמו לה בית דין - מה ששמו שמו.

ג. שלשה שיכרו לשום, אחד אומר במנה ושנים אומרים במאתים, אחד אומר במאתים ושנים אומרים במנה - בטל יחיד במעוטו. אחד אומר במנה, ואחד אומר בעשרים, ואחד אומר בשלשים - שמין אותה במנה. רבי אלעזר ברבי צדוק אומר: שמין אותו תשעים דינר. אחרים אומרים: עושין אותו שומא ביניהן, ושמין אותו שלישי.

ד. איזו היא אגרת בקרת? שום היתומים שלשים יום ושום ההקדש ששים יום, אפלו מכרה שוה מנה במאתים, או שוה מאתים במנה - מכרה קים. רבי שמעון בן גמליאל אומר: שום הדיינים שפחתו שתות או הותירו שתות - מכרן קים.

ה. היא שמכרה שוה מנה ודינר במנה, אפלו אומרת: 'אני אחזיר את הדינר ליורשיך' - מכרה בטל. רבי שמעון בן גמליאל אומר: מכרה קים, ותחזיר את הדינר ליורשים, ובלבד שתשיר מקצת, לפיכך אם פחתה או הותירה - אין לה כשעור שמכרה. רבי אליעזר אומר: יתומה יש לה פרות.

ו. בן שמת אביו, ואמו אומרת: 'יתגדל אצלי', היורשים אומרים: 'יתגדל אצלנו' - אין מניחין אותו להתגדל אצל מי שראו ליורשו. מעשה היה באחד ושחטוהו בערב הראשון.

ז. האשה שמת בעלה - יושבת בפתים בדרך שישבה בהן בחיי בעלה, משתמשת בעבדים ושפחות, בכלי כסף בכלי זהב, בדרך שנשתמשה בהן בחיי בעלה, שךך

כותב לה: 'תהא יתבא בִּיתִי, ומתזני מנכסי, כל יומי מגר ארמלותיך בביתי'!

ח. האומר: 'תנו בית ארמלות לבתי' – 'בית לפלוני לישב בו' ונפל – ה'יורשים חיבין לבנותו'. 'בית זה בית ארמלות לבתי' – 'בית זה לפלוני לישב בו' ונפל – אין היורשים חיבין לבנותו. האומר: 'תנו בית ארמלות לבתי' – אין נוהגין לה אלא אם כן קבלה עליה לישב בתוכו, ויכולין היורשין לעכב על ידה, שְׁמָא תשְׁפִירונו לאחר, לפיכך אם מתה – הן יורשין אותה.

ט. המלוה את חברו על גבי חבילה, ואבדה חבילה – גובה משאר נכסים. אם אמר לה 'על מנת', שאין לה פרעון אלא מזה, אין גובין משאר נכסים. העושה שדה אפותיקי לכתבת אשה ושטפה נהר – גובה משאר נכסים, אם אמר לה 'על מנת שאין לה פרעון אלא מזה' – אין גובה משאר נכסים.

מִסְכַּת כְּתָבוֹת פֶּרֶק שְׁנַיִם עָשָׂר

א. בראשונה כשהיתה כתבתה אצל אביה – היתה קלה בעיניו להוציאה, התקין שמעון בן שטח: שתהא כתבתה אצל בעלה, וכותב לה: 'כל נכסים דאית לי אחראין וערבאין לכתבתך דא'.² אין עושין כתבת אשה מן המטלטלין, מפני תקון העולם. אמר רבי יוסי: וכי מה תקון העולם יש בזו? אלא לפי שאין לה קצבה.

ב. אמר רבי שמעון: מפני מה אמרו הגזקין שמין להם בעידית? מפני הגזלנין ומפני החמסנין, שיהא כל אחד ואחד אומר: מפני מה אני גוזל? מפני מה אני חומס? שלמחר הרי בית דין שמין לו שדה יפה

¹ תהא יושבת בביתי ותהיה נזנית מנכסי, כל ימי מגורי אלמנותיך בביתי.

² כל הנכסים שיש לי אחראים וערבים לנכסים של כתבתך זו.

שלי, וסמכו על המקרא (שמות כב, ד): 'מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם'.

ג. מפני מה אמרו 'בעל חוב בבינונית'? מפני הרמאין, שלא יהא כל אחד ואחד נותן עינו בשדה חברו היפה, בתוך חצר חברו היפה, ומלוה אותו עליה וקופץ ונוטלה. אם כן ישמו לו בזבורית? שלא לגדר דרך בפני לוי, שלא יהא אדם מבקש ללוות ואין אדם מלוהו.

ד. כתבת אשה בזבורית; דברי רבי יהודה שאמר משום רבי שמעון. מפני מה אמרו: 'כתבת אשה בזבורית'? יתר ממה שהאיש רוצה לישא אשה רוצה לינשא. ועוד, בשתה של אשה מרבה יותר מן האיש. אם כן לא תהא לה כתבה? אלא שהאשה יוצאת לרצונה ושלא לרצונה, והאיש אין מוציא אלא לרצונו.

ה. אין שם אלא עידית – בלן גובין מן העידית. בינונית – בלן גובין מן הבינונית. זבורית – בלן גובין מן הזבורית, עידית ובינונית – הנזקין שמין להן בעידית. בעל חוב וכתבת אשה בבינונית, עידית וזבורית – הנזקין שמין להן בעידית ובעל חוב וכתבת אשה בזבורית. בינונית וזבורית – הנזקין ובעל חוב בבינונית וכתבת אשה בזבורית. מִכְרֵן לְאֶחָד או לשלשה כאחד, נכנסו תחת הפעלים. הנזקין שמין להם בעידית, בעל חוב בבינונית וכתבת אשה בזבורית. מִכְרֵן לְשִׁלְשָׁה, זה אחר זה, אפלו נזקין מזבורית, וכתבת אשה ובעל חוב מן העידית – גובין מן האחרון שבהן. אין בהן – גובין משלפניו. אין בהן – גובין משלפני פניו.

ו. רבי שמעון בן גמליאל אומר: העושה שדהו אפותיקי לכתבת פלתו – ידה על העליונה. רוצה – גובה ממנו. רוצה – גובה משאר נכסים.

ז. אלמנה שאמרה: 'אי אפשי לזו מבית בעלי' – אין היורשין יכולין לעכב על ידה,

מיהודה: 'נשאתי אשה מגליל' - אין כופין אותה לצאת. 'בגליל' - כופין אותו לצאת.

יב. מוציאין מעיר שרפה עובדי כוכבים לעיר שרפה ישראל, ואין מוציאין מעיר שרפה ישראל לעיר שרפה עובדי כוכבים. הוא רוצה לבא לארץ ישראל והיא אינה רוצה לבא - כופין אותה לבא. היא רוצה לבוא לארץ ישראל והוא אינו רוצה - כופין אותו לבא. הוא רוצה לצאת מארץ ישראל, והיא אינה רוצה - אין כופין אותה לצאת. היא רוצה והוא אינו רוצה - כופין אותו לצאת.

יג. המוציא שטר בכל - גובין עליו כסף בכל. בארץ ישראל - גובין עליו כסף ארץ ישראל. היה כתוב סתם, אם מוציא בככל - גובה עליו כסף בכל. בארץ ישראל - גובה עליו כסף ארץ ישראל. היה כתוב עליו כסף סתם - הרי זה גובה. כל זמן שרצה, מה שאין כן בכתב אשה.

יד. נשא אשה בארץ ישראל וגרשה בארץ ישראל - נותן לה כסף ארץ ישראל. בארץ ישראל וגרשה בככל - נותן לה כסף ארץ ישראל. בככל וגרשה בארץ ישראל - נותן לה כסף ארץ ישראל. רבי שמעון בן גמליאל אומר: כתבת אשה ובעל חוב כמקום הנשואין. חמשה סלעים של בן, שלשים של עבד, חמשים של אוגס ושל מפתה, ומאה של מוציא שם רע - כלם, אף על פי שהן בככל - גובה עליהן כסף ארץ ישראל. כסף שדברה בו תורה בכל מקום - זה כסף צורי. איזה כסף צורי? זה כסף ירושלמי.

שקף הוא כבודו של בעלה. אמרה: 'אי אפשר לזוז מבית אבא' - יכולין היו רשין לעכב על ידה, שקף היא ברפת הבית מרבה.

ח. כל זמן שהיא בבית אביה - גובה כתבתה לעולם, וכל זמן שהיא בבית בעלה - גובה כתבתה עד עשרים וחמש שנים, שיש בעשרים וחמש שנים שתעשה טובה כנגד כתבתה; דברי רבי מאיר שאמר משום רבי שמעון בן גמליאל. רבי ישמעאל אומר: שלשים שנה. וחכמים אומרים: כל זמן שהיא בבית בעלה - גובה כתבתה לעולם. וכל זמן שהיא בבית אביה - גובה כתבתה עד עשרים וחמש שנים. וכן יורשים הבאים בראשונה - מוכרים כתבתה עשרים וחמש שנים. בעלי חוב גובין לעולם, אף על פי שאין משפירין.

ט. מי שהלך למדינת הים ובא, ואשתו תובעת מזונות, אם אמר: 'הוציא לה מעשה ידיה למזונותיה' - הרשות בידו, ואם פסקו לה בית דין, מה שפסקו - פסקו.

י. אמר רבי יוסי בן רבי יהודה: לא נחלקו אדמון וחכמים, על מה שפסק לה אביה, שהיא יכולה לומר: 'אבא פסק עלי, מה אני יכולה לעשות? או כנס או פטור'. על מה נחלקו? על שפסקה היא לעצמה, שאדמון אומר: יכולה היא שתאמר: 'סבורה הייתי שאבא נותן לי, עכשו שאין אבא נותן לי, מה אני יכולה לעשות? או כנס או פטור'. אמר רבן גמליאל: רואה אני את דברי אדמון. הפוסק מעות לבתו הקטנה, ופשט את הרגל - כופין אותו לתן, שזכין לאדם שלא בפניו.

יא. שלש ארצות לנשואין - יהודה ועבר הירדן והגליל. במה דברים אמורים? בזמן שהיה מיהודה וארס אשה מגליל, וארס אשה מגליל אבל אם היה מיהודה, וארס אשה מגליל - כופין אותה לצאת, שעל מנת כן נשאה. אם אמר פלוני

7 JUN	ראשון Sunday	כב 22	בבלי: חולין לז ירושלמי: בבא קמא לז תוספתא: כתובות ו נ"ך: דברי הימים ב רמב"ם: שבת ז	5:26..... נץ החפה	4:13..... עלות השחר
				9:09..... סו"ז קרי"ש - גר"א	8:33..... פג"א
				10:24..... סו"ז תפלה - גר"א	10:00..... פג"א
				9:37..... צה"כ לשיטת ר"ת	8:24..... שקיעה

8 JUN	שני Monday	כג 23	בבלי: חולין לט ירושלמי: בבא קמא לז תוספתא: כתובות ז נ"ך: דברי הימים כ רמב"ם: שבת יח	5:25..... נץ החפה	4:12..... עלות השחר
				9:09..... סו"ז קרי"ש - גר"א	8:33..... פג"א
				10:25..... סו"ז תפלה - גר"א	10:01..... פג"א
				9:38..... צה"כ לשיטת ר"ת	8:25..... שקיעה

9 JUN	שלישי Tuesday	כד 24	בבלי: חולין מ ירושלמי: בבא קמא ח תוספתא: כתובות ח נ"ך: דברי הימים כז רמב"ם: שבת יט	5:25..... נץ החפה	4:12..... עלות השחר
				9:09..... סו"ז קרי"ש - גר"א	8:33..... פג"א
				10:25..... סו"ז תפלה - גר"א	10:01..... פג"א
				9:38..... צה"כ לשיטת ר"ת	8:25..... שקיעה

10 JUN	רביעי Wednesday	כה 25	בבלי: חולין מא ירושלמי: בבא קמא ט תוספתא: כתובות ט נ"ך: דברי הימים כח רמב"ם: שבת כ	5:25..... נץ החפה	4:12..... עלות השחר
				9:10..... סו"ז קרי"ש - גר"א	8:34..... פג"א
				10:25..... סו"ז תפלה - גר"א	10:01..... פג"א
				9:39..... צה"כ לשיטת ר"ת	8:26..... שקיעה

11 JUN	המישי Thursday	כו 26	בבלי: חולין מב ירושלמי: בבא קמא מ תוספתא: כתובות י נ"ך: דברי הימים כט רמב"ם: שבת כא	5:25..... נץ החפה	4:12..... עלות השחר
				9:10..... סו"ז קרי"ש - גר"א	8:34..... פג"א
				10:25..... סו"ז תפלה - גר"א	10:01..... פג"א
				9:39..... צה"כ לשיטת ר"ת	8:26..... שקיעה

12 JUN	ששי Friday	כז 27	בבלי: חולין מג ירושלמי: בבא קמא מא תוספתא: כתובות יא נ"ך: דברי הימים ל רמב"ם: שבת כב	5:25..... נץ החפה	4:12..... עלות השחר
				9:10..... סו"ז קרי"ש - גר"א	8:34..... פג"א
				10:25..... סו"ז תפלה - גר"א	10:01..... פג"א
				9:40..... צה"כ לשיטת ר"ת	8:27..... שקיעה

Candle Lighting 8:09 הדלקת הנרות

13 JUN	שבת Shabbos	כח 28	בבלי: חולין מד ירושלמי: בבא קמא מב תוספתא: כתובות יב נ"ך: דברי הימים לא רמב"ם: שבת כג	שלח, פבה"ח, פרק ג	
				5:25..... נץ החפה	4:12..... עלות השחר
				9:10..... סו"ז קרי"ש - גר"א	8:34..... פג"א
				10:25..... סו"ז תפלה - גר"א	10:01..... פג"א
				9:40..... צה"כ לשיטת ר"ת	8:27..... שקיעה

Shabbos Ends 9:40 זמן מוצש"ק

מברכים חודש תמוז המולד: מאנטאג צופרי 46 מינוט און 16 חלקים נאך 6. ראש חודש: שני ולמחרת ביום השלישי

וְעַר עֵס אִיז זײַךְ מִתּוֹדָה פֿאַר'ן אײַבערשטן, האט אים דער אײַבערשטער לײַב אָפּילו ווען ער איז נישט
ראוי דערצו, און דער אײַבערשטער נעמט אַוועק די צאָרן פון אים. (ספר המדות אות תְּשׁוּבָה סיון מ"ח)